

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İŞ SEÇİMLERİNDE KOBİ'LERİN TERCİH EDİLMELERİNİ SAĞLAYACAK
STRATEJİLERİN KONJOİNT ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ümran ERİŞ UÇURUM

Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı

Mühendislik Yönetimi Programı

MAYIS 2018

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İŞ SEÇİMLERİNDE KOBİ'LERİN TERCİH EDİLMELERİNİ SAĞLAYACAK
STRATEJİLERİN KONJOİNT ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ümran ERİŞ UÇURUM
(507131216)**

Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı

Mühendislik Yönetimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Seçkin POLAT

MAYIS 2018

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 507131216 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Ümran ERİŞ UÇURUM, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “İŞ SEÇİMLERİNDE KOBİ'LERİN TERCİH EDİLMELERİNİ SAĞLAYACAK STRATEJİLERİN KONJOİNT ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Seçkin POLAT**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Doç. Dr. Umut ASAN**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Nihan ÇETİN DEMİREL
Yıldız Teknik Üniversitesi

Teslim Tarihi : 18 Nisan 2018
Savunma Tarihi : 8 Mayıs 2018

ÖNSÖZ

Bu araştırmada bana çalışma fırsatı veren, yol gösteren, her aşamasında destek veren, ve değerli katkılarıyla beni yönlendiren danışmanım Prof. Dr. Seçkin Polat'a en içten dileklerle teşekkürlerimi sunarım.

Tüm hayatım boyunca ve çalışmamın her aşamasında yanımda olan ve hep anlayış gösteren, desteklerini hiç esirgemeyen ve her adımda beni motive eden sevgili aileme teşekkürlerimi sunarım.

Nisan 2018

Ümran Eriş Uçurum
(Kimya Mühendisi)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
ÖZET.....	xv
SUMMARY	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER	3
2.1. Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı	3
2.2. Dünyada KOBİ'lerin Yeri ve Önemi	4
2.3. Türkiye'de KOBİ'lerin Yeri ve Önemi	5
2.4. Ekonomik Gelişmede KOBİ'lerin Önemi.....	6
2.5. KOBİ'lerin Büyük İşletmelere Göre Avantajları ve Dezavantajları	7
2.6. KOBİ'lerde İnsan Kaynakları Yönetimi	9
3. İŞ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	13
3.1. İşveren Markası (Employer branding)	14
3.2. Yeni Jenerasyona Göre İş Seçimi Kriterleri.....	15
3.3. İş Seçiminde Önemli Faktörler	15
4. DEVLET KOBİ TEŞVİKLERİ	19
4.1. KOSGEB Tarafından Verilen Destekler	19
4.1.1. Girişimcilik destek programı	20
4.1.2. Genel destek programı	20
4.1.3. Güç birliği destek programı	21
4.1.4. AR-GE, inovasyon destek programı.....	21
4.1.5. Endüstriyel uygulama destek programı	21
4.1.6. KOBİ teknolojik ürün yatırım destek programı	22
4.1.7. Gelişen işletmeler piyasası KOBİ destek programı.....	22
4.1.8. Teknolojik ürün tanıtım ve pazarlama destek programı	22
4.1.9. Stratejik Ürün Destek Programı.....	23
4.2. TÜBİTAK tarafından verilen destekler.....	23
4.2.1. TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (1507)	23
4.2.2. Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP) (1514)	24
4.3. KOBİ'lere Verilen Teşviklerin Değerlendirilmesi.....	24
5. KONJOİNT ANALİZİ.....	27
5.1. Konjoint Analizi ve Tarihsel Gelişimi	27
5.2. Konjoint Analizinin Varsayımları	28
5.3. Konjoint Analizinin Avantaj ve Dezavantajları	28
5.4. Konjoint Analizinin Kullanıldığı Yerler	29
5.5. Konjoint Analizi Teknikleri	30
5.5.1. Geleneksel Konjoint Analizi.....	30

5.5.2. Uyarlamalı Konjoint Analizi	30
5.5.3. Seçim Temelli Konjoint Analizi	31
5.5.4. Konjoint Analizde uygun tekniğin seçimi	31
5.6. Konjoint Analizinin Uygulanması.....	33
5.6.1. Konjoint Analizi akış şeması	33
5.6.2. Problemin amacının belirlenmesi	33
5.6.3. Düzey ve faktörlerin belirlenmesi	33
5.6.4. Tercih fonksiyonunun belirlenmesi	35
5.6.5. Veri toplama metodunun belirlenmesi.....	35
5.6.6. Veri toplama tasarımının belirlenmesi.....	36
5.6.7. Sunum tekniğinin belirlenmesi	37
5.6.8. Veri toplama prosedürünün seçilmesi.....	37
5.6.9. Veri değerlendirme metodunun seçilmesi	38
5.6.10. Değerlerin tahmini	38
5.7. Örneklem Hacminin Belirlenmesi.....	38
5.8. Konjoint Analizi Sonuçlarının Yorumlanması, Güvenirlilik ve Geçerlilik.....	39
6. UYGULAMA VE METODOLOJİ	41
6.1. Araştırma Probleminin ve Amacının Belirlenmesi	41
6.2. Faktör ve Düzeylerin Belirlenmesi.....	42
6.2.1. Özendirici Faktörlerin Belirlenmesi	42
6.2.2. Teşvik Faktörlerinin Belirlenmesi	43
6.3. Konjoint Analizi Tekniğinin Seçilmesi	46
6.4. Konjoint Metodunun Uygulama Adımları	47
6.5. Örneklem Hacmi	50
6.6. Araştırmaya Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri	51
6.7. Konjoint Analizi Sonuçları.....	53
6.8. Demografik Özelliklere Göre Konjoint Analizi Sonuçları.....	59
6.8.1. Cinsiyete Göre Konjoint Analizi Sonuçları	59
6.8.2. KOBİ Tecrübesine Göre Konjoint Analizi Sonuçları.....	60
6.8.3. Uluslararası Firma Tecrübesine Göre Konjoint Analizi Sonuçları.....	62
6.8.4. Tecrübe Süresine Göre Konjoint Analizi Sonuçları	63
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	65
KAYNAKLAR.....	69
EKLER.....	75
ÖZGEÇMİŞ.....	139

KISALTMALAR

KGF	: Kredi Garanti Fonu A.Ş.
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
SME	: Small and Medium-sized Enterprises
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TESKOMB	: Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Briliği
TÜBİTAK	:Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1: Literatürde en çok görülen iş seçimini etkileyen faktörler.....	16
Çizelge 4.1: Genel destek programı içerikleri.....	20
Çizelge 4.2: Gelişen işletmeler piyasası KOBİ teşvik programı destek unsurları.....	22
Çizelge 5.1: Konjoint Analizi teknik seçimi için kullanılan kriterler.....	32
Çizelge 6.1: Teşvik faktörleri için yapılan anket sonuçları.....	44
Çizelge 6.2: Gelir dilimine göre alınan vergi oranları.....	45
Çizelge 6.3: Çalışmada belirlenen faktörler ve düzeyler.....	46
Çizelge 6.4: Ortogonal tasarım ile oluşturulan kartlar.....	48
Çizelge 6.5: Ankete katılan kişilerin demografik özellikleri.....	51
Çizelge 6.6: Ankete katılan kişilerin eğitim seviyeleri dağılımı.....	52
Çizelge 6.7: Faktörlere ait önem değerleri.....	54
Çizelge 6.8: Düzeylere ait fayda tahmin değerleri.....	56
Çizelge 6.9: Korelasyon değerleri.....	59
Çizelge 6.10: Cinsiyete göre yapılan hesaplamalarda korelasyon değerleri.....	59
Çizelge 6.11: Cinsiyete göre önem değerleri.....	60
Çizelge 6.12: KOBİ tecrübelerine göre korelasyon değerleri.....	61
Çizelge 6.13: KOBİ tecrübelerine göre önem değerleri.....	61
Çizelge 6.14: Uluslararası firma tecrübelerine göre korelasyon değerleri.....	62
Çizelge 6.15: Uluslararası firma tecrübelerine göre önem değerleri.....	63
Çizelge 6.16: Tecrübe sürelerine göre korelasyon değerleri.....	63
Çizelge 6.17: Tecrübe sürelerine göre önem değerleri.....	64
Çizelge F.1: Tüm kombinasyonlar için hesaplanan fayda tahmin değerleri.....	92
Çizelge G.1: Excel ile hesaplanan Konjoint Analizi sonuçları.....	131
Çizelge H.1: Kadınlar için fayda tahmin değerleri.....	132
Çizelge H.2: Erkekler için fayda tahmin değerleri.....	132
Çizelge H.3: KOBİ tecrübesi olanlar için fayda tahmin değerleri.....	133
Çizelge H.4: KOBİ Tecrübesi olmayanlar için fayda tahmin değerleri.....	133
Çizelge H.5: Uluslararası Firma Tecrübesi olanlar için fayda tahmin değerleri.....	134
Çizelge H.6: Uluslararası Firma Tecrübesi olmayanlar için fayda tahmin değerleri.....	134
Çizelge H.7: Tecrübe Süresi 0-2 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.....	135
Çizelge H.8: Tecrübe Süresi 3-5 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.....	135
Çizelge H.9: Tecrübe Süresi 6-10 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.....	136
Çizelge H.10: Tecrübe Süresi 11-15 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.....	136
Çizelge H.11: Tecrübe Süresi 16 yıl ve üzeri olanlar için fayda tahmin değerleri.....	137

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1: 2014 yılı büyüklük grubuna göre temel göstergeler.....	6
Şekil 2.2: KOBİ'lerin dış ticaretteki payı.....	7
Şekil 4.1: 2015-2017 dönemi destek bütçesi gerçekleştirmeleri (Milyon TL).	25
Şekil 4.2: KOSGEB destek türlerinden yararlanma oranları (%).	25
Şekil 5.1: Konjoint Analizi akış şeması.....	34
Şekil 5.2: Tercih modeli grafikleri.....	35
Şekil 6.1: Anket için tasarlanan kart örneği.....	49
Şekil 6.2: Ankete katılan kişilerin meslek dağılımları.....	52
Şekil 6.3: Ankete katılan kişilerin KOBİ - yabancı menşeli firma tecrübe dağılımı.	53
Şekil 6.4: Faktörlere ait önem değerleri grafiği.	55
Şekil 6.5: Kartlar için hesaplanan fayda tahmin değerleri.....	57
Şekil C.1: Ortogonal tasarım ile oluşturulan kartların SPSS görüntüsü.....	79
Şekil E.1: Ankete katılan kişilerin demografik özelliklere göre dağılımı.....	91

İŞ SEÇİMLERİNDE KOBİ'LERİN TERCİH EDİLMELERİNİ SAĞLAYACAK STRATEJİLERİN KONJOİNT ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ

ÖZET

Dünyada ekonomiye ve istihdama sağladıkları katkılarla KOBİ'lerin önemi her geçen gün artmakta ve hem hükümet politikalarında hem de akademik çevrelerde dikkat çeken bir konu olmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sağladığı cirolar ile ekonomide etkin bir rolü olan ve ülke ekonomisinin gelişimine katkı sağlayan KOBİ'ler Türkiye'de toplam işletmeler arasında %99'luk bir paya sahiptir.

KOBİ'ler genellikle düşük yatırım maliyetleri ile girişimciler tarafından kurulan firmalar olduğu için bu firmalarda üretim, finans, pazarlama gibi işletme fonksiyonları patron veya sınırlı düzeyde yönetici grubu tarafından yönetilir. KOBİ'lerde farklı nedenlerden ötürü İnsan Kaynakları Yönetimi anlayışı yeterince gelişmemiştir. Bu nedenle bu firmalarda genellikle Personel Yönetimi ile işe alma, işten çıkarma, personel kayıtlarını tutma gibi standart işler yürütülmektedir. Gelişmiş bir İnsan Kaynakları fonksiyonunun olmaması, KOBİ'lerde uygun adayların bulunması ve işe alınması, çalışanların motivasyonunun sağlanması, firmaya bağlılıklarının artırılması gibi alanlarda eksiklikler yaratmaktadır. KOBİ'ler kendileri için dezavantaj yaratan bu durum nedeniyle şirket içerisinde çalışanlarını ellerinde tutamamakta ve büyük firmalar ile piyasada rekabet etmeleri zorlaşmaktadır. Günümüzde, rekabet edebilmek ve insan kaynağını geliştirebilmek için adayları etkileme ve seçme firmalar için önemli bir problemdir. Büyük firmalarda standartlaşmış İnsan Kaynakları stratejileri nitelikli adayları büyük firmalara yönlendirmekte ve KOBİ'lerin nitelikli iş gücünden yararlanamamalarına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalarda KOBİ'lerin temel olarak yaşadıkları problemlerin birinin de bu firmalarda çalışacak nitelikli eleman bulunamaması olarak belirtilmiştir.

Organizasyonel performansın firmalarda çalışan kişilerin yetenek ve kabiliyetlerinden büyük ölçüde etkilendiği yapılan önemli çalışmalarda belirtilmektedir. Nitelikli adayları etkilemek ve seçmek işe alım uygulamalarının en önemli adımlarından biridir. Adayların iş ve iş yeri seçimlerinde en çok etkilendikleri, işi kabul ettirecek özelliklerin bilinmesi, iş veren koşullarını şekillendirmek ve ilgi çekici noktalara yönlenebilmek adına önemlidir. Bu çalışmada, adayları en çok etkileyen faktörler araştırılarak KOBİ'lerin daha çok tercih edilmeleri ve nitelikli elemanların KOBİ'lerde çalışma istekliliğini artırmak için bir strateji geliştirilmesi amaçlanmıştır. Devlet tarafından KOBİ çalışanlarına uygulanabilecek çeşitli teşvikler ile nitelikli adayların etkilenmesi ve KOBİ'lerin büyük firmalar karşısında rekabet avantajı kazanması planlanmıştır. Bu nedenle araştırmada adayların etkilendiği en önemli özellikler araştırılarak, KOBİ'lerin sahip olmadığı bu özelliklerin devlet teşvikleri ile kapatılması ve dezavantajlarının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Çalışmada Konjoint Analizi kullanılarak devlet tarafından uygulanabilecek bu teşvikler ile adayların iş yeri seçimlerinde KOBİ'leri tercih etme istekliliği araştırılmıştır.

Öncelikle iş seçimini etkileyen faktörler ile ilgili literatür araştırması yapılmış ve adaylar tarafından en çok tercih edilen faktörler belirlenmiştir. Kart sayısını makul bir seviyede tutmak adına bunlar içerisinde hem KOBİ'leri hem büyük firmaları yansıtabilecek üç adet özendirici faktör seçilmiştir. Ardından teşvik faktörlerinin belirlenebilmesi için bir ön çalışma yapılmış ve uygulanabilecek teşvikler arasından en çok tercih edilen dört faktör belirlenmiştir. Belirlenen yedi faktör ve düzeyler ile birlikte normal şartlarda 648 adet kart kombinasyonu oluşturulması gerekirken ortogonal tasarım ile kartlar 16 adete düşürülerek anket tasarlanmıştır. 163 kişiye uygulanan anket sonuçları SPSS 22.0 paket programı ile Konjoint Analizi kullanılarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre ücret ve yan haklar faktörünün diğer faktörlere göre çok yüksek önem değerine sahip olduğu görülmüştür. Diğer faktörler ise önem değerlerine göre büyükten küçüğe; eğitim ve kariyer olanakları, gelir vergisi oranı, SGK emeklilik yaşı, işsizlik maaşı süresi, firma ünü ve özel sağlık sigortası olarak sıralanmaktadır.

Çalışma sonucunda fayda fonksiyonu oluşturulmuş ve farklı ölçekteki firmalar için fayda değerleri hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda, uygulanan teşvik stratejisi ile KOBİ'ler için fayda değerinin artış gösterdiği ancak büyük firmaların fayda değerlerine kıyasla düşük kaldığı görülmüştür. Devlet tarafından sağlanabilecek teşvikler ile adayların KOBİ'lerde çalışma istekliliğinin artırılabilceği ancak yalnızca bu strateji ile büyük firmalara karşı olan çalışma istekliliği düzeyine çıkarılamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

DETERMINATION OF STRATEGIES BY CONJOINT ANALYSIS TO PROVIDE SMES PREFERRED IN JOB CHOICE

SUMMARY

As situation of SMEs became prominent subject that regularly mentioned in government policies and academia, importance of SMEs with its contribution global economy and employment increases day by day. Having active role with good impact on total revenue and development of our economy as in the world, SMEs form %99 of enterprises in Turkey.

As production, finance and marketing, business functions in SMEs are ruled by boss or limited managers group as a result of SMEs generally founded by entrepreneurs with little investment cost. In addition to that, due to many different reasons, human resources management in SMEs is not developed as it should be. Personnel management in SMEs generally occupied with routine tasks like recruitment, dismissal and keeping personnel records. Lack of developed human resources management function in company causes difficulties for finding job candidates and recruiting them, keeping employee motivation and increasing employee's commitment to the company. Due to Human Resources Management issue causing a great disadvantage to company, SMEs are living problems of holding employees in the company and having troubles of competing in the market.

In today's world, competing with others while getting attention of job candidates and choose them to improve Human Resources policies is major issue for SMEs. Also, standardized HR strategies of big companies directing qualified job seekers to big companies cause SMEs not benefiting from these candidates. As studies shows, one of the fundamental issues that SMEs live in the competition is problem of finding right people to employ for companies survival.

Competition in recruitment is increasing day by day; moreover, companies need to learn how to best position themselves to influence candidates. Today, employees pay more attention to their personel values and are more demanding than their employers. With the changing generations, employees change their jobs more frequently and therefore there is a competition for preference among companies. Due to this change; there are new features that companies should pay attention to, such as ensuring work-life balance, good wages and a more flexible working environment. Organizational performance in companies is affected by employee's talent and capability as demonstrated by many studies. Attracting qualified candidates is a very important step of recruitment process. It is important to know the characteristics that candidates are most influenced in the job selection to shape the conditions of the employer and point out interesting characteristic. When the researches in the literature are examined, it is seen that many studies have been carried out to influence candidates such as recruitment practices, employer brand strategies, best employer survey.

Purpose of this study is developing a strategy that make SMEs more preferred and raise willingness of candidates to work in SMEs by researching on most influential

factors that affect decision of candidates. With government's various incentives that can be applied on employees of SMEs, enabling SMEs to attract qualified job seekers and gain competitive advantage against big companies was planned in this study. For this reason, by investigating the most important features that the candidates have been influenced in the research, it has been aimed to close these features that the SMEs do not have with state incentives and to eliminate their disadvantages. In this study, with incentives which can be implemented by the government, candidates' willingness to choose SMEs in their workplace selection were investigated by using Conjoint Analysis.

Following the literature research on the factors affecting job choice, the most preferred factors by the candidates were determined. In order to keep the number of cards at a reasonable level, three influential factors were chosen which they could describe both SMEs and large firms. The selected influential factors are wages and fringe benefits, company reputation and education and career opportunities. In the literature review, it is seen that the wage was prominent in every study. The factor was defined as wage and fringe benefits, such as bonus, clothing allowance and family allowance that were provided with the wage. For company reputation, large companies and SMEs were represented as known firms and unknown firms respectively. It is seen that new generation attach great importance to the educational opportunities in the work place. Education and career opportunities, such as training, workshop, seminar which will contribute to candidate's career development, is also a significant factor affecting the job selection of the applicants. Thereafter, a preliminary study has been carried out to determine the most preferred incentive factors. In the short survey, questions were asked about seven incentives factors including income tax, retirement age, necessary working day for retirement, unemployment pay, duration of unemployment pay, private health insurance and reduction of income tax according to education level. According to the short survey, most preferred four factors among the incentive factors were determined as income tax, retirement age, duration of unemployment pay and private health insurance.

Conjoint Analysis have been investigated to determine the appropriate technique for this study. Significant points that stand out while choosing appropriate Conjoint Analysis technique are; number of factors, interaction between factors, sample size, the survey method and the level of analysis. The number of factors planned in the study was seven. There was no interaction between the factors. The survey method was planned without using any software package program. The level of analysis was individual because the participants' answers will be analysed on an individual level, not in groups. Taking all these characteristics into consideration, it was decided that the Traditional Conjoint Analysis technique was the most suitable technique for the study.

Normally, 648 card combinations would have to be created with seven factors and their levels. However, the online questionnaire was designed with 16 cards by using orthogonal design. This survey was conducted through the social media where 163 people answered the survey.

During the study, 12 demographic questions were included to the survey in order to gather demographic information so that the analyse could be interpreted in detail about respondents. The demographic questions in the questionnaire were divided into two groups. The first group was asked to collect characteristic information, such as age, gender, education status. The second group was asked to determine whether

respondents have job attributes that were included in the factors. It can be said that the demographic characteristics such as age and education level of the respondents are similar to each other. Thus, there was a homogeneous sample size in this study. For this reason, making a complete generalization on the study results is not appropriate.

The results of the survey were calculated by Conjoint Analysis with SPSS 22.0 program. According to the results, it is seen that the wage and fringe benefits has a very high importance value compared to other factors. In terms of importance values, the rest of them was ranked as education and career opportunities, income tax rate, retirement age, duration of unemployment pay, company reputation and private health insurance respectively. As utility values analysed, it can be seen that utility values increased when factor levels improved, except two factors that are retirement age and duration of unemployment pay.

When correlations are examined, it is seen that Pearson's R is 0,991 and Kendall's tau is 0,933. The correlations show that research model is representative.

As a result of the study, the utility function was established and utility values were calculated for the large, medium and small companies. According to the calculations, it has been seen that the applied incentives has an effect to increase the utility values for SMEs. However, they can not reach the utility values of large companies. The reason of this situation is that influential factors, such as wage and benefits, education and career opportunities have more impact on candidates than incentive factors. Thus, the willingness of candidates to work in SMEs can be increased by incentives that can be provided by the government, but it can not be achieved to the expected level. It seems that job characteristics and workplace is more important than incentives for candidates. In order for the willingness to work in SMEs to be increased at the desired rate, it can be said that SMEs need to improve their job qualifications from the group that is classified as incentive factors. The incentives to be implemented by the state will have a positive impact; nevertheless this strategy is not enough for SMEs.

1. GİRİŞ

Ekonomik kalkınmada ve bölgeler arasında gelişmişlik dengesini sağlama noktasında kilit bir role sahip olan KOBİ'lerin önemi gün geçtikçe artmakla birlikte hükümet politikalarında ve akademik çevrelerde sıkça konu olmaktadır. Küresel ekonomiye ve istihdama sağladığı katkılardan dolayı sayıları her geçen gün artan KOBİ'ler, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkeleri içerisinde bulunan toplam işletmeler arasında %95'lik yer oluşturmaktadır (World Trade Organization, 2016). Ülkemizde ise ekonomiye etkin bir rolü bulunan ve ekonominin gelişimine katkı sağlayan KOBİ'lerin toplam işletmeler arasındaki payı %99'dur (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015).

KOBİ'lerde genellikle kaynak sıkıntısı sebebiyle stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi yerine Personel Yönetimi ile işe alma, işten çıkarma, personel kayıtlarını tutma gibi standart işler yapılmaktadır. KOBİ'lerde gelişmiş bir İnsan Kaynakları fonksiyonunun olmaması uygun adayların bulunması ve işe alınması, çalışanların motivasyonunun sağlanması, firmaya bağlılıklarının artırılması gibi alanlarda eksiklikler yaratmakta ve KOBİ'lerin dezavantajı olmaktadır (Haşit, 2016). KOBİ'lerin büyümesinin ve istikrarının, çalışana ve çalışanın performansına yüksek önem düzeyinde bağlı olduğu dikkate alındığında KOBİ'lerin çalışanlarını ellerinde tutamamaları şirket içerisinde çalışan sirkülasyonunun fazla olmasına ve KOBİ'lerin piyasada rekabet etmesini zorlaştırarak ömürlerinin kısalmasına yol açmaktadır (Tsang, Wang & Ku, 2015).

Günümüzde, rekabet edebilmek ve insan kaynağını geliştirebilmek için adayları etkileme ve seçme firmalar için önemli bir problemdir (Baum and Kabst, 2013). Büyük firmaların KOBİ'lere göre daha standartlaşmış İnsan Kaynakları uygulamaları bulunmaktadır. KOBİ'ler piyasada büyük istihdam yaratmalarına rağmen daha basit düzeyde gerçekleştirdikleri İnsan Kaynakları uygulamaları sebebiyle adaylar tarafından pek ilgi görememekte ve nitelikli adayları büyük firmalara kaptırmaktadırlar. Adayların KOBİ'leri tercih etmemeleri ve KOBİ'lerin nitelikli iş gücünden yararlanamamaları sebebiyle büyük firmalar ile rekabet etmesini ve piyasada tutunmalarını zorlaştırmaktadır (Krishnan & Scullion, 2017).

İşe alım uygulamalarının en önemli adımların biri nitelikli adayları etkilemektedir. Bunu yaparken, adayların en çok etkilendiği, işi kabul ettirecek özelliklerin bilinmesi gerekmektedir (Turban, Campion & Eyring, 1995). Bu çalışmada; adayların iş ve iş yeri seçimlerini yaparken en çok etkilendiği özellikler araştırılarak, KOBİ'lerin daha çok tercih edilmeleri ve kalifiye elemanları etkileyebilmeleri için bir strateji geliştirilmesi amaçlanmıştır. KOBİ'lerin büyük firmalar karşısında rekabet edebilmeleri için, devlet tarafından KOBİ çalışanlarına sağlanabilecek bazı teşvikler ile nitelikli adayların etkilenmesi ve KOBİ'lerin rekabet avantajı sağlaması planlanmıştır. Bu nedenle araştırmada adayların etkilendiği en önemli özellikler araştırılarak, KOBİ'lerin sahip olmadığı bu özelliklerin devlet teşvikleri ile kapatılması ve KOBİ'lerin sınırlı kaynakları ve gelişmemiş İnsan Kaynakları uygulamaları sebebiyle sahip oldukları dezavantajın ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Çalışmada Konjoint Analizi kullanılarak devlet tarafından uygulanabilecek bu teşvikler ile adayların iş yeri seçimlerinde KOBİ'leri tercih etme istekliliği araştırılmıştır. Konjoint Analizi, çeşitli özelliklerin önem derecelerinin nicel olarak ölçülebildiği bir yöntemdir (Green & Srinivasan, 1990). Böylece, sayısal olarak ifade edilemeyen ve karşılaştırılamayan kavramların önem dereceleri ölçülerek daha kolay karşılaştırılmaktadır. Konjoint analizi ile adaylara farklı özelliklerde iş yeri kombinasyonları hazırlanarak, adayları etkileyecek ve KOBİ'lerde çalışmalarını sağlayacak özelliklerin önem dereceleri belirlenmesi ve KOBİ çalışanlarına uygulanabilecek teşvikler ile adayların bu firmalarda çalışma istekliliğinin artırılması amaçlanmıştır.

2. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER

2.1. Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı

Dünya’da ve Türkiye’de bulunan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) genel olarak girişimci ruha sahip kişiler tarafından düşük yatırım maliyeti ile kurulan, düşük katma değerli ürün ve servis hizmeti veren ve büyük kuruluşlar için destekleyici fonksiyonu olan işletmelerdir. Bu işletmelerde bulunan üretim, finans, pazarlama, muhasebe gibi işletme fonksiyonları genelde patron veya sınırlı düzeyde yönetici grubu tarafından yönetilir (Burcu, Birli & Kelimeler, 2017; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015). 2012 yılında T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın KOSGEB ve çeşitli kurumlarla yaptığı çalışmalar sonucu oluşan yönetmelikte KOBİ’lerin tanımı yapılmış olup ve yönetmeliğe göre aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015).

- Çalışan sayısı 10'dan küçük ve yıllık cirosu 1 milyon TL'den az olan işletmeler mikro işletme;
- Çalışan sayısı 10 ile 49 arasında olan ve yıllık cirosu 8 milyon TL'den az olan işletmeler küçük işletme;
- Çalışan sayısı 50-249 arasında olan ve yıllık cirosu 40 milyon TL'den az olan işletmeler ise orta büyüklükte işletme olarak tanımlanmıştır.

Avrupa’da ise, 2003 yılında Avrupa komisyonu tarafından alınan tavsiye kararına göre KOBİ’ler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

- Çalışan sayısı 10'dan küçük ve yıllık cirosu 2 milyon €'den az olan işletmeler mikro işletme;
- Çalışan sayısı 10 ile 49 arasında olan ve yıllık cirosu 10 milyon €'den az olan işletmeler küçük işletme;
- Çalışan sayısı 50-249 arasında olan ve yıllık cirosu 50 milyon €'den az olan işletmeler ise orta büyüklükte işletme olarak tanımlanmıştır (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015).

2.2. Dünyada KOBİ'lerin Yeri ve Önemi

Dünyada küçük ve orta ölçekli firmaların yaygınlaşması 19. Yüzyılda gerçekleşen Sanayi Devriminden sonra kentlerde yaşamın artması ve tarımsal faaliyetler zamanla tarım dışı diğer faaliyetlere yerini bırakmasıyla başlamıştır. 1929 yılına gelindiğinde Dünya Ekonomik Krizinin neden olduğu sermaye yetersizliği, işsizlik gibi birçok nedenden dolayı devletçilik ilkesinin tüm ülkelerde benimsenmesi girişimcilik ve KOBİ faaliyetlerinin azalmasına sebep olmuştur. Bu dönemde ekonomik krizin yaralarını sarmaya çalışan dünya ülkelerinin KOBİ'lerin önemini fark etmeye başlaması 1950 yıllardan sonra gerçekleşmiştir (Özdemir, Ersöz & Sarıoğlu, 2006).

İkinci dünya savaşı sonrası Avrupa'da yıkılmış ülkeler kısa sürede ekonomik kalkınmayı sağlamak için büyük şirketlerin büyümesine öncelik veren plan ve projeler geliştirirken, küçük ve orta ölçekli şirketlerin gelişimi için herhangi bir politika izlenmemiştir. 1970 ve 1980'li yıllarda petrol krizi gibi küresel krizler karşısında büyük şirketlerin ciddi sıkıntılar yaşamalarıyla ülkelerin ekonomik durumu olumsuz etkilemiştir. Bu dönemlerde başta işsizlik olmak üzere çeşitli ekonomik sıkıntılar yaşayan Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, kriz sonraları iflas eden büyük şirketlerin boşluğunu hızla dolduran KOBİ'ler için yeni politikalar geliştirmeye başlamışlardır. 2000'li yıllara gelene kadar Avrupa Araştırma Alanı (ERA), KOBİ'lerin yararlanması için hibe ve fon desteklerinde bulunmuş ve KOBİ'lerin yaygınlaşmasını sağlamıştır. 2000'li yıllardan sonra ise, KOBİ'lerin küresel ekonomiyle işbirliğini arttıran ekonomik düzenlemeler ve politikalar sayesinde büyük şirketlerin fason üretim ve taşeron hizmetlerini yerine getiren üretim odaklı yapılar haline gelmesi sağlanmıştır (Bayülken & Kütükoğlu, 2012). 2008 yılına gelindiğinde AB, KOBİ'lerin gelişimini arttırmak ve büyümesi önündeki engelleri kaldırmak amacıyla Small Business Act (SBA) adı altında program yürütmeye başlamıştır. Yıllık olarak düzenli yapılan bu çalışma sayesinde, AB ülkeleri ve Türkiye'nin de dâhil olduğu AB ortağı 7 ülkede bulunan KOBİ'lerin gelişimi ve durumu gözlemlenerek aksiyon planları oluşturulmaktadır. Alınan aksiyonlar doğrultusunda, KOBİ'lerin yaygınlaşması teşvik edilmiş olup AB'de 2007 yılında 20.409.000 olan KOBİ sayısı 2016 yılında 23.849.000 sayısına ulaşmıştır (Audretsch ve diğ., 2009; Muller ve diğ., 2017). Bunun yanında firmaların %93,0'ını mikro, %5,8'ini küçük, %0,9'unu orta ve %0,2'sini büyük işletmelerin oluşturduğu AB'de, KOBİ'ler 2016 yılı itibariyle toplam istihdamın yaklaşık %66,6'sı ve yaratılan katma değer %56,8'ini sağlamaktadır

(Muller ve diğ., 2017).. Ayrıca AB'de bulunan yaklaşık 24 milyon KOBİ 4,03 trilyon € katma değer yaratıp 93 milyon kişiye iş imkânı sağlamaktadır (Muller ve diğ., 2017).

AB'dekine benzer bir rolü ve tarihsel gelişimi olan KOBİ'ler, ABD'de tarihler boyunca istihdam üreticisi olarak adlandırılmıştır. Her 5 yeni iş olanağının 3'ünün KOBİ'ler tarafından yaratıldığı ABD'de, 2014 yılında 29,6 Milyon KOBİ toplam işletmelerin %99,9'u ve toplam istihdamın %47,8'ini oluşturmaktadır (U.S. Small Business Administration, 2017).

2.3. Türkiye’de KOBİ’lerin Yeri ve Önemi

Küçük ve orta ölçekli firmalar Osmanlı İmparatorluğu’ndan bu yana Türkiye’nin sosyo-ekonomik gelişiminde önemli rol oynamıştır. 18. Yüzyıla kadar nüfusunun yaklaşık %10'luk kısmı kentlerde yaşayan Osmanlı İmparatorluğu’nda ekonomik ve mesleki kuruluş olan ahi teşkilatları dönemin en önemli girişimcilik ve küçük işletmeler örneğiydi. Sanayi devriminden sonra bu teşkilatların yok olmasıyla birlikte Türkler daha çok tarım ve askeri işlerde ilerlerken ticaret ve ihracat-ithalat işlerinde ise gayrimüslim azınlıklar söz sahibi olmuşlardır. Birinci dünya savaşı sonrası ise, büyük bir gayrimüslim nüfusunun ülkeyi terk etmesiyle girişimcilik faaliyetleri bitme noktasına gelmiş ve yerli girişimler kurulmaya başlanmıştır (Özdemir, Ersöz & Sarıoğlu, 2006).

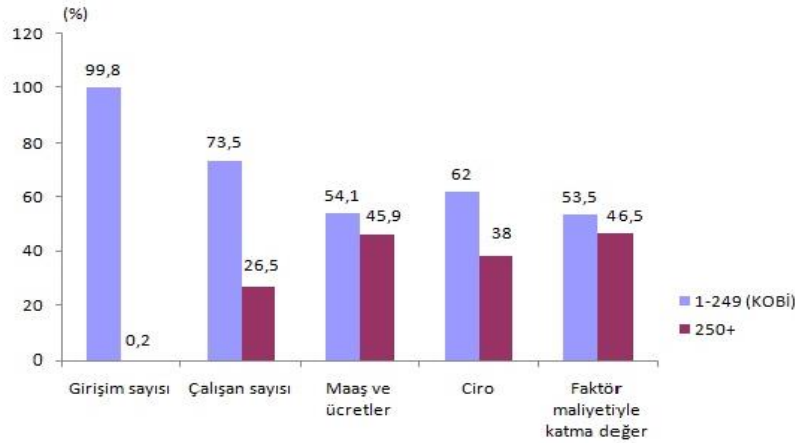
Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte piyasa ekonomisi ülkede kısa süre devam etmiş olup, 1929'da yaşanan küresel ekonomik krizin etkisiyle fakirleşen toplumun girişimcilik faaliyetleri oldukça azalmıştır. Bu yüzden tüm dünyada olduğu gibi Türkiye ekonomisinde de devletçilik ilkesi söz sahibi olmuş ve bu dönemde birçok yatırım devletin liderliğinde gerçekleşmiştir. Ülkenin kısa sürede kalkınması için özel sektör yatırımlarının gerekli olduğunun farkında olan devlet, Sümerbank ve Halkbank gibi bankaları kurarak özel sektörü ve girişimcilik faaliyetlerini 1950'lere kadar çeşitli uygulamalar ile desteklemeye çalışmıştır. 1960'lı yıllara gelindiğinde hazırlanmaya başlanan 5'er yıllık kalkınma planlarıyla devlet, küçük yatırımcıyı destekleyecek birçok düzenleme yapmıştır. Kalkınma planlarıyla KOBİ'lerin sorunlarını anlayıp çözüm üretmeyi hedefleyen devlet, günümüzde de büyümekte olan sanayi siteleri ve organize sanayi bölgelerinin temellerini 1986 – 1990 yılları için hazırlanan beşinci beş yıllık kalkınma planlarında atmıştır. Bunun yanında, Avrupa'da olduğu gibi KOBİ'lerin ekonomideki istikrara sağladığı desteklerin etkisini gören hükümetler,

KOBİ'lerin ülkede yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla 1990 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çatısı altında KOSGEB'i kurmuştur (Özdemir, Ersöz & Sarioğlu, 2006). KOSGEB, KOBİ'lere sağladığı desteklerle KOBİ'lerin rekabet gücünü arttırmasını sağlayacak başta finansal destek olmak üzere Proje, ARGE ve İnovasyon gibi birçok farklı kategorilere ayrılan destek programları oluşturmıştır. Buna ek olarak AB'deki yıllık hazırlanan KOBİ gelişim raporlarına benzer olarak 2003 yılından itibaren KOBİ Stratejisi ve Eylem Planları hazırlamaya başlamıştır. En son 2015 yılında yayınlanan KOBİ Stratejisi ve Eylem Planında KOBİ'lerin öncelikli olarak AR-GE ve yenilik kapasitelerini arttırarak uluslararası düzeyde ihracat yapabilmesine yönelik çeşitli stratejik hedefler belirlenmiştir (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015).

Günümüzde Türkiye'de başta istihdam olmak üzere birçok açıdan ekonomiye katkı sağlayan KOBİ'lerin sayısı 2013 yılında 3.524.331 olup toplam işletmeler arasında payı %99'dur ve KOBİ'lerin %93,6'sını mikro, %5,4'unu küçük ve %0,9'sını ise orta ölçekli işletmeler oluşturmaktadır. Sektörel dağılım olarak KOBİ'lerin %12,5'i sanayi, %35,2'si ticaret ve %0,9'u tarım alanında faaliyet gösterirken %51,4'ü diğer sektörlerde varlık göstermektedir (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015).

2.4. Ekonomik Gelişmede KOBİ'lerin Önemi

KOBİ'lerin ülkedeki ekonomideki faaliyetlerde etkin bir rolü olup yaratılan katma değer, yatırım ve ciro açısından ülke ekonomisinin gelişimine ciddi faydalar sunmaktadır (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2015). Şekil 2.1'de verilen grafikte 2014 yılına ait büyüklük grubuna göre temel göstergeler belirtilmektedir.

Şekil 2.1: 2014 yılı büyüklük grubuna göre temel göstergeler.

Çalışan sayısı 250'den az olan girişimler KOBİ olarak ifade edilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016). Buna göre, 2014 yılında yapılan girişimlerin %99,8'i KOBİ'ler tarafından yapılmıştır. Ayrıca, oluşturulan istihdamın %73,5'i, ödenen maaş ve ücretlerin %54,1'i, elde edilen cironun %62'si KOBİ'lere aittir ve faktör maliyetiyle katma değer %53,5'i KOBİ'ler tarafından oluşturulmuştur (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016). KOBİ'ler 2014 yılında Programcılık ve yayıncılık, finans ve sigorta faaliyetleri hariç tutularak 2,171 katrilyon TL ciro yapmışlardır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016). Bunun yanında Şekil 2.2'de görüleceği üzere 2014 yılında Türkiye'de yapılan toplam ihracatın %56,4'ü, toplam ithalatın %37,8'i, 2015 yılında ise toplam ihracatın %55,1'i, toplam ithalatın 37,7'si KOBİ'ler tarafından yapılmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016).

Şekil 2.2: KOBİ'lerin dış ticaretteki payı.

2.5. KOBİ'lerin Büyük İşletmelere Göre Avantajları ve Dezavantajları

KOBİ'ler strateji gereği gücünü çevresiyle olan etkileşiminden alan, genelde patron veya yöneticinin kararıyla, güç ve karar verme sorumluluğun merkezi yönetimde toplandığı şirketlerdir. Az sayıda yöneticiye sahip, çalışanlar arasında yakın ilişkinin olduğu ve hiyerarşik olmayan yatay bir organizasyon yapısına sahip olan KOBİ'lerde alt kademeden üst kademelere doğru bilgi akışı hızlıdır. KOBİ'ler gelirin büyük kısmını kişisel müşteri ilişkileri sayesinde elde ettiği dikkate alındığında, müşteriye daha yakın olan alt mevkideki çalışanların üst yöneticileri sürekli bilgilendirmesi yöneticilerin pazardaki gelişmelere kolayca ayak uydurup müşterinin isteklerine hızlı aksiyonlar alabilmesini sağlamaktadır (Berisha & Pula, 2015). Bu durum aynı zamanda KOBİ'lerin yüksek yatırım maliyeti getirmeyen teknik yeniliklere adapte olmasını kolaylaştırmaktadır. Bu sayede günümüzde KOBİ'ler, esnek yapısı ve

maliyet odaklı yönetiminin de etkisiyle yan sanayi ürünleri gibi katma değeri yüksek olmayan ürün ve servis hizmetinde uzmanlaşarak büyük firmalara göre daha ucuza mal edebilmektedirler (Türkoğlu, 2003).

KOBİ'ler esnek hareket edebilme beceresine rağmen genelde operasyonu küçük olan; sadece bir ülkeye, bölgeye veya şehre ürün ve servis hizmeti sağlayan şirketlerdir. Bu durum KOBİ'lerin büyük firmalara kıyasla daha sınırlı müşteri kitlesine hitap etmesi anlamına gelmekle beraber rekabet gücünün zayıf olmasında en büyük etkenler biridir (Kambwale, Chisoro & Karodia, 2015). KOBİ'lerin uzun süre hayatta kalmasının müşteri ve pazar payını arttırmasına bağlı olması nedeniyle KOBİ yöneticilerinin yeni pazarlara ulaştırmasını sağlayacak gerekli satış ve pazarlama organizasyonunu kurması ve bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif kullanması çok önemlidir. Ancak günümüzde çoğu KOBİ'de, patronun yönetim ve planlama zafiyeti nedeniyle ortaya çıkan doğru ekibin kurulamaması, teknolojinin yeterince kullanılmaması ve kaynakların yanlış yerde kullanılması gibi problemler sebebiyle müşteriye ulaşma konusunda sıkıntı yaşanmaktadır (Kalane, 2015). Yeterli müşteri sayısına ve pazar payına sahip olamayan KOBİ'ler, gelirleri düşük olduğu için sürdürülebilir büyüme için gerekli olan sermayeyi oluşturmamakta ve hayatta kalma oranları düşmektedir. ABD'de yapılan bir çalışmaya göre, 2015 yılında yapılan girişimlerin sadece %79,9'u 2016 yılına kadar dayanmıştır. Bunun yanında aynı çalışmada, yeni girişimlerin sadece üçte biri 10 yıl veya daha fazla süre hayatta kalabilmeyi başarmıştır (U.S. Small Business Administration, 2017).

Her bir ülkenin gerektirdiği hukuki ve yasal düzenlemelere uymak zorunda olan büyük firmalarda, operasyonların büyük olması nedeniyle çalışan sayısı KOBİ'lere göre daha fazla olup organizasyon yapıları daha büyük ve hiyerarşiktir. Karar verme süreçlerinin uzun olduğu büyük firmalarda, müşteri taleplerine uygun olarak değişikliklere gitmek; şirket içerisinde KOBİ'lere göre sayıca fazla olan üretim süreçlerinden müşteri süreçlerine kadar tüm süreçleri daha karmaşık hale getirmesinden, müşteri isteklerine karşı reaksiyon daha uzun sürmektedir. Bu yüzden farklı pazarlarda farklı müşteri beklentisiyle karşılan büyük firmalarda genelde maliyetleri düşürmek amacıyla ürün ve servis hizmet süreçleri standardize edilmeye çalışılır. Bunu yaparken, büyük firmalarda yüksek teknolojik alt yapı gerektiren birbirine entegre sistemler kullanılır (Ching-fang & Hsin, 2005).

Büyük firmalar KOBİ'ler kadar esnek bir yapıya sahip olmamasına rağmen ülkelere veya kıtalara ürün ve servis hizmeti verebilen şirketlerdir. Genelde finansmana erişim ve sermaye konusunda sıkıntı yaşamayan büyük firmalar, strateji gereği yüksek yatırım maliyeti gerektiren uluslararası kitlesel pazarlama yoluyla ürün ve servis hizmetini müşterilere ulaştırırlar. Bilgi ve işlem teknolojilerinin aktif kullanılmasıyla desteklenen etkili reklam ve pazarlama faaliyetleri sonucunda büyük firmalar yeni pazarlara girme konusunda KOBİ'lere göre daha avantajlıdır ve daha uzun süre hayatta kalabilmektedirler (Ching-fang & Hsin, 2005).

2.6. KOBİ'lerde İnsan Kaynakları Yönetimi

KOBİ'ler sayıca fazla, organizasyon yapısı olarak küçük ve birçok nedenden dolayı İnsan Kaynakları yönetimi anlayışı tam anlamıyla gelişmemiş firmalardır. Bu durumun oluşmasındaki en büyük sebeplerden biri günümüzde uygulanan İnsan Kaynakları yönetim konseptlerinin ve pratiklerinin çoğunlukla büyük ölçekli işletmeler içerisinde geliştirilmiş olması ve yapılan akademik çalışmaların daha çok büyük ölçekli işletmelerdeki insan kaynakları yönetimi yönelik olmasıdır (Nolan & Garavan, 2016).

KOBİ'lerde iş sahibinin veya üst düzey yöneticilerin resmiyetten uzak ve maliyet odaklı yönetim tarzı, sınırlı insan gücü ve yetersiz finans kaynağı nedeniyle temel ve destek işletme fonksiyonları tek bir kişi veya sınırlı yönetici kadrosu tarafından yönetilmektedir. KOBİ'lerin genelde tek bir ürün veya servis hizmeti vermesi ve sahip olduğu sınırlı finansal kaynak İnsan Kaynakları gibi destek işletme fonksiyonlarına Üretim ve Pazarlama gibi temel işletme fonksiyonları kadar önem verilmemesine ve departmanlaşmanın yeterince gelişmemesine yol açmaktadır (Haşit, 2016). Bu yüzden büyük ölçekli şirketlerde olduğu gibi stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi yerine KOBİ'lerde daha az maliyetli ve daha az kaynak gerektiren Operasyonel İnsan Kaynakları Yönetimi diğer bir adıyla Personel Yönetimi yapılmaktadır. KOBİ'lerin organizasyonel gelişimini tamamlamamış ve hızlı büyüme eğiliminde olduğu göz önüne alındığında stratejik bir rolü olmayan personel yönetimi basit olarak işe alma, işten çıkarma ve personel kayıtlarının tutulmasıyla ilgilenir. Bu durum finansal olarak KOBİ'ye avantajlar sağlamasına rağmen İnsan Kaynakları Yönetimi açısından işletme içerisinde çalışanlarının motivasyonunu ve devamlılığını sağlama ve iş için uygun adayları bulma konusunda birçok eksiklik yaratmaktadır (Haşit, 2016).

İnsan kaynakları yönetiminin en önemli fonksiyonlarından biri çalışanların motivasyonunu yüksek tutarak şirket içerisinde çalışan devamlılığını sağlamaktır. Özellikle büyük ölçekli firmalarda insan kaynakları bütçesinin büyük bir kısmı çalışanların gelişimi ve motivasyonu için çeşitli eğitim, konferans ve etkinliklere ayrılır. KOBİ'lerin piyasada katma değeri düşük ve az teknoloji gerektiren ürün veya servis hizmeti verdiği düşünüldüğünde şirketin geliri büyük ölçekli firmaların gelirine oranla daha düşüktür. Dolaylı olarak, KOBİ'lerin çalışanlarına sağladığı başta maaş olmak üzere diğer sosyal ve ekonomik imkanlar büyük ölçekli firmaların çalışanlara sağladıklarına göre daha azdır. Bunlara ek olarak KOBİ'lerde iş sahibinin iş odaklı yönetimi ve özellikle nitelikli çalışanların birçok işi aynı anda yapması ile aynı anda birkaç departmanda görev alması nedeniyle iş yüklerinin fazla olması, çalışanların motivasyonlarının düşük olmasına ve çalışanların sıkça işten ayrılmasına neden olmaktadır (Krishnan & Scullion, 2017). KOBİ'lerin büyümesinin ve istikrarının, çalışana ve çalışanın performansına yüksek önem düzeyinde bağlı olduğu dikkate alındığında KOBİ'lerin çalışanlarını ellerinde tutamamaları şirket içerisinde çalışan sirkülasyonunun fazla olmasına ve KOBİ'lerin piyasada rekabet etmesini zorlaştırarak ömürlerinin kısalmasına yol açmaktadır (Tsang, Wang & Ku, 2015).

İnsan kaynakları yönetiminin bir diğer önemli fonksiyonu ise işe alım ve yeni çalışanın işe adaptasyon süreçlerini yönetilmesidir. İşe alım fonksiyonu temel olarak kalifiyeli personel arayışı ve personel işe alım sürecinin yönetimiyle ilgilenir (Haşit, 2016). Büyük ölçekli firmalarda işe alım stratejisine ve planlara uygun olarak sistematik bir yol izlenir ve açılan iş pozisyonunun tanımı ve gerektirdiği kriterler açıkça belirtilir. KOBİ'lerin dinamik formu gereği organizasyon yapılarının büyüme sürecinde sıkça değişmesi, firmanın işe alım konusunda ihtiyaç duyulan pozisyonları belirlemesi ve pozisyonlara uygun adayları bulmasını zorlaştırmaktadır (Krishnan & Scullion, 2017). Bu durum KOBİ'lerin işe alım sürecinde daha basit bir yol izlemesine ve iş pozisyonunun tanımının ve gerektirdiği kriterlerin net olmamasına neden olmaktadır. Pozisyon ve iş tanımını hakkındaki belirsizlik iş arayanlar için kafa karışıklığına yol açmakla birlikte KOBİ ve iş arayan adaylar arasında uyumsuzluk çıkmasına sebep olur ve KOBİ'lerin istedikleri kişileri bulmasını zorlaştırır (Krishnan & Scullion, 2017).

KOBİ'ler ve büyük firmalar bulundukları çevre gereği İnsan Kaynakları uygulamalarında farklı bir tutum sergilemektedir. Büyük firmalar, potansiyel adaylar

tarafından iş arayışı esnasında firma politikası ve kültürü gibi birçok unsuru, endüstride bulunan benzer ölçekteki diğer firmaların uygulamalarıyla kıyaslaması nedeniyle daha standartlaşmış ve gelişmiş İnsan Kaynakları pratiklerini uygulama mecburiyetine gitmektedirler (Kok, Uhlaner & Thurik, 2002). Böylelikle büyük firmalara ait bilgiler piyasada daha göz önünde bulunmaktadır. KOBİ’lerde ise bulundukları çevreden dolayı bir baskı olmaması nedeniyle İnsan Kaynakları uygulamaları daha basit düzeyde gerçekleşmekte ve KOBİ’ye ait bilgiler piyasada büyük firmalara göre daha az bilinmektedir (Krishnan & Scullion, 2017). Bu durum iş arayanlar gözünde büyük firmaları KOBİ’lere karşı daha meşruiyet ve güvenilir yapmakta ve daha çok tercih edilmesine yol açmaktadır. Böylelikle başta gelişmiş ülkelerde olmak üzere, özel sektörde yeni iş olanaklarının büyük bir kısmının KOBİ’ler tarafından üretilmesine rağmen, iş arayan nüfusun daha az iş olanağı üreten büyük firmalara ilgi göstermesi durumu ortaya çıkmaktadır (Krishnan & Scullion, 2017).

3. İŞ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Potansiyel adayları etkileme ve seçme firmaların temel problemlerinden biridir çünkü insan kaynağını geliştirmenin ve rekabetin ilk adımıdır. Çalışan seçimi son yıllarda ciddi anlamda ilgi çeken bir araştırma alanı olmuştur. Bunun sebebi, organizasyonel performansın firmada çalışan kişilerin yetenek ve kabiliyetlerinden büyük ölçüde etkilendiği yapılan önemli çalışmalar tarafından ortaya konulmuştur (Baum & Kabst, 2013).

Organizasyonlar kalifiye elemanların artan talepleri ve demografik değişimleri sebebiyle kalifiye elemanları etkilemekte güçlüklerle karşılaşmaktadırlar (Baum & Kabst, 2013). İşe alımdaki rekabet her geçen gün artmakta ve firmalar adayları etkileyebilmek için kendilerini nasıl en iyi konumlandırabileceklerini öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır. Adayları en çok etkileyen faktörleri anlayarak, firma ünlerini artırmak için doğru noktalara vurgu yapabilmek ve bu faktörlere göre iş veren koşullarını şekillendirmek mümkündür (Baum & Kabst, 2013).

Birçok araştırma, kampüsler yapılan mülakatlar ile ilgili veriler topladığı için, işe alım işleminin adayları nasıl etkilediği daha çok bilinmektedir. Birçok çalışma, işe alma uygulamaları ve organizasyonlar gözünden adayların etkilendiği organizasyon özellikleri üzerine çeşitli teoriler önermelerine karşı, iş seçimi kararlarını etkileyen faktörler üzerine yapılan çalışmalar daha sınırlıdır (Turban, Campion & Eyring, 1995).

Günümüzde çalışanlar kendi değerlerine daha çok önem vermekte ve işverenlerinden daha fazla talepte bulunmaktadır. Değişen dönem ile çalışanlar daha sık iş değiştirmekte bu nedenle firmalar arasında tercih edilme rekabeti doğmaktadır. Bu değişim ile beraber; çalışana değer verme, çalışanların iş-yaşam dengesini sağlama, iyi bir ücret ve daha esnek bir çalışma ortamı firmaların dikkat etmesi gereken bazı yeni özellikler arasında yer almaktadır (Ünal, 2010).

Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde adayları etkilemek için yapılan İnsan Kaynakları stratejileri, işe alım uygulamaları, işveren markası, en iyi işveren anketleri, adayları etkileyen faktör araştırmaları, kuşaklara göre değişen iş arama davranışları ve

benzeri birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar organizasyonların gözünden veya adayların gözünden olarak çeşitlendirilebilmektedir.

3.1. İşveren Markası (Employer branding)

İşveren markası, 1990'lı yılların orta ve sonlarında yaygınlaşmış olan, nispeten yeni bir akademik kavramdır. Bir ürünü veya hizmeti pazarlama veya konumlandırma amaçlı kullanılan yaklaşım ile benzer bir yaklaşım kullanılmaktadır. İşveren markası, belirli bir organizasyonun çalışanlarının, potansiyel çalışanlarının ve paydaşlarının farkındalıklarını ve algılarını yönetmek için kullanılan bir uzun dönem strateji olarak tanımlanmaktadır. Aslında, işveren markası organizasyonlara, çalışanları ve halk gözünde kendilerini rekabette ayırt etme ve tanınabilir bir kimlik geliştirmeye olanak sağlar (Love & Singh, 2011). İşveren markası aynı zamanda firmaların özelliklerini farklılaştırarak potansiyel adaylara farklı bir görünümü vurgular. Birçok çalışma olumlu işveren markası imajının adayların başvurularını pozitif bir şekilde etkilediğini göstermiştir (Tumasjan, Strobel & Welpe, 2011).

Genellikle büyük firmalar adayları etkilemek için işveren markasını kullanırken, yeni kurulan küçük firmalar kendi markalarını yaratma ve geliştirme konusunda genellikle finansal kaynak problemi yaşamaktadırlar (Tumasjan, Strobel & Welpe, 2011).

Küçük firmalar ve yeni firmalar için pazarda yeni bir oyuncu olmak yalnızca ürünleri pazarlama anlamında değil, yetenekli adayları etkileme anlamında da zordur. Rekabette küçük firmaların birçok açıdan dezavantajı vardır. Örneğin, firma ünü azdır veya hiç yoktur, kariyerde ilerleme şansı daha azdır, sosyal haklar ve eğitimler gibi yan haklarda büyük firmalarla rekabet edebilmeleri çok güçtür. Bu nedenle küçük firmalarda yetenekli kalifiye adayları etkilemek en önemli sorunlardan biridir (Tumasjan, Strobel & Welpe, 2011).

The Economist dergisinin 2003 yılında yürüttüğü bir çalışmanın sonuçlarına göre, İnsan Kaynakları çalışanları arasında %61 oranında, İnsan Kaynakları dışındaki kişiler arasında ise %41 oranında işveren markası farkındalığı bulunmaktadır. Conference Board tarafından 138 büyük firmada yapılan başka bir araştırmada ise %40 oranında aktif bir işveren markası stratejisi uyguladıkları belirtilmiştir. Bu nedenle bu kavram son yıllarda hem firma yönetimleri hem de İnsan Kaynakları Bölümleri tarafından son derece önem verilen bir strateji haline dönüşmüştür (Ünal, 2010).

3.2. Yeni Jenerasyona Göre İş Seçimi Kriterleri

X kuşağının yavaş yavaş emekli olması ile birlikte firmalar işe alımlarda bir takım problemler yaşamaya başladılar. Yeni jenerasyon olarak bilinen Y kuşağı çok daha farklı değerleri, kriterleri ve büyük beklentileri ile önceki jenerasyonlardan ayrılmaktadır. Y kuşağı, dijital medya ile büyüyen, elektronik bilgileri işleme konusunda büyük bir yeteneğe sahip olan ilk kuşaktır (Kim & Yang, 2013). Kariyer hedefleri, beklentileri ve öncelikleri doğrultusunda kariyer seçimleri oluşmaktadır (Ng, Schweitzer & Lyons, 2010).

Bireylerin artık eski jenerasyonlara göre daha büyük beklentileri bulunmaktadır. Y kuşağını motive eden en önemli etkenler uzun dönemli kariyer planları ve çok yönlü görevlerdir. Ayrıca X kuşağına göre daha rahat koşullarda çalışmak istemekte ve sosyal haklara daha çok önem vermektedirler. Örneğin esnek çalışma saatleri kavramı, çalıştıkları kurumun kültürü, eğitim programları, yaptıkları işin anlamı gibi kriterler bu yeni nesille birlikte daha büyük önem kazanmıştır. Y kuşağı kendine daha fazla güvenen bu nedenle giriş seviyesinde bir pozisyonda bile olsa fikirlerine önem verilen firmalarda çalışmayı tercih etmektedirler (Kim & Yang, 2013).

Firmalar hem kalifiye elemanları kazanıp ellerinde tutarak rekabet avantajını sağlayabilmek, hem de çalışılmak istenen en iyi firmalar arasında yer almak için farklı stratejiler geliştirmeye başlamışlardır. Son dönemlerde sık sık düzenlenen "Çalışmak için en iyi firmalar" gibi anketler de bunun bir göstergesi olmuştur. Firmaların adayları seçiminden çok, adaylar firmaları bulundurdıkları özelliklere göre inceleyip iş seçimlerini buna göre yapmaktadırlar (Love & Singh, 2011).

3.3. İş Seçiminde Önemli Faktörler

İşe alımın en önemli amaçlarından biri adayları etkilemektir. Ancak bunun yanında, adayları etkileyecek, adayların işi kabul etmesini sağlayacak faktörlerin de araştırılması gerekmektedir (Turban, Campion & Eyring, 1995).

Rekabet baskısı, iyi insan kaynaklarının rekabette avantaj sağlaması ve değişen işgücü dinamikleri en iyi yetenekleri etkileme, cezbetmede bir ilgi yaratmaktadır. Organizasyonların bunu başarmadaki kabiliyetleri, iş seçimi kararlarının nasıl yapıldığını, adayları en çok etkileyen özelliklerin neler olduğunu anlamaktan geçmektedir (Boswell ve diğ., 2003).

Literatürde yapılan araştırmalar sonucu birçok farklı bakış açısı içeren çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalar hem adayların bakış açısıyla hem de firmaların bakış açısıyla yürütülmüş çeşitlilik içeren çalışmalar olup, bireylerin iş seçimleri, adayların iş özelliklerinden nasıl etkilendikleri, İnsan Kaynaklarının işe alım stratejileri gibi farklı noktalara değinmişlerdir. Yapılan araştırma sonucunda literatürde en çok yer verilen iş seçimini etkileyen faktörler Çizelge 3.1’deki gibi özetlenmiştir.

Çizelge 3.1: Literatürde en çok görülen iş seçimini etkileyen faktörler.

Yayın	Faktörler
Baum & Kabst, 2013	Ücret, Terfi olanakları, Eğitim fırsatları, Esnek çalışma saatleri, Görev çekiciliği, Lokasyon, İş güvencesi
Boswell ve diğ., 2003	Kurum kültürü, Terfi olanakları, Görev çekiciliği, Eğitim fırsatları, İş – yaşam dengesi, Ücret, Yan haklar, Lokasyon, İzin süresi, İş güvencesi, Firma büyüklüğü, Firma ünü, Uluslararası görevlendirme, Endüstri
Tumasjan, Strobel & Welpe, 2011	Ücret, Terfi olanakları, Görev çekiciliği, Kariyer gelişimi, İş güvencesi, Kurum kültürü, Esnek çalışma saatleri, Lokasyon, Kurumsal sosyal sorumluluk, Firma ünü
Ng, Schweitzer & Lyons, 2010	İş-yaşam dengesi, Ücret, Yan haklar, Terfi olanakları, Görev çekiciliği, Kurum kültürü
Larkin, Laport & Pines, 2007	Esnek çalışma saatleri, Lokasyon, Görev çekiciliği, Kariyer gelişimi, İş güvencesi, Ücret, Terfi olanakları, Yan haklar, İş arkadaşları
Turban, 2001	Firma ünü, Ücret, İş güvencesi, Yan Haklar, Terfi olanakları, Eğitim fırsatları, Teknolojik imkanlar, Kariyer gelişimi, Görev çekiciliği
Jans, Frazer-Jans & Louviere, 2001	İş tatmini, Terfi olanakları, Kariyer gelişimi, İş güvencesi, Emeklilik primi, Ücret, Yan haklar, Lokasyon
Chaiprasit & Santidhiraku, 2011	Görev çekiciliği, Kurum Kültürü, İş arkadaşları, İş – yaşam dengesi, Liderlik
Froelich, 2005	Ücret, Yan haklar, Emeklilik planı, Eğitim olanakları, İş güvencesi, Firma ünü, Kurum kültürü, Firma büyüklüğü, İş arkadaşları, Lokasyon, Sosyal olanaklar,
Arachchige & Robertson, 2011	Ücret, Terfi olanakları, Yan haklar, Kariyer gelişimi, İş arkadaşları, Prim imkanı, Mutlu çalışma ortamı
Turban, Campion & Eyring, 1995	Görev çekiciliği, İş arkadaşları, Ücret, Yan haklar, Kurumsal sosyal sorumluluk, İyi yönetici, Lokasyon
Judge & Bretz Jr., 1991	Ücret, Terfi olanakları, Lokasyon, Görev çekiciliği, Kurum kültürü
Boswell, Zimmerman & Swider, 2012	Ücret, Yan haklar, İyi yönetici, Görev çekiciliği, Çalışan-organizasyon uyumu
Kim & Yang, 2013	Kurum kültürü, Esnek çalışma saatleri, Eğitim olanakları, İyi yönetici, Ücret, Yan haklar, Terfi olanakları, Kurumsal sosyal sorumluluk

Çizelge 3.1 incelendiğinde, yapılan araştırmalar farklı odak noktalarını konu alsa da, adayları etkileyen, iş seçimini cazip kılan faktörlerin büyük ölçüde benzerlik gösterdiği görülmektedir. Özellikle Ücret, Yan haklar, Eğitim olanakları, Terfi olanakları gibi faktörlerin neredeyse tüm çalışmalarda geçtiği görülmektedir. Literatür taraması sonucunda Çizelge 3.1’de özetlenen faktörlerin adayların iş seçimlerini en çok etkileyen kriterler olduğu görülmektedir.

4. DEVLET KOBİ TEŞVİKLERİ

4.1. KOSGEB Tarafından Verilen Destekler

KOBİ'lerin rekabet güçlerini artırmak ve piyasada tutunmalarına yardımcı olmak amacıyla devlet tarafından birçok destek ve hizmet sunulmaktadır. Bu şekilde KOBİ'lerin ekonomik ve sosyal kalkınmadaki paylarının artırılması hedeflenmektedir. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) 1990 yılında kurulmuş olup Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır. KOSGEB'in kuruluş amaçları; bünyesinde oluşturulan destek programları ile KOBİ'lerin piyasada rekabet edebilmelerine yardımcı olmak, sürdürülebilirliklerini artırmak, ülke ekonomisindeki paylarının artmasına yardımcı olmak şeklinde sıralanabilmektedir. Kanunda yapılan değişiklik ile 2009 yılından sonra yalnızca imalat sanayisinde faaliyet gösteren değil, hizmet, ticaret gibi tüm sektörlerdeki KOBİ'lere destek vermektedir. Tüm illere açılan KOSGEB merkezleri ile KOBİ'lere hazırlanan programlar ile kendi çevrelerinde birebir destekler sağlanmaktadır (Arıkan, 2017)

KOBİ'lerin zayıf yönleri incelendiğinde zayıf yönlerinin temelde dört alanda yaşadıkları problemlerden kaynaklandığı görülmektedir. Bunlar nitelikli eleman bulunamaması, teknolojik yetersizlik, temel finansman sorunları ve pazarlama sorunları olarak sıralanmaktadır (Çakır, 2011).

Başlıca görevi KOBİ'lerin desteklenmesi ve geliştirilmesi olan KOSGEB'lerin birçok hizmeti sürmektedir. KOBİ'lere eleman desteğinden AR-GE inovasyon desteğine, makine-teçhizat desteğinden pazarlama desteğine kadar geniş kapsamlı destek programları bulunmaktadır (KOSGEB, t.y.). Bu programların güncel olanları hakkında bazı detaylı bilgiler aşağıda incelenecektir. Buradaki amaç KOBİ'lere genel olarak sağlanan desteklerin yönlerini ortaya koymak ve bu desteklerin KOBİ'lerin piyasadaki ekonomik rekabetlerine katkı sağlamasının yanında, iş gücü rekabetine katkı sağlayıp sağlayamadığını incelemektir.

4.1.1. Girişimcilik destek programı

Girişimciliği desteklemek, KOBİ'leri yaygınlaştırmak ve yeni firmaların kurulmasını sağlamak amacıyla girişimcilik destek programı yurütulmektedir. Bireylerin kendi işlerini kurmaları, kendilerinin patronları olmaları için teşvik eden bir programdır (KOSGEB, t.y.).

Girişimcilik destek programı; yeni girişimci desteği, uygulamalı girişimcilik eğitimi ve iş geliştirme merkezi desteği gibi farklı programları kapsamaktadır. Yeni girişimci desteği ve iş geliştirme merkezi desteğinde geri odemeli ve geri odemesiz olmak uzere farklı iki çeşit destek verilmektedir. İşletme kuruluşu, işletmenin giderleri, ofis donanım giderleri, sabit yatırım desteği gibi kalemlerden oluşan ve toplamda 50.000 TL tutarında geri odemesiz, 100.000 TL tutarında ise geri odemeli olmak uzere destek verilmektedir (KOSGEB, t.y.).

Uygulamalı girişimcilik destek programı ise KOSGEB bünyesinde paydaş kurumlarla birlikte ücretsiz olarak dzenlenen, herkesin katılımına açık bir eğitim programıdır. Bu programda hedeflenen girişimcilik kltürünün yaygınlaşması, girişimcilerin yeni iş geliştirmeleri ve başarılı olmaları için gerekli birikimi edinmeleri ve tecrübe kazanmalarındır (KOSGEB, t.y.).

4.1.2. Genel destek programı

Genel destek programı kapsamında, 15 farklı program ile toplamda 470.000 TL tutarına varan bir destek programı uygulanmaktadır. Teşvik kapsamında olan programlar izelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1: Genel destek programı içerikleri.

Destek İçerikleri	Destek Miktarı
Yurt İçi Fuar Desteği	45.000 TL
Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	20.000 TL
Tanıtım Desteği	25.000 TL
Eşleştirme Desteği	30.000 TL
Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000 TL
Danışmanlık Desteği	22.500 TL
Eğitim Desteği	20.000 TL
Enerji Verimliliği Desteği	75.000 TL
Tasarım Desteği	22.500 TL
Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	30.000 TL
Belgelendirme Desteği	30.000 TL
Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği	30.000 TL
Bağımsız Denetim Desteği	15.000 TL
Gönüllü Uzmanlık Desteği	15.000 TL
Lojistik Desteği	40.000 TL

Bu program kapsamında, KOBİ'lerin pazar paylarını artırmak ve rakipleri ile rekabet edebilmelerini sağlamak, firmalarını tanıtmak amacıyla çeşitli pazarlama destekleri bulunmaktadır. Bunu yanında üretim verimini artırmak amacıyla nitelikli eleman istihdamı, eğitim, danışmanlık ve denetim gibi farklı destekler sağlanmaktadır. KOBİ'lerin piyasada büyük firmalar ile rekabet edebilmeleri, firmaları geliştirmeleri ve proje hazırlayacak kapasiteleri olmayan KOBİ'lerin teşviklerden yararlanabilmeleri amaçlanmaktadır (KOSGEB, t.y.).

4.1.3. Güç birliği destek programı

KOBİ'lerin farklı ortaklık modelleri ile bir araya gelerek orta veya yüksek teknoloji alanlarında oluşturacakları imalat, ortak hizmet, tasarım, laboratuvar, pazarlama gibi çalışmaların desteklenmesinin amaçlandığı bir programdır. Proje süresi 6 ay ile 24 ay arasında değişmekte olup destek miktarı 300.000 TL geri ödemesiz olarak toplamda 1.000.000 TL tutarındadır. Farklı ortaklık modelleri kapsamında yapılacak projenin alanına göre 3 ile 5 arasında işletmenin bir araya gelme şartı aranmaktadır. Desteklenen proje konuları tedarik imalat, hizmet sunumu, pazarlama, laboratuvar, ürün geliştirme, tasarım ve maliyet düşürücü projeler olarak özetlenmektedir (KOSGEB, t.y.).

4.1.4. AR-GE, inovasyon destek programı

KOBİ'lerin ve girişimcilerin Ar-Ge ve inovasyon projelerinin desteklenerek, bilim ve teknoloji alanında yeni buluşların geliştirilmesine yardımcı olmak, KOBİ'lerin ve girişimcilerin sınırlı imkanları sebebiyle gelişimlerine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Desteklenecek proje giderleri toplamda 1.500.000 TL üst limitle birlikte detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Örneğin işçilik desteği, kira desteği, personel gideri desteği, sermaye desteği, makine ve teçhizat desteği ve proje geliştirme desteği gibi farklı kalemlerden destekler verilmektedir (KOSGEB, t.y.).

4.1.5. Endüstriyel uygulama destek programı

Ar-Ge ve inovasyon destek programı ile benzer koşullarda yürütülen bir programdır. Burada yeni bir ürünün veya hizmetin üretilmesi veya ürün ve hizmetlerde yeni tekniklerin uygulaması için yapılan projeleri kapsamaktadır. Kira desteği, personel giderleri, makine, teçhizat ve donanım desteği olmak üzere toplamda 1.500.000 TL üst limitle KOBİ'lere destek sağlanmaktadır (KOSGEB, t.y.).

4.1.6. KOBİ teknolojik ürün yatırım destek programı

KOBİ'ler tarafından geliştirilen teknolojik ürünleri tüm pazarlarda tanıtmak, ürünlerin ticarileşmesini sağlamak ve ihracatını artırmak için verilen destek programıdır. Orta yüksek ve yüksek teknoloji alanlarında üretime dayalı projelere 5.000.000 TL'ye kadar destek verilmektedir (KOSGEB, t.y.).

4.1.7. Gelişen işletmeler piyasası KOBİ destek programı

Gelişen İşletmeler Piyasası KOBİ Destek Programı" ile gelişme ve büyüme potansiyeline sahip küçük ve orta ölçekli işletmelerin;

- Borsa İstanbul (BIST) Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görmesinin sağlanması,
- Sermaye piyasalarından fon temin edilmesine imkan sağlanması için toplam 100.000 TL'ye kadar destek verilmektedir.

Destek unsurları Çizelge 4.2'de üst ödeme limitleri ile birlikte verilmektedir (KOSGEB, t.y.).

Çizelge 4.2: Gelişen işletmeler piyasası KOBİ teşvik programı destek unsurları.

Destek Unsurları	Destek Ödemesi Üst Limiti (TL)
Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli	100.000
Aracı kuruluşa ödenecek aracılık komisyonu	300.000
Bağımsız Denetim Hizmeti Bedeli	80.000
Hukukçu Raporu Masrafı	10.000
SPK Kurul Kaydına Alma Ücreti	10.000
Merkezi Kayıt Kuruluşu masrafı	10.000

4.1.8. Teknolojik ürün tanıtım ve pazarlama destek programı

KOBİ'lerin gerçekleştirdiği Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarının hem ticarileştirilmesi hem de yurt dışındaki pazarlarda diğer firmalar ile rekabet edebilmesi için tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin desteklendiği bir programdır. Verilen destekler için pazarlama faaliyetleri yurt için ve yurt dışı olarak ikiye ayrılmaktadır. Yurt içindeki tanıtım ve pazarlama faaliyetleri için 50.000 TL, yurt dışı için ise 100.000 TL olmak üzere toplamda 150.000TL üst limitle geri ödemesiz destek sağlanmaktadır. Programın süresi 12 ay ile sınırlıdır (KOSGEB, t.y.).

4.1.9. Stratejik Ürün Destek Programı

KOBİ'lerin stratejik ürün geliştirme amaçlı çalıştıkları projelerde makine ve teçhizat giderleri için 5.000.000 TL'ye kadar destek verildiği programdır. Programın temel amacı, KOBİ'lerin teknolojik ürün üretim yeteneklerini geliştirilmesine yardımcı olmak ve teknolojinin küçük firmalar tarafından da geliştirilmesini sağlamak, ithalata katkıda bulunacak ürünlerin geliştirilmesini desteklemek, üretimde kullanılan yerli girdi oranını yükseltmek ve cari açığın kapanmasına yardımcı olmaktır. Uygulanan bu destek programında projenin tamamlanması için 36 ay süre verilmektedir (KOSGEB, t.y.).

4.2. TÜBİTAK tarafından verilen destekler

Temel işlevlerinden biri akademik ve endüstriyel araştırma geliştirme ve yenilikleri desteklemek olan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), bünyesinde bulundurduğu Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) denetiminde birçok destek programı yürütmektedir. Bu destek programlarından KOBİ'lere ve girişimcilere yönelik olanları sırasıyla; TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı ve Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP) olarak belirtilmektedir (TÜBİTAK, t.y.)

4.2.1. TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (1507)

KOBİ'ler ülkemizde sanayinin %98'ini oluşturmalarına rağmen, Türkiye'de yapılan Ar-Ge faaliyetlerinin büyük bir çoğunluğu büyük ölçekli firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. KOBİ'lere yönelik hazırlanan strateji ve eylem planlarındaki temel stratejinin KOBİ'lerin uluslararası rekabet güçlerinin artırılması, katma değer içindeki oranlarının ve verimliliklerinin artması olmasına karşın, Ar-Ge faaliyetlerinde KOBİ'ler belirlenen hedeflerin altında kalmaktadırlar. Bu nedenle, TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge Başlangıç Destek programı uygulamaya alınmış ve stratejik hedefler dahilinde KOBİ projeleri desteklenmeye başlanmıştır (TÜBİTAK, t.y.)

Yürütülen bu destek programı ile, 500.000 TL bütçe ve 18 ay süre ile sınırlı 3 projenin %75 oranında TÜBİTAK tarafından desteklenmesi planlanmıştır. Bunun dışında ortaklı proje başvurusu yapılması durumunda ayrıca 2 proje daha destek kapsamına alınabilmektedir. Bu projede sağlanacak destekler ile KOBİ'lerin yeni ürün ve

teknolojiler geliřtirmesi, maliyet dűřűrűcű geliřtirmeler gerűekleřmesi, ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmesi amaűlanmaktadır (TűBűTAK, t.y.)

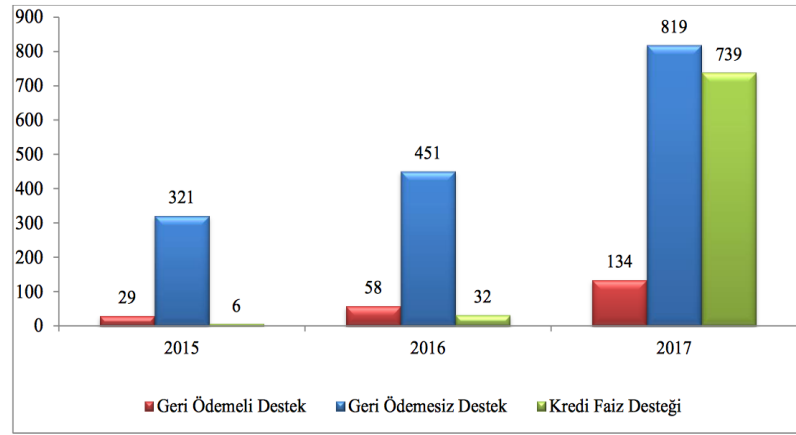
4.2.2. Giriřim Sermayesi Destekleme Programı (GűSDEP) (1514)

KOBű'lerin űlke ekonomisine katkı saűlayabilecek yeni űrűn, sűreű, bilgi ve teknoloji geliřtirmeleri ve űretmeleri iűin gerekli giriřim sermayesinin fonlar ile TűBűTAK'ın bu programı sayesinde desteklenmesi hedeflenmektedir. GűSDEP kapsamında; űekirdek sermayesi desteűi ve bařlangıű sermayesi desteűi olmak űzere iki űeřit destek verilmektedir. űekirdek sermayesi desteűinde bir űrűn veya hizmetin fikrinin belirlenip yenilik iűin arařtırma geliřtirme yapılması gereken projelere, bařlangıű sermaye desteűinde ise űrűnűn geliřtirilmesi, prototip oluřturulması veya űretim ařamasında yapılacak yatırımlara verilen desteklerdir. Bu program ile fon bűyűklűűnűn %20'sine varan bűyűklűkte hibe desteűi veirlmesi planlanmaktadır (TűBűTAK, t.y.)

4.3. KOBű'lere Verilen Teřviklerin Deűerlendirilmesi

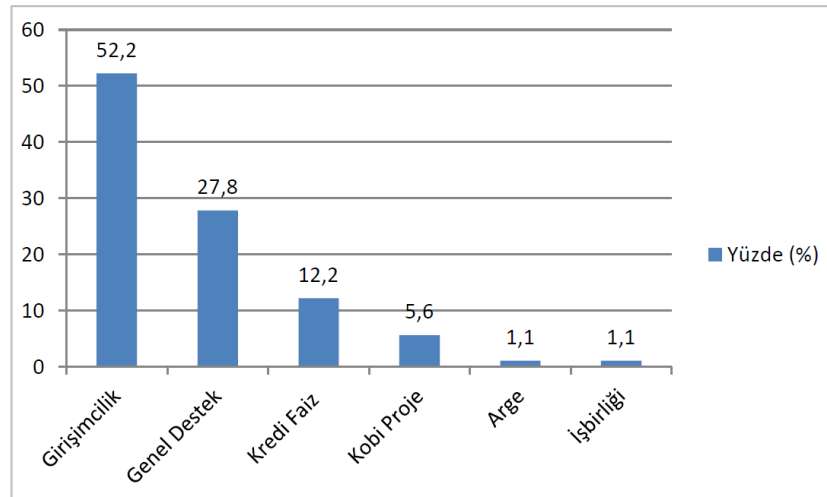
KOBű'lerin bűyűk firmalara oranla kaynaklarının sınırlı olması ve bűyűk firmalarla pazarda rekabet edememesi sebebiyle devlet tarafından saűlanan desteklere ihtiyaűları bulunmaktadır. Yapılan arařtırmalar sonucunda KOSGEB ve TűBűTAK tarafından KOBű'lere űzel teřvikler olduűu gűrűlműř ve bu teřvikler incelenmiřtir. Bunların yanında KOBű'lere finansal aűıdan destek olan birűok kurum ve kuruluř bulunmaktadır. Bunların bařlıcaları; Kredi Garanti Fonu A.ř. (KGF), Bankalar, Risk Sermaye řirketleri, Leasing řirketleri, Tűrkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliűi (TESKOMB), Giriřim Sermaye řirketleri, Faktoring řirketleri, KOBű A.ř. řeklinde sıralanmaktadır (Aslan, 2001).

Teřvik programları kapsamında verilen destekler incelendiűinde űzellikle KOSGEB destek tutarlarının oldukűa yűksek olduűu gűrűlmektedir. řekil 4.1'de son 3 yıla ait verilen KOSGEB destek tutarları gűrűlmektedir (KOSGEB, 2016). 2017 yılında teřvik projeleri iűin ciddi oranda bir bűűűe ayrıldıűı gűrűlmektedir. Geri űdemesiz desteklerin bűűűesi yaklařık iki katına űıkarılırken, kredi faiz desteűi bűűűesinin yirmi kattan fazla arttırıldıűı gűrűlmektedir. Bunun yanında 2017 yılında desteklerden faydalanan iřletme sayısı %35,5 oranında artmıřtır (KOSGEB, 2016).

Şekil 4.1: 2015-2017 dönemi destek bütçesi gerçekleştirmeleri (Milyon TL).

KOSGEB destekleri incelenerek Batman ilinde bulunan 105 KOBİ ile bir çalışma yürütülmüştür. Yapılan bir araştırma sonucunda, KOSGEB desteklerinden yararlanma oranları Şekil 4.2’de verilmiştir. Buna göre, KOBİ’lerin %52,2’sinin Girişimcilik Desteği, %27,8’inin Genel Destek Programı, %12,2’sinin Kredi Faiz Desteği, %5,6’sının KOBİ Proje Desteği, %1,1’inin Ar-Ge Desteği ve %1,1’inin İşbirliği Güç Birliği Destek Programından yararlandığı görülmüştür. En çok yararlanan ikinci destek programı olan Genel Destek Programı ile ilgili sonuçlar incelendiğinde ise, burada KOBİ’lerin en çok nitelikli eleman desteğini talep ettikleri görülmüştür (Arıkan, 2017).

Şekil 4.2: KOSGEB destek türlerinden yararlanma oranları (%).

KOBİ’lere sağlanan destek programlarının olumlu etkilerinin olduğu ancak desteklerin KOBİ’lerin ihtiyaçları yönünde güncellenmesi ve olumlu etkisinin olmadığı düşünülen desteklerin yerine ihtiyaçlar doğrultusunda yeni destek modelleri getirilmesi gerektiği görülmektedir (Arıkan, 2017).

Devlet tarafından verilen destek programları içerisinde, KOBİ'lerin nitelikli eleman ihtiyacına veya piyasada işe alımlar sırasında büyük firmalar ile rekabet edebilmelerine yardımcı olacak, çalışanlara yönelik bir teşvik programı bulunmadığı görülmektedir. KOBİ'lerin çalıştırdıkları elemanları ellerinde tutabilmeleri veya İnsan Kaynakları stratejileri geliştirebilmeleri için herhangi bir destek almadıkları görülmektedir.

5. KONJOİNT ANALİZİ

5.1. Konjoint Analizi ve Tarihseİ Gelişimi

Konjoint analizi pazarlamada yaygın olarak kullanılan, tüketici davranışlarının karakteristiklerini, karar vermelerini analiz etmek için kullanılan çok değişkenli bir tekniktir (Baum & Kabst, 2013). Konjoint sözcüğü kelime olarak CONsidered ve Jointly sözcüklerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuş ve topluca katılım anlamına gelmektedir. Böylece, faktörleri ve bu faktörlere ait düzeyleri toplu bir şekilde göz önüne alınarak değerlendirilmesini sağlayan bir metottur (Yavuz & Çemrek, 2013). Dilimizde ise, “ilişkilerin analizi” veya “birliktelikler analizi” olarak ifade edilmektedir (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013).

Bu analiz tercihlere katkıda bulunmasıyla, araştırmacının faktörler arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamasına yardımcı olur (Popovic, Kuzmanovic & Martic, 2012).

Konjoint analizi, pazar araştırmacılarının geleneksel bir metodudur. Bunun yanında son zamanlarda operasyon yönetimi, ulaşım ve gıda çalışmaları gibi yeni alanlara da girmiştir (Halme & Kallio, 2011). Yapılan araştırmalar konjoint analizi ile yapılan çalışmaların son zamanlarda arttığını göstermektedir. Bu artışın sebebi bu metodun kolay uygulanabilir, güvenilir ve piyasada ticari olarak birçok yazılım ve tahmin programlarının bulunması olarak gösterilebilir (Halme & Kallio, 2011).

Konjoint analizi, çeşitli özelliklerin önem derecelerini sayısal olarak ölçmede kullanılabilir (Poortinga ve diğ., 2003). Örneğin bir sabunun kokusunun hafif veya yoğun olması gerektiği kararı tecrübeler ile verilirse bu nicel olarak ölçülmemiş bir özellik olur. Konjoint Analizi ile bu gibi özellikler nicel olarak ölçülebilmektedir (Green & Srinivasan, 1990).

Konjoint Analizi psikolog Luce ve istatistikçi Tukey tarafından uygulanan konjoint ölçümünün geliştirilmiş bir biçimidir (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2000). Bu ölçüm, bağımsız dizilerin, sıralı değişkenli bağımlı ölçek üzerindeki ortak etkisini araştırmak için kullanılmıştır. Konjoint ölçüm modeli hata terimi içermediğinden, istatistiksel değil matematiksel bir modeldir (Dinç, 2010). Konjoint analizinin pazarlama alanına girmesi ise 1970’li yıllarda Green ve Rao’nun çalışmalarıyla

olmuştur. 1980’li yılların sonlarına doğru ise, konjoint analizi ile yapılan çalışmalar artmış ve özellikle pazar araştırmaları alanında analizin kabulü artmıştır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2000).

Konjoint analizinin pazarlamada normalden daha çok kabul görmesini sağlayan özellikle iki sebep vardır. Bunlardan ilki kullanımı kolay ve ucuz olan bilgisayar yazılım paketleridir. İkincisi ise geliştirilen ve uygulanan optimum ürün dizayn modelleri yaratan simülatörlerdir (Green & Krieger, 1991). 1980’li yılların sonlarında konjoint analizi için geliştirilen ticari yazılım programlarıyla birlikte çeşitli varsayımların incelenebildiği simülatörler de ortaya çıkmış ve yöneticilerin ürünler üzerinde yapılacak çeşitli değişiklikler ile pazarda yaratılacak etkileri kolayca görebilmeleri ve pazar payı tahminlerinde bulunabilmelerine yardımcı olmuştur. Böylece analizin popülaritesi daha da artmıştır (Orme, 2005).

Konjoint analizinin temel amacı, yanıt veren tüketicilerin hangi kombinasyonlardan oluşan nitelikleri en fazla tercih ettiğini belirlemek ve farklı nitelik düzeylerine verdikleri değerler ile fayda katsayılarını saptayarak fayda fonksiyonlarının geliştirilmesidir (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013).

5.2. Konjoint Analizinin Varsayımları

Konjoint analizi model tahminleri ile ilgili en az sayıda varsayımı olan tekniktir. Modelin geliştirilmiş doğası ve yapılandırılmış deneysel tasarımı diğer bağımlı tekniklerde yapılan birçok testi gereksiz kılmaktadır. Bu nedenle normalite, bağımsızlık testi gibi testler Konjoint Analizi için gerekli değildir. Konjoint analizi, diğer istatistiksel analizlerden farklı olarak istatistiksel varsayım yerine daha çok kavramsal varsayımlar gerektirmektedir. Konjoint Analizinde araştırmacı modelin genel biçimini araştırmaya başlamadan önce tasarlamalıdır. Konjoint analizinde örneğin regresyon analizi gibi veriler toplandıktan sonra etkileşim gibi terimler kolayca hesaplanamadığından araştırmacı modelin biçimine göre bir karar vermeli ve araştırmayı ona göre tasarlamalıdır (Hair ve diğ., 2009).

5.3. Konjoint Analizinin Avantaj ve Dezavantajları

Konjoint Analizini diğer istatistiksel analiz tekniklerine göre avantajlı hale getiren özelliği, nitelikleri nicel olarak karşılaştırabilme imkânı sunmasıdır. Böylece sayısal olarak ifade edilmeyen kavramlar sayısal olarak ifade edilebilen ve kolay

yorumlanabilen verilere dönüştürülür (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013). Konjoint Analizi ile farklı faktör düzeylerinin oluşturduğu senaryolar ile faktörlerin göreceli önemi belirlenebilmektedir (Yavuz & Çemrek, 2013).

Konjoint analizinin dezavantajı ise niteliklerin ve düzeylerinin araştırma öncesinde biliniyor olması gerekmektedir (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013). Değerlendirilecek bir ürünün veya hizmetin sahip olduğu özelliklerin araştırılarak gerçekçi bir şekilde yanıt vericilere sunulması gerekmektedir (Yavuz & Çemrek, 2013).

Konjoint analizinde fiziksel nesneler kullanılabilir ve yanıt vericilerin öznel tercihleri ölçülebilir. Ayrıca sonuçları kolaylıkla yorumlanabilmektedir. Analizde kullanılan faktörler hem metrik olmayan bağımlı değişkenleri hem de metrik olan bağımlı değişkenleri içerebilir (Yavuz & Çemrek, 2013).

Buna karşın, konjoint analizinde faktör sayısının artmasıyla, kombinasyon sayılarının da hızla artması sebebiyle sınırlı faktör kullanılabilmektedir (Yavuz & Çemrek, 2013).

5.4. Konjoint Analizinin Kullanıldığı Yerler

Konjoint analizinin özellikle pazar araştırmaları alanında kabulünün artmasıyla beraber popülerliği de artmıştır. 1980'li yılların başında yılda yaklaşık 400 adet ticari uygulama yürütülüyordu. Bu konjoint çalışmalarının %59'luk büyük çoğunluğu tüketici ürünleri üzerine, %18'i ise endüstriyel ürünler üzerine yapılan çalışmalardır. Yaklaşık %9'u finansal ve geri kalanı ise çoğunluklu muhasebe alanında olmak üzere farklı alanlarda bulunmaktadır. Yeni ürün ve konsept değerlendirme, ürünü konumlandırma, rakip analizi, fiyatlandırma ve pazar bölümlendirmesi genellikle bu uygulamaların temel konuları olarak belirtilmektedir (Green & Srinivasan, 1990).

Konjoint analizinin artan geçerliliği ile kullanıldığı alanlar da çeşitlenmiştir. Reklamcılık, dağıtım, yerin ürünlerde yapılacak inovasyonların etkisini saptama, kontrol ve satın alma kararları ile ilgili çeşitli alanlarda da kullanım örnekleri bulunmaktadır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2000).

Konjoint analizi öncelikli olarak çoğunlukla pazarlama alanında kullanılan bir analizdir. Bunu yanında ekonomi alanında da geniş bir kullanım alanı bulunmaktadır (Ryan & Hughes, 1997).

5.5. Konjoint Analizi Teknikleri

Literatürde bulunan konjoint analizi ile yapılan çalışmalarda farklı konjoint tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir. Hangi konjoint analizinin kullanılacağını seçerken kriterlerin sayısı, tekniği cevaplayıcılara uygulama şekli, örneklem hacmi gibi özelliklere dikkat edilerek seçilmelidir (Hair ve diğ., 2009).

Konjoint Analizi uygulamalarında uygun tekniğin seçilmesi, çalışmadan doğru sonuçların alınabilmesi açısından önemlidir (Yavuz & Çemrek, 2013).

Temel olarak konjoint analizinde dört farklı teknik bulunmaktadır. Bunlar; Geleneksel Konjoint Analizi (Traditional Conjoint Analysis), Uyarlamalı Konjoint Analizi Tekniği (Adaptive Conjoint Analysis), Seçim Temelli Konjoint Analizi (Choice Based Conjoint Analysis) ve Konjoint Değer Analizi (Conjoint Value Analysis)'dir .

5.5.1. Geleneksel Konjoint Analizi

Geleneksel konjoint analizi konjoint tekniklerinin en temel modeli olarak tanımlanmaktadır. Bu teknik Tam Profil Konjoint Analizi olarak da bilinmektedir (Hair ve diğ., 2009).

Tam Profil Metodunun kullanımı, özellik sayısının altı veya daha az olması durumunda önerilmektedir (Green & Srinivasan, 1990). Geleneksel konjoint analizinde derecelendirme veya sıralama yöntemi ile her bağımsız kombinasyon için bir değer hesaplanır. Yaklaşık 30 özellik ve 15 düzeye kadar bu yöntemin kullanılabileceği ölçülse de, araştırmacılara çalışmalarında bu limitler önerilmemektedir (Orme, 2000).

Geleneksel Konjoint analizi metodunda anketi yanıtlamak diğer metodlara göre daha zor olabilmektedir. Bunun nedeni, özellik sayısı arttığında soru sayısı da artmakta ve Uyarlamalı konjoint analizinin aksine cevaplayıcıların tüm soruları yanıtlaması gerekmektedir. Bu nedenle, nitelik sayısı az olmadığı durumlarda cevaplayıcıların anket sırasında zorlanması ve toplanan verinin kalitesiz olması gibi bir risk söz konusudur (Sawtooth Software, 2002).

5.5.2. Uyarlamalı Konjoint Analizi

Uyarlamalı konjoint analizi Sawtooth Software tarafından geliştirilen ve 1990'lı yıllarda popüler olan bir tekniktir. Nitelik sayısı 30'a kadar çıkabilmektedir ancak genelde 8-15 arasındaki nitelik sayıları için önerilen bir tekniktir.

Hem cevaplayıcılar hem de analistler için kullanım kolaylığı olan bir tekniktir. Diğer tekniklerle kıyaslandığında aha fazla nitelik ile çalışabilme açısından daha avantajlıdır. Cevaplayıcılar burada her özelliği tek tek değerlendirmek durumunda değildirler. Cevaplayıcıların en çok önemsendiği özelliklere ve düzeylere göre yeniden tahminler yaparak ilerleyen sorularda cevaplayıcılardan daha fazla bilgi sağlanır.

Bu metodun en büyük dezavantajı her bir özelliğin birbirinden bağımsız olarak ölçülmesine olanak vermektedir. Bu nedenle fiyatlandırma çalışmalarında kısıtlayıcı tahminler yaratabilmektedir. Ayrıca bu yöntemin bir diğer dezavantajı ise çalışmaların bilgisayar ortamında yapılma zorunluluğunun olmasıdır (Turan, 2006).

5.5.3. Seçim Temelli Konjoint Analizi

Seçim Temelli Konjoint Analizi 1990'lı yılların başlarında popüler olmaya başladı ve sonrasında dünyada en geniş kullanıma sahip teknik oldu. Bu tekniğin popüler olmasını sağlayan birçok avantajı bulunmaktadır. Cevaplayıcılar bu çalışmalarda oylama veya değerlendirme değil seçim yapmaktadırlar. Bu nedenle diğer tekniklerden temel bir farkı oluşmaktadır. Ayrıca cevaplayıcıya “hiçbiri” seçeneği de sunulduğu için, cevaplayıcının bu hakkı kullanarak tercih yapmama olasılığı da bulunmaktadır.

Seçim Temelli Konjoint Analizinin bir dezavantajı yüksek sayıda faktörlere uygun olmamasıdır. Green ve Srinivasan (1990) tarafından yapılan çalışmada en fazla 6 faktöre kadar kullanılması önerilmiştir. Bir diğer dezavantajı ise, cevaplayıcıların verdikleri yanıtlara göre karşılına sorular geldiği için cevaplayıcıları tanımak adına diğer tekniklere göre daha fazla soru sorulması gerekmektedir (Sawtooth Software, 2017).

Çoğunlukla Konjoint metodlarında ana etkiler kabulü yapılarak faktörler arası etkileşimler ihmal edilir. Seçim Temelli Konjoint analizinde ise iki yönlü etkileşimler ölçülebilmektedir. Bu nedenle yapılan çalışmalarda etkileşimler dikkate alınacaksa, etkileşimleri ölçmede önemli bir yöntem olarak gösterilebilmektedir (Sawtooth Software, 2017).

5.5.4. Konjoint Analizinde uygun tekniğin seçimi

Araştırmacılar yapılacak çalışmanın niteliğine göre uygun Konjoint metoduna karar vermektedirler. Uygun metodun seçilmesi için değerlendirilmesi gereken ana etkenler aşağıdaki gibidir:

Özellik Sayısı: Örneğin, fazla sayıda özellik gerektiren bir çalışma yapılacaksa (özellikle 8 veya daha fazla), Uyarlamalı Konjoint Analizi değerlendirilmelidir. Daha az sayıda özelliğin bulunduğu bir çalışma yürütülecekse, Seçim Temelli (6 özelliğe kadar) veya Geleneksel Konjoint Analizi (9 özelliğe kadar) tekniklerinden yararlanılmaktadır.

Anket Metodu: Eğer bilgisayar ortamında yürütülemeyecek bir çalışma yapılacaksa, araştırmacılar öncelikle, Seçim Temelli veya Geleneksel Konjoint Analizi yöntemlerini tercih etmelidirler.

Örneklem Hacmi: Özellikle küçük örneklem hacimleri ile çalışma yürütülecekse (100 ve aşağısı), Seçim Temelli Konjoint Analizinin kullanılması konusunda dikkatli olunmalıdır. Uyarlamalı ve Geleneksel Konjoint Analizi metotları daha düşük örneklem hacimlerine daha uygun yöntemlerdir. Özellikle kâğıt-kalem üzerinde ve çok daha küçük örneklem hacimleri ile yapılması gereken çalışmalar için Geleneksel Konjoint Analizi metodu önerilmektedir.

Anket Süresi: Birkaç dakika içerisinde kısıtlı süre ile yapılacak olan anketler için Seçim Temelli Konjoint Analizi daha uygun bir yöntemdir. Diğer metotlarda anket süreleri daha uzun sürmektedir.

Fiyatlandırma Çalışmaları: Bu çalışmalar için en uygun yöntemler Seçim Temelli ve Uyarlamalı Seçim Temelli Konjoint Analizidir (Orme, 2009).

Uygun Konjoint analizinin seçimi için kullanılan kriterler özetle Çizelge 5.1’de verilmiştir.

Çizelge 5.1: Konjoint Analizi teknik seçimi için kullanılan kriterler.

	Geleneksel Konjoint Analizi	Uyarlamalı Konjoint Analizi	Seçim Temelli Konjoint Analizi
Maksimum Nitelik sayısı (Hair ve diğ., 2009)	9	30	6
Etkileşimler (Hair ve diğ., 2009)	Dikkate alınmaz (Only Additive)	Dikkate alınmaz (Only Additive)	Dikkate alınır (Additive+Interaction)
Küçük örneklem hacmi (Orme, 2009)	Uygun	Uygun	Uygun değil
Anket metodu (Orme, 2009)	Hepsi	Bilgisayar ortamında	Hepsi
Analiz Düzeyi (Hair ve diğ., 2009)	Bireysel	Bireysel	Grup veya Bireysel

Birçok araştırmacı çalışmalarında birden fazla Konjoint metodunu da kullanabilmektedir. Örneğin, Uyarlamalı ve Seçim Temelli iki tekniğin kullanıldığı çalışmalarda, Uyarlamalı Konjoint Analizi ile ürünün dizaynı ve özelliklerinin önemi araştırılabilirken, Seçim Temelli Konjoint Analizi ile fiyat hassasiyeti araştırılabilmektedir (Turan, 2006).

5.6. Konjoint Analizinin Uygulanması

5.6.1. Konjoint Analizi akış şeması

Yapılacak araştırmalarda, öncelikle problemin belirlenmesi gerekmektedir. Problemin belirlenmesinin ardından, Konjoint Analizi çalışmaları beş ana basamakta tasarlanır ve uygulanır. Bu basamaklar; problemin amacına uygun olarak özellikleri belirlemek, bu özellikler ile ilişki olacak düzeyleri belirlemek, özelliklere ait farklı düzeyler içeren senaryoları belirlemek, bu senaryolar için cevaplayıcıların tercihlerini toplamak ve cevapları analiz etmek olarak sıralanmaktadır (Ryan & Hughes, 1997).

Green ve Srinivasan 1978 yılında yaptıkları çalışma ile, Konjoint analizinin akış diyagramını Şekil 5.1’de görüldüğü gibi belirtmişlerdir (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

5.6.2. Problemin amacının belirlenmesi

Konjoint analizinin adımlarının uygulanmasına başlamadan önce ilk olarak problem tanımlanır ve araştırmanın amacı belirlenir. Çalışmanın amacının belirlenmesinin ardından probleme ait tüm özellikler ve düzeyler ortaya konulmalıdır. Bundan sonra ise probleme ait değişkenler ve düzeyler belirlenir. Faktörler ve düzeyler belirlenirken en önemli noktalardan biri sayılarıdır. Bu nedenle problemi tam anlamıyla yansıtan, tüm belirleyici özelliklerin kullanıldığı yeterli sayıda düzey ve faktör ile çalışılmalıdır.

5.6.3. Düzey ve faktörlerin belirlenmesi

Problemin ve çalışmanın amacının belirlenmesinden sonra sıra problemin özelliklerini tanımlama adımıdır. Probleme yönelik özellikler yani faktörler belirlendikten sonra bunlara yönelik düzeyler belirlenir. Faktörler ve düzeyler belirlenirken cevaplayıcılar tarafından algılanabilir olmasına ve her cevaplayıcı tarafından aynı biçimde anlaşılmasına dikkat edilmelidir.

Analizde kullanılacak faktör ve düzeylerin sayısı analizin sonuçlarını doğrudan etkilemektedir. Faktör ve düzey sayısı arttıkça, deneme kombinasyonlarının sayısı

artmakta, dolayısıyla cevaplayacakların yanıtlaması gereken soru miktarı da artacaktır. Bu nedenle istatistiksel etkinliği ve güvenilirliği azaltmayacak sayıda faktör ve düzey seçilmelidir (Sönmez, 2001).

Şekil 5.1: Konjoint Analizi akış şeması.

5.6.4. Tercih fonksiyonunun belirlenmesi

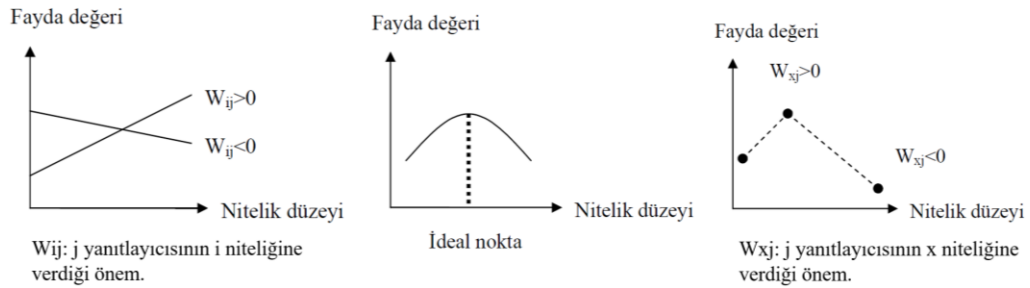
Düzeyler ile faktörün tercih edilmesi arasındaki ilişkiyi belirlemek adına kullanılan matematiksel fonksiyonlara tercih fonksiyonları denir. Tercih fonksiyonları ideal vektör modeli, ideal nokta modeli ve kısmi fayda değer modeli olmak üzere üç çeşittir.

İdeal vektör modeli niteliğin miktarı artarken tercihin de artış gösterdiğini varsayan en basit sınırlandırılmış doğrusal bir modeldir (Sönmez, 2001). Aynı zamanda değişken düzeyleri ile değişkenin tercih edilmesi arasında bir doğrusal ilişkinin olduğu düşünüldüğü durumlarda da tercih edilir (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013).

İdeal nokta modeli bir değişkenin optimum düzeyini tanımlar. Sürekli ve doğrusal olmayan bir fonksiyondur. Bu modele göre ideal noktadan uzaklaştıkça, fayda değerinde düşüş görülür. İdeal nokta fonksiyonu genellikle nitelik değişkenleri için kullanılır (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013).

Kısmi fayda değer modeli tercih modellerinin en kolay ve en çok tercih edilen modelidir. Verilen değişkenlerin her düzey için farklı fayda değerini veren bir fayda fonksiyonunu ifade eder (Turanlı, Taşpınar Cenzgiz & Işık, 2013).

Tercih modellerine ait grafikler Şekil 5.2’de görülmektedir.

Şekil 5.2: Tercih modeli grafikleri.

5.6.5. Veri toplama metodunun belirlenmesi

Konjoint analizinde tercih fonksiyonunun belirlenmesinin ardından önemli adımlardan biri de veri toplama metodunun belirlenmesidir. Değişkenlerin belirlenmesi ve anket formunun hazırlanmasında izlenebilecek üç yol vardır. Bunlar İki faktör metodu, Tam profil metodu, ve Bileşen karşılaştırma metodu olarak listelenmektedir.

İki faktör metodu (Trade-off) veri toplama metodlarının içinde en basit olanıdır. Özellikler ikiye ayrılarak değerlendirmeye alınır ve cevaplayıcılar iki özelliğe ait düzeyleri aynı anda değerlendirmeye alarak en çok tercih edildenden en az tercih

edilene doğru sıralarlar. İki faktör metodunda her seferinde yalnızca iki özellik değerlendirmeye alınabildiğinden özellik sayısı arttıkça deneme kombinasyonları da artacağı için cevaplayıcıların değerlendirmeleri zorlaşır (Sönmez, 2001). Bu metotta özellikler her tabloda ikişerli olarak değerlendirmeye alındığı için verilerin düzenlenmesinde ve cevaplayıcıların yanıtlarda kolaylık sağlamaktadır. Ancak bunun yanında yalnızca iki özelliğin kullanılması metodun sonuçlarının gerçeklikten uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Ayrıca, faktör ve düzey sayısı arttıkça tablo sayısının artması, çok sayıda cevap vermenin gerekmesi, değişkenler birbiriyle ilişkili ise tablodaki sıralamalarda zorluk oluşması, sadece metrik olmayan cevaplarda kullanılması gibi dezavantajları bulunmaktadır (Green & Srinivasan, 1990).

Tam profil metodu Konjoint analizinde en çok kullanılan veri toplama yöntemidir. Bu yaklaşımda tüm faktör ve düzeylerin kombinasyonlarından birer profil kartı oluşturulur ve cevaplayıcıların bu kartları tercihleri doğrultusunda sıralamaları veya puanlamaları beklenir. Bu yöntemde tüm değişkenler ve düzeyler kullanıldığından daha gerçekçi sonuçlar elde edilebilmektedir. Ayrıca faktörler arası tercih sıralaması daha açık bir biçimde görülebilmektedir. Cevaplayıcılar daha kısa sürede ve daha sağlıklı yanıtlar verebilmektedir (Sönmez, 2001). Tüm bunlara karşı bu yöntemin bazı dezavantajları bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri özellik sayısının artmasıyla kombinasyonların artması ve anketi cevaplamanın zorlaşması ile özellikler arasındaki ikili veya çoklu etkileşimleri dikkate almamasıdır (Yavuz & Çemrek, 2013).

Veri toplama metodunun üçüncüsü ise Bileşen karşılaştırma metodudur. Bu yöntem İki faktör metodu ile tam profil metodunun bir karışımı olarak görülebilir. Bu yöntemde, tam profil metodundaki gibi kart kombinasyonları oluşturulur ve iki faktör metodundaki gibi cevaplayıcılardan bu ikili veya çoklu kartlardan birini seçmesi beklenir. Bu yöntemde faktörlerin ve düzeylerin artması ile kart sayısı artacağı için cevaplayıcıların yanıt vermesi zorlaşmaktadır. Uyarlamalı Konjoint analizi bu metodun daha modern bir versiyonu olarak görülmektedir (Sönmez, 2006).

5.6.6. Veri toplama tasarımının belirlenmesi

Deney tasarımının oluşturulabilmesi için sonraki adım olarak veri toplama tasarımı belirlenir. Veri toplama tasarımında Tam Faktöriyel Tasarım ve Azaltılmış Tasarım olmak üzere iki model bulunmaktadır. Tasarım belirlenirken, cevaplayıcıların değerlendirmeleri gereken deney kombinasyonları faktör ve düzeylerin sayısı ile ilişkilidir (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

Tam Faktöriyel Tasarımda faktör ve düzeylerin oluşturduğu tüm deneme kombinasyonları kullanılır. Bu nedenle, bir problemde kullanılan özellik ve düzeylerin sayısı arttıkça deneme kombinasyonlarının sayısı da artar. Cevaplayıcıların sıkılması veya dikkatlerinin dağılması gibi durumlar söz konusu olabileceği için soru sayısının mümkün olduğunca düşük tutulması istenir (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003). Faktör ve düzeylerin az sayıda tutulamayacağı çalışmalar için Azaltılmış Tasarım kullanılması önerilmektedir (Green & Srinivasan, 1978).

Azaltılmış Tasarım ise Tam Faktöriyel Tasarıma bir alternatif olarak geliştirilmiştir. Konjoint analizinde deney kombinasyonlarını azaltmak yani tam faktöriyel dizaynı kısımlara ayırmak için iki yöntem vardır. Bunlardan kolay olan yöntem rastgele örnekleme olarak adlandırılır ve rastgele seçimler yapılarak tasarımın istenilen ölçekte edile edilerek uygulanır ancak pratikte pek kullanılmamaktadır. Tasarımı azaltmak için kullanılan yaygın yöntem ortogonal tasarımıdır. Ortogonalitede, faktör ve düzeylerin seçiminin bağımsız olduğu kabul edilir. Bu varsayımda tüm düzeyler eşittir ve yalnızca ana faktörler dikkate alınmaktadır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

5.6.7. Sunum tekniğinin belirlenmesi

Temel olarak hazırlanan tasarımların sunum teknikleri sözlü (metinsel) veya görsel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sözlü sunum tekniği ile oluşturulan kombinasyonlar anahtar sözcükler ile belirtilen kartlarda sunulur.

Görsel sunum tekniğinde fotoğrafların veya çizimlerin kullanıldığı grafiksel sunum ya da gerçek ürünlerin, prototiplerin kullanıldığı fiziksel sunum seçilebilir.

Sunum tekniklerinin avantaj veya dezavantajlarının belirtildiği bazı çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin sunum tekniğinde fiziksel objelerin kullanılması ile grafiksel bir kartın kullanılması cevaplayıcıların odak noktalarını farklı yere çekebileceği belirtilmiştir. Ancak yapılan çalışmalarda bir fark olduğu bulunamamıştır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

5.6.8. Veri toplama prosedürünün seçilmesi

Sunum tekniğinin belirlenmesinin ardından veri toplama prosedürü seçilmelidir. Veri toplama birebir mülakat, e-mail anketi veya bilgisayarlı mülakat olarak üç farklı şekilde yapılabilir. Birebir mülakat diğer yöntemlere göre daha maliyetli ve uzun zaman alan bir yöntemdir. Ancak cevaplayıcılar ile birebir görüşüldüğü için güvenilirlik açısından diğer yöntemlere göre daha iyi sonuçlar vermektedir. E-mail

yolu ile verilerin toplanması ve bilgisayarlı mülakat yöntemleri maliyet açısından daha avantajlıdır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

5.6.9. Veri değerlendirme metodunun seçilmesi

Konjoint Analizinde veri değerlendirme metrik veya metrik olmayan ölçekler ile yapılabilmektedir. Metrik olmayan ölçekler için Derecelendirme, Dolar metrikleri ve Sabit toplam ölçekli yöntemler kullanılmaktadır.

Derecelendirme yönteminde skor atama veya sıra değeri atama yöntemleri tercih edilebilir. Skor atama ile her profil için belirlenen değer aralığında cevaplayıcılardan bir skor atamaları istenir. Sıralama yönteminde ise profillere bir sıra değeri atanır (Sönmez, 2001). Dolar metrikler yönteminde ise cevaplayıcılara yaptıkları tercihleri değiştirmek için fazladan hangi miktarda para harcayacağı sorulmaktadır (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

Metrik olmayan ölçekler için Sıralama ve İki profil karşılaştırma yöntemleri kullanılmaktadır. Bunlardan sıralama yönteminde metrik bir ölçek kullanmadan profillerin kendi aralarında sıralanması beklenir. Profil karşılaştırma yönteminde ise cevaplayıcılara profiller ikişerli olarak sunulur ve aralarından bir seçim yapması beklenir (Sönmez, 2001).

5.6.10. Değerlerin tahmini

Analiz aşaması olan değerlerin tahmini metrik ve metrik olmayan ölçekler olarak iki farklı yöntem ile yapılabilmektedir. Metrik ölçeklerde En Küçük Kareler ve Çoklu Regresyon teknikleri kullanılabilmektedir. Metrik olmayan ölçeklerde ise MONANOVA, LINMAP ve PREFMAP teknikleri kullanılabilmektedir (Gustafsson, Herrmann & Huber, 2003).

5.7. Örneklem Hacminin Belirlenmesi

Uygun örneklem hacmi soru formatına, çalışmanın kompleksliğine, örneklemin kendi içerisindeki özelliklerine bağlı olarak değişebilmektedir. Tarih boyunca, çoğunlukla araştırmacılar faktörlerin ve düzeylerin sayılarını baz alarak örneklem hacmi ile ilgili kestirimlerde bulunmuşlardır (Bridges ve diğ., 2011).

Literatürde örneklem hacminin belirlenmesi ile ilgili farklı görüşlerin olduğu görülmektedir. Bazı yazarlar en az 300 olması gerektiğini belirtirken, bazı yazarlar en az 1000 olması gerektiğini belirtmektedir (Bridges ve diğ., 2011).

Genel olarak yapılan çalışmalarda örneklem hacmi 150 ile 1.200 arasında değiştiği görülmektedir (Orme, 2005). Ancak Konjoint Analizinin küçük örneklem hacimleri için de temsil edici gücü bulunmaktadır (Sönmez, 2001).

5.8. Konjoint Analizi Sonuçlarının Yorumlanması, Güvenirlik ve Geçerlilik

Konjonit analizi sonucunda önem değerleri ve fayda katsayıları yorumlanarak, tüketicilerin bir ürün veya hizmetin hangi özelliklerinin kendi seçimlerinde daha önemli olduğunu ortaya konulmaktadır.

Konjoint analizinin güvenirliği cevaplayıcıların değerlendirme sayıları ile belirlenebilmektedir. Araştırmacılar daha önce anketi cevaplamış olan örneklemenin bir alt grubuna, anketin orijinal kartlarının da bulunduğu yeni bir deney tasarımı sunarlar. Bu deney tasarımının sonucunda, tekrar edilen orijinal kartların cevaplarını asıl araştırmanın cevapları ile değerlendirerek uygulamanın güvenirliğini test edebilmektedirler. Güvenirliği test etmenin diğer bir yöntemi ise, yine örneklemden bir alt grup oluşturarak, alternatif bir form ile tekrar uygulamayı yapmaktır. Burada alternatif formu oluştururken aynı kartları kullanmaktan kaçınılmalıdır. Bu yöntem ikinci bir faktöriyel tasarım ile aynı faktör ve düzeyleri kullanarak ancak farklı tanımlamalar yaparak gerçekleştirilmektedir (Green & Srinivasan, 1978).

Konjoint analizinin geçerliliği içsel ve dışsal olarak ölçülebilmektedir. İçsel geçerlilik birleşim kuralının seçiminin uygunluğunu içermektedir. İçsel geçerliliğini ölçmek genellikle güçtür bu nedenle araştırmacılar alternatif modelleri n bir çalışma ile değerlendirerek uygun modele karar vermeyi tercih ederler. Dışsal geçerlilik ise Konjoint analizinin örneklemenin gerçek kütleyi temsil etmedeki kabiliyetine karşılık gelmektedir (Turan, 2006).

6. UYGULAMA VE METODOLOJİ

6.1. Araştırma Probleminin ve Amacının Belirlenmesi

Günümüzde adayların iş yeri tercihlerini yaparken daha inceleyici davrandığı ve bazı özelliklere daha fazla önem verdiği görülmektedir (Ünal, 2010). Yetkin adayları etkilemek ve işe almak firmalar için önemli problemlerden biridir. Özellikle büyük firmaların adayları etkilemek için bazı stratejiler geliştirdiği ve İnsan Kaynakları bölümlerinin bu konu ile ilgili daha çok çaba sarf ettiği görülmektedir (Baum and Kabst, 2013). Büyük firmaların bu çalışmalarına karşı, KOBİ'lerin yetenekli adayları etkileme ve ellerinde tutma şansı gün geçtikçe daha da zorlaşmaktadır. KOBİ'ler İnsan Kaynakları bölümlerinin gelişmiş olmaması, adaylara daha sınırlı kaynaklar sunmaları, kendilerini tanıtmaya fırsatlarının olmaması önceki bölümlerde de incelenen çeşitli özellikler sebebi ile büyük firmalar ile rekabette oldukça zorlanmaktadır (Haşit, 2016). Adayların KOBİ'lerde çalışmak istememesi, işten ayrılmaların çok sık görülmesi ve nitelikli işgücünden yararlanılamaması sebebiyle KOBİ'ler rakiplerine göre piyasada tutunmakta güçlük çekmektedir (Krishnan & Scullion, 2017).

KOBİ'lerin kaynaklarının sınırlı olması sebebiyle devlet tarafından sağlanan teşviklerin büyük önemi bulunmaktadır. Ancak KOBİ'lere sağlanan teşvikler incelendiğinde, bu teşviklerin genellikle para yardımı, kredi faiz desteği gibi finansal olarak yapıldığı görülmektedir. KOBİ'lerin bünyesinde bulunan çalışanların motivasyonuna katkı sağlayacak veya iş arayan ve KOBİ'leri de tercih edebilecek adaylar için özendirici teşvikler olmadığı görülmektedir. Bu nedenle İnsan Kaynakları alanında kendilerini geliştirmeleri ve büyük firmalar ile iş alımı konusunda öne geçmeleri güçleşmektedir.

Bu çalışmada, adayların iş ve iş yeri seçimlerini yaparken en çok etkilendiği özellikler araştırılarak, devlet tarafından uygulanabilecek bazı teşvikler ile KOBİ'lerin daha çok tercih edilmeleri ve kalifiye elemanları etkileyebilmeleri için bir strateji geliştirilmesi amaçlanmıştır. Konjoint Analizi kullanılarak devlet tarafından uygulanacak teşvikler ile adayların iş yeri seçimlerinde KOBİ'leri tercih etme istekliliği araştırılmıştır.

6.2. Faktör ve Düzeylerin Belirlenmesi

Araştırmada kullanılacak olan faktörler belirlenmeden önce küçük çaplı bir araştırma yapılarak bireylerin KOBİ'ler hakkında ne düşündüğü öğrenildi. Yapılan küçük araştırmada açık uçlu bir anket ile “KOBİ'lerin ortak özellikleri nelerdir?” sorusu yöneltilerek KOBİ'lerin bireylerdeki algısı araştırıldı. Bu araştırma sonucunda düşük ücret verilmesi, eğitim olanağı olmaması, iş güvencesinin olmaması gibi olumsuz özelliklerin ön plana çıktığı görülmüştür. Bu sebeple, yapılacak olan asıl araştırma sorusunda KOBİ ifadesine yer vermeden, belirli özellikler ile KOBİ'lerin tarif edilmesine karar verilmiştir. Bu nedenle seçilecek olan faktörlerin KOBİ'leri de yansıtacak faktörler olmasına özen gösterilmiştir. Böylece araştırmada kullanılacak anket sorusu ”Aşağıdaki özelliklere ait bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz?” olarak tasarlanıp, belirli özelliklerin düzeyleri ile KOBİ'ler tarif edilmiştir.

Konjoint Analizinde, faktör sayısı arttıkça deney kombinasyonları da artmaktadır. Bu da ankete katılan kişilere çok fazla miktarda kart sunulması anlamına gelmektedir. SPSS paket programından faydalanılarak farklı sayıda faktörler kullanıldığında kaç adet kart sunulması gerektiği hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda maksimum 7 faktör ile anketin uygulanabilir olacağı, 8 ve üzeri faktör olduğu takdirde oluşacak kart sayısı sebebiyle anketin yanıtlanabilir olmayacağı kanaatine varılmıştır.

Çalışmada kullanılan faktörler Özendirici faktörler ve Teşvik Faktörleri olarak iki gruba ayrılmıştır.

6.2.1. Özendirici Faktörlerin Belirlenmesi

Literatürde; iş seçiminin yapılması, adayları etkileme yöntemleri, İnsan Kaynakları stratejileri gibi bireyleri etkileyecek özelliklerin belirtildiği birçok çalışma incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda iş seçimini etkileyen faktörlerden ön plana çıkanlar Çizelge 2.1'de özetlenmiştir. Bu faktörlerin içinden araştırmanın yapısına uygun olacak, KOBİ'leri de yansıtabilecek olan 3 faktör seçilmiştir. Bunlar ücret ve yan haklar, firma ünü ve eğitim ve kariyer olanaklarıdır.

Ücret ve Yan Haklar: Yapılan literatür araştırmasında, ücretin her çalışmada öne çıktığı görülmüştür. Ücret ile birlikte verilen prim, giyim yardımı, aile yardımı gibi ekstra sağlanan ekonomik faydaları içine alarak faktör ücret ve yan haklar olarak tanımlanmıştır. Bu faktör; endüstri ortalamasının altı, endüstri ortalaması ve endüstri

ortalamasının üstü olmak üzere üç düzeyden oluşmaktadır. KOBİ'lerin genellikle düşük ücret vermesi ve herhangi bir yan hak sağlamaması sebebiyle, endüstri ortalamasının altı KOBİ'leri tanımlamaktadır.

Firma Ünü: Bilinen firma ve bilinmeyen firma olarak iki düzeyden oluşan bir faktördür. Özellikle büyük firmaların iş yeri markası stratejileri geliştirmeleri ve adayların genellikle kariyerlerine daha olumlu etki olacağını düşündükleri için bilinen firmaları tercih etmeleri; KOBİ'lerin adayları etkilemede rekabet edememelerine bir etken olarak gösterilmektedir. KOBİ'lerin bireyler arasında bilinmeyen firmalar olmaları KOBİ'leri tanımlayan bir özelliktir.

Eğitim ve Kariyer Olanakları: Yapılan araştırmalarda özellikle yeni kuşağın iş yerinde eğitim fırsatlarına çok önem verdiği görülmektedir. Çalıştıkları firmalarda kariyer gelişimlerine katkı sağlayacak eğitimler, uygulamalar adayların iş seçimini etkileyen önemli faktörlerdendir. Bu faktör endüstri ortalamasının altında, endüstri ortalamasında ve endüstri ortalamasının üstünde şeklinde 3 düzey olarak planlanmıştır. KOBİ'lerde eğitim ve kariyer olanakları gelişmiş olmadığından dolayı, endüstri ortalamasının altında sağlanan eğitim ve kariyer olanakları KOBİ'leri tanımlayan bir özelliktir.

6.2.2. Teşvik Faktörlerinin Belirlenmesi

Önceki bölümlerde devletin KOBİ'lere sağladığı teşvikler incelenip, KOBİ'lerde çalışanlara uygulanabilecek veya adayları cezbedecek şekilde bir teşvik sağlanmadığı belirtilmişti. Bu çalışmada, devletin özellikle KOBİ'lerde çalışanlara sağlayacağı farklı teşviklerin KOBİ'lerde çalışma istekliliğine etkisinin araştırılması hedeflenmiştir. Bu nedenle adayları cezbedecek ve KOBİ'lere herhangi bir yük olmadan, tamamen devlet tarafından uygulanabilecek faktörler araştırılmıştır. Devlet tarafından çalışanlara sağlanabilecek teşviklerin başında gelir vergisinde değişiklik yapılması söylenebilir. Bu, ücrete doğrudan etki edecek bir özelliktir. Bunun dışında, SGK tarafından belirlenen emeklilik yaşı ve emeklilik hakkı kazanılabilmesi için gereken çalışma süresi, işsizlik maaşı ve verilme süresi, devlet tarafından yapılabilecek sağlık sigortası devlet tarafından uygulanabilecek diğer teşvikler olarak kabul edilebilir. Bunların yanında, çalışanların yüksek lisans veya doktora yapmaları ile birlikte yani eğitim derecesinin artırımı ile gelir vergisinde ekstra bir değişiklik planlanabilir. Tüm bunlar düşünüldüğünde devlet tarafından uygulanabilecek 7 farklı teşvik listelenebilir.

Çalışmada kullanılacak teşvikleri belirlemek için Ek A’da verilen anket tasarlanmıştır. Anketin ilk bölümü demografik özellikler ile ilgili sorular içermektedir. İkinci bölümde ise, “Devlet tarafından aşağıdaki teşviklerin sağlanması, bir iş yerinde çalışma istekliliğinizi nasıl etkiler?” sorusu sorularak teşviklerin puanlanması istenmiştir. Ankete toplamda 34 kişi katılmış olup sonuçlar Çizelge 6.1’de paylaşılmıştır. Anket sonuçlarında gelir vergisi oranının ve özel sağlık sigortasının diğer teşviklere göre istekliliği daha çok artıracığı belirlenmiştir. Bunların dışında, emeklilik yaşının ve işsizlik maaşının verilme süresinin de faktör olarak seçilmesine karar verilmiştir. Burada emeklilik için gerekli çalışma süresi yerine emeklilik yaşının seçilme sebebi, anket sırasında adayların çalışma süresi hakkında yeterli bilgilerinin olmadığına anlaşılmaması, emeklilik yaşlarının hâlihazırda yüksek olması (emeklilik şartı kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaş; 2008 reformu ile ilerleyen yıllarda kadınlarda ve erkeklerde 65 yaşına kadar kademeli olarak artırılabilecek) olarak belirtilebilir. Ayrıca emeklilik yaşı, gerekli çalışma süresinden daha önemli bir kısıt oluşturmakta ve çalışmada karışıklık yaratılabileceği düşünülmektedir.

Çizelge 6.1: Teşvik faktörleri için yapılan anket sonuçları.

Soru	İlgili Teşvik	Ortalama	Standart Sapma
1	Gelir vergisi oranı	6,56	1,17
2	Emeklilik yaşı	5,47	1,70
3	Emeklilik için gerekli çalışma süresi	5,76	1,59
4	İşsizlik maaşı	5,00	2,11
5	İşsizlik maaşının verilme süresi	5,21	2,05
6	Özel sağlık sigortası	6,24	1,06
7	Eğitim seviyesi artıkça gelir vergisi oranının düşürülmesi	5,53	1,97

Teşvik faktörleri olarak seçilen 4 faktörün açıklamaları aşağıdaki gibidir:

Gelir Vergisi Oranı: 2017 yılı için belirlenen gelir dilimleri ve vergi oranları Çizelge 6.2’de belirtilmiştir (Gelir İdaresi Başkanlığı, 2017). Gelir dilimleri ve vergi oranları incelendiğinde, yeni mezun veya 0-5 yıl tecrübesi olan ve pozisyonu yönetici olmayan bir bireyin genellikle 30.000 TL’nin üzerindeki gelir diliminde olduğu bilinmektedir. Bu nedenle araştırmada ortalama olarak %27 oranında gelir vergisinin mevcut durum olarak belirtilmesine karar verilmiştir. Çalışmada ortalama bir oran verilmemesinin sebebi, teşvik faktörlerinin belirlenmesi için yapılan ankette, birçok kişinin gelir vergi

dilimlerini bilmediğinin görülmesidir. Mevcut durum ile birlikte, %5 azı ve %10 azı olarak faktör için üç düzey tanımlanmıştır.

Çizelge 6.2: Gelir dilimine göre alınan vergi oranları.

Gelir Dilimi	Vergi Oranı
- 3.000 TL'ye kadar	% 15
- 30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası	% 20
- 70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası	% 27
- 70.000 TL'den fazlasının 70.000 TL'si için 16.150 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.950 TL), fazlası	% 35

SGK Emeklilik Yaşı: Sosyal güvenlik kurumunun belirlediği emeklilik yaşı cinsiyete ve bireylerin çalışmaya başladığı seneye göre değişiklik gösterdiği için bu faktörde net bir yaştan bahsedilmemiştir. Faktör için her bireyin kendi koşullarında geçerli olan mevcut durum, mevcut durumdan 3 yıl daha az ve mevcut durumdan 5 yıl daha az olmak üzere üç düzey belirlenmiştir.

İşsizlik Maaşı Süresi: İşsizlik maaşı sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş bireylere verilmektedir. 600 gün sigortalı olarak çalışmış işsizlere 6 ay, 900 gün sigortalı olarak çalışmış işsizlere 8 ay ve 1080 gün sigortalı olarak çalışmış işsizlere 10 ay süreyle verilmektedir (İŞKUR, t.y.) Faktör için mevcut durum, mevcut durumdan 3 ay daha fazla ve mevcut durumdan 6 ay daha fazla olmak üzere üç düzey tanımlanmıştır. Mevcut durum olarak minimum süre olan 6 ay belirlenmiş olup diğer düzeyler bu süre üzerinden hesaplanmıştır.

Sağlık Sigortası: Günümüzde büyük firmaların birçoğunda çalışanlara özel sağlık sigortası sağlanmaktadır. KOBİ'lerin yeterli finansal kaynağı olmadığı için böyle bir uygulama sağlanamamaktadır. Bu da işe alım rekabetinde KOBİ'ler için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Devletin KOBİ'lerde çalışanlara özel olarak sağlayacağı böyle bir teşvik ile KOBİ'lerin daha avantajlı bir konuma geleceği düşünülmektedir. Bu faktör için sağlık sigortası var ve yok olarak iki düzey belirlenmiştir.

Çalışmada planlanan 7 faktör ve her birinin düzeyleri aşağıda verilen Çizelge 6.3'de özetlenmektedir. Belirlenen tüm faktörler kategoriktir.

Çizelge 6.3: Çalışmada belirlenen faktörler ve düzeyler.

Faktörler	Düzy 1	Düzy 2	Düzy 3
Ücret ve Yan Haklar	Endüstri ortalamasının altı	Endüstri ortalaması	Endüstri ortalamasının üstü
Firma Ünü	Bilinen firma	Bilinmeyen firma	-
Eğitim ve Kariyer Olanakları	İyi olan	Söz konusu olmayan	-
Gelir Vergisi Oranı	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)
SGK Emeklilik Yaşı	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 5 yıl az
İşsizlik Maaşı Süresi	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)
Sağlık Sigortası	Var	Yok	-

6.3. Konjoint Analizi Tekniğinin Seçilmesi

Konjoint Analizinin diğer metotlara göre avantajları ve dezavantajları önceki bölümlerde açıklanmıştı. Bu çalışmada Konjoint Analizinin seçilme nedenleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Nitelikleri nicel olarak karşılaştırabilme imkânı sunması
- Kavramları sayısal olarak ifade edilebilen verilere dönüştürmesi
- Hem metrik hem de metrik olmayan bağımlı değişkenleri içerebilmesi
- Farklı faktör düzeylerinin oluşturduğu senaryolar ile faktörlerin göreceli önemi belirlenebilmesi
- Sonuçların kolaylıkla yorumlanabilir şekilde özetlenebilmesi.

Geleneksel Konjoint Analizi, Uyarlamalı Konjoint Analizi ve Seçim Temelli Konjoint Analizi tekniklerinin özellikleri ve karşılaştırmaları 5. Bölümde detaylı olarak incelenmişti. Uygun Konjoint Analizi tekniğini seçiminde dikkat edilmesi gereken noktalar; faktör sayısı, faktörler arası etkileşim olup olmadığı, örneklem hacmi, anket metodu ve analiz düzeyidir. Çalışmada planlanan faktör sayısı 7’dir. Faktörler arası etkileşim bulunmamaktadır bu nedenle etkileşimi dikkate almayan bir teknik de seçilebilir. Planlanan örneklem hacmi çok küçük olmamakla birlikte 500-1.000 gibi rakamlara ulaşamayacağı öngörülmüştür. Anket metodu herhangi bir yazılım paket

program kullanılmadan planlanmıştır. Analiz düzeyi ise, katılımcıların cevapları gruplar halinde değil bireysel düzeyde analiz edileceği için bireyseldir. Tüm bu özellikler dikkate alındığında Geleneksel Konjoint Analizi tekniğinin çalışma için en uygun teknik olduğuna karar verilmiştir.

6.4. Konjoint Metodunun Uygulama Adımları

Konjoint analizinin uygulama adımları bir önceki bölümde incelenmiş ve uygulama adımları şeması ŞEKİL 5.1’de verilmiştir. Çalışmada Konjoint Analizi aşamaları sırasıyla uygulanmıştır.

Tercih Fonksiyonunun Belirlenmesi: Konjoint Analizinin ilk uygulama adımı tercih fonksiyonunu belirlenmesidir. Çalışmada kullanılan tercih fonksiyonu Kısmi Fayda Değer Modeli’dir çünkü düzey değişkenleri ile istekliliğin yönü ve puanı belirlenmemektedir.

Veri Toplama Metodu: Çalışmada faktör ve düzey sayısının fazla olması sebebiyle, tüm özelliklerin kart kombinasyonlarında yer aldığı bir metodun seçilmesi daha uygun bulunmuştur. Bu nedenle çalışmada Tam Profil Metodu seçilmiştir. Böylece hem tüm değişkenler aynı anda kullanıldığı için daha doğru sonuçlar elde edilebilecektir, hem de cevaplayıcılar açısından soruları yanıtlamak daha kısa sürecektir.

Veri Toplama Tasarımı: Çalışmada Tam Faktöriyel Tasarım kullanıldığı durumda, 7 faktör ve her birinin düzeyleri için $3 \times 2 \times 2 \times 3 \times 3 \times 3 \times 2 = 648$ deneme kombinasyonun oluşturulması gerekir. Bu sayıda kartın anket aşamasında uygulanması mümkün değildir. Bu nedenle çalışmada Azaltılmış Tasarım modeli kullanılmıştır.

Azaltılmış Tasarım modelinde Ortogonal Tasarım kullanılmıştır. SPSS 22.0 paket programı ile Ortogonal Tasarım kullanılıp 648 kart sayısı azaltılarak 16 adet kart oluşturulmuştur. SPSS programında Menü’de Data içerisinde “Orthogonal Design” seçilir ve “Generate” denir. Açılan pencereye öncelikle faktörler eklenir. Daha sonra “Define values” diyerek her bir faktörün düzeyleri tanımlanır. Seçenekler kısmı uygulamaya yönelik olarak doldurulur. Bu çalışmada kart sayısının fazla olması sebebiyle “Hold out” seçeneği işaretlenmemiştir. Bundan sonra program çalıştırılır ve Data içerisinde “Orthogonal Design>Display” seçildiğinden hazırlanan kartlar ekranda gösterilir. SPSS içerisinde “Syntax” ekranına kodların girilmesi ile de Ortogonal Tasarım oluşturulabilir. Bunun için kullanılan kodlar EK B’de verilmiştir.

Çizelge 6.4: Ortogonal tasarım ile oluşturulan kartlar.

Kart No	Ücret ve Yan Haklar	Firma Ünü	Eğitim Kariyer Olanakları	Gelir Vergisi Oranı	SGK Emeklilik Yaşı	İşsizlik Maaşı Süresi	Sağlık Sigortası
1	End ort altında	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum	Mevcut durum	Mevcut durum	Yok
2	End ort altında	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	%10 azı	3 yıl az	6 ay daha fazla	Yok
3	End ort altında	Bilinmeyen firma	İyi olan	%10 azı	Mevcut durum	3 ay daha fazla	Yok
4	End ort üstünde	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum	Mevcut durum	6 ay daha fazla	Yok
5	End ort altında	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum	Mevcut durum	Mevcut durum	Var
6	End ort üstünde	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum	3 yıl az	3 ay daha fazla	Var
7	End ort altında	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum	3 yıl az	Mevcut durum	Var
8	End ort altında	Bilinen firma	İyi olan	%5 azı	5 yıl az	6 ay daha fazla	Var
9	End ortalamasında	Bilinmeyen firma	İyi olan	%5 azı	3 yıl az	Mevcut durum	Yok
10	End ortalamasında	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum	5 yıl az	3 ay daha fazla	Yok
11	End ort altında	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum	5 yıl az	Mevcut durum	Yok
12	End ortalamasında	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum	Mevcut durum	6 ay daha fazla	Var
13	End ort üstünde	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	%10 azı	5 yıl az	Mevcut durum	Var
14	End ort altında	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	%5 azı	Mevcut durum	3 ay daha fazla	Var
15	End ortalamasında	Bilinen firma	İyi olan	%10 azı	Mevcut durum	Mevcut durum	Var
16	End ort üstünde	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	%5 azı	Mevcut durum	Mevcut durum	Yok

Ortogonal Tasarım ile oluşturulan kartlar Çizelge 6.4'deki gibidir. Program sonucu verilen kart tasarımlarının ekran görüntüsü EK C'de verilmiştir SPSS programında Ortogonal Dizayn oluşturulur ancak oluşturulan tasarım dengeli tasarım (balanced design) değildir. Üç düzeyi olan faktörlerin kartları incelendiğinde birinci düzey 8 adet ikinci ve üçüncü düzeyler ise 4'er adet kart içerisinde bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle SPSS 16 adet kart oluşturmuştur. Hepsinin eşit dağıldığı tasarım oluşturulsaydı, kart sayısı 16'nın üstünde olurdu.

Sunum Tekniği: Uygulama sırasında sözlü sunum tekniği kullanılmıştır. Bunun sebebi faktörlerin genellikle kavramlardan oluşması ve görsel ile desteklenmesinin mümkün olmamasıdır.

Ankette 16 adet kart olacağı için, kartlar olabildiğince kısa ve öz ifadelerden oluşturulmuştur. Uzun cümleler yerine faktörler ve düzeyler kelimeler ile ifade edilmiş, önemli noktaların altı çizilmiştir. Sadece yazı bulundurmaması ve dikkat dağıtmaması adına farklı renklerden ve geometrik şekillerden yararlanılmıştır. Tasarlanan kartların bir örneği Şekil 6.1'de görülmektedir.

1. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

Şekil 6.1: Anket için tasarlanan kart örneği.

Veri Toplama Prosedürü: Veri toplama prosedürü olarak E-mail yöntemi kullanılmıştır. Google Formlar yardımıyla anket oluşturulup E-mail yoluyla cevaplayıcılara gönderilmiştir.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerine yönelik sorular hazırlanmıştır. İkinci bölümde ise Ortagonal Tasarım ile hazırlanan kartlar sıralanmıştır. İkinci bölüm için tüm kartlarda daha önce planlanan "Aşağıdaki özelliklere ait bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz?" sorusu sorulmuştur. Araştırmada kullanılan anket formunun tamamı Ek D'de verilmiştir.

Anket sırasında, cevaplayıcıların dikkatlerini korumak ve hep aynı yanıtı vermelerini önlemek için kartlar aynı faktörlerin farklı düzeyleri art arda gelecek şekilde tekrar sıralanmaya çalışılmış ve anket herkese bu sıra ile sunulmuştur. Burada özellikle ücret ve yan haklar, gelir vergisi oranı gibi kişilerin odaklanacağı faktörlerde düzeyler karıştırılmaya çalışılmıştır. Kartların sıralaması Ek D'de verilen anket formunda görülmektedir.

Veri Değerlendirme Metodu: Yapılan çalışmada Veri Değerlendirme Metodu olarak metrik ölçek seçilmiştir. Ölçek olarak 7'li likert ölçeği kullanılmış ve cevaplayıcılardan her kart için bu aralıkta bir değer atamaları istenmiştir. Yani metrik ölçeklerden skor atama yöntemi kullanılmıştır.

Değer Tahmini: Konjoint Analizinin son adımı olan Değer tahmininde seçilebilecek yöntemler, veri değerlendirme metoduna göre ayrılmaktadır. Uygulamada metrik ölçek kullanıldığı için buna uygun metot seçilmiş ve SPSS 22.0 paket programında ölçek bu şekilde tanımlanmış Konjoint Analizi yapılarak değer tahmini yapılmıştır.

6.5. Örneklem Hacmi

Literatür araştırmalarında Konjoint Analizinde örneklem hacmi ile ilgili farklı görüşlerin yer aldığı görülmüştür. Genel olarak yapılan çalışmalarda örneklem hacminin 150 ile 1.200 aralığında değiştiği görülmektedir (Orme, 2005). Ancak Konjoint Analizinin küçük örneklem hacimleri için de temsil edici gücünün bulunduğu belirtilmiştir (Sönmez, 2001).

Çalışmada hazırlanan anket 166 kişi tarafından cevaplanmıştır. Ancak 3 katılımcının cevapları analiz için uygun olmadığından sonuçlara dahil edilmemiştir. Bu nedenle araştırmanın örneklem hacmi 163'tür.

6.6. Araştırmaya Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri

Anket sırasında cevaplayıcılara 12 adet demografik soru yöneltilerek analizlerin daha detaylı yorumlanabilmesi için demografik özelliklerine ait bilgiler toplanmıştır. Anket içerisinde sorulan demografik soruları iki gruba ayırabilir. Bunlardan ilki bireylerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi özelliklerini toplamak amacı ile sorulan sorulardır. İkinci grup ise, cevaplayıcıların faktörlerde yer verilen iş ve iş yer özelliklerine sahip olup olmadığını belirlemek adına sorulan sorulardır. Bunlara örnek olarak KOBİ tecrübelerinin sorulması, aldıkları ücretin endüstri ortalamasına göre nasıl olduğunun sorulması veya sağlık sigortalarının olup olmadığının sorulması verilebilir.

Araştırmaya katılan 163 kişinin cinsiyet dağılımı, yaş aralıkları ve iş tecrübeleri aşağıdaki Çizelge 6.5’de verilmiştir. Ankete katılan 163 kişinin 104’ü kadın 59’u ise erkektir. Genellikle genç bireylerin ankete katılım oranının yüksek olduğu görülmektedir. 23-28 ve 29-35 yaş aralıkları, cevaplayıcıların %86’sını oluşturmaktadır. İş tecrübe süreleri bununla paralel olmakla birlikte yüzde olarak bu kadar yüksek değildir. Bunun sebebi lisans ve yüksek lisans seviyesinde öğrencilerin de bulunması ve iş tecrübelerinin olmaması olarak gösterilebilir. Eğitim seviyeleri ile ilgili ayrıntılı bilgi Çizelge 6.5’te verilmiştir.

Çizelge 6.5: Ankete katılan kişilerin demografik özellikleri.

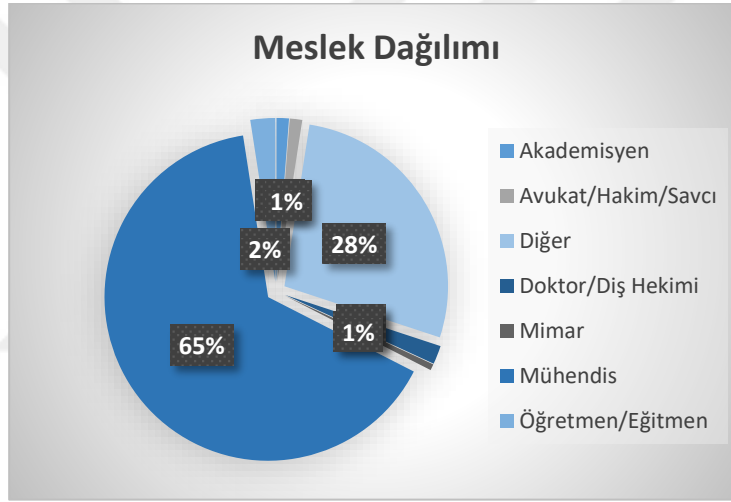
		Kişi Sayısı	% Oranı
Cinsiyet	Erkek	59	36,2%
	Kadın	104	63,8%
Yaş Aralıkları	18-22	7	4,3%
	23-28	98	60,1%
	29-35	42	25,8%
	36-42	8	4,9%
	43-49	5	3,1%
	50 ve üzeri	3	1,8%
İş Tecrübesi Aralıkları (Yıl)	0-2	46	28,2%
	3-5	68	41,7%
	6-10	28	17,2%
	11-15	10	6,1%
	16 ve üzeri	11	6,7%

Katılımcıların eğitim seviyeleri incelendiğinde ise, üniversite mezunlarının, yüksek lisans öğrencilerinin ve yüksek lisans mezunlarının büyük bir çoğunluğu (%90,2) oluşturulduğu görülmektedir. Eğitim seviyeleri dağılımı Çizelge 6.6’da görülmektedir.

Çizelge 6.6: Ankete katılan kişilerin eğitim seviyeleri dağılımı.

		Kişi	%
		Sayısı	Oranı
Eğitim Seviyesi	Lise mezunu	2	1,2%
	Meslek Yüksek okulu mezunu	2	1,2%
	Üniversite öğrencisi	8	4,9%
	Üniversite mezunu	69	42,3%
	Yüksek lisans öğrencisi	42	25,8%
	Yüksek lisans mezunu	36	22,1%
	Doktora öğrencisi	3	1,8%
	Doktora mezunu	1	0,6%

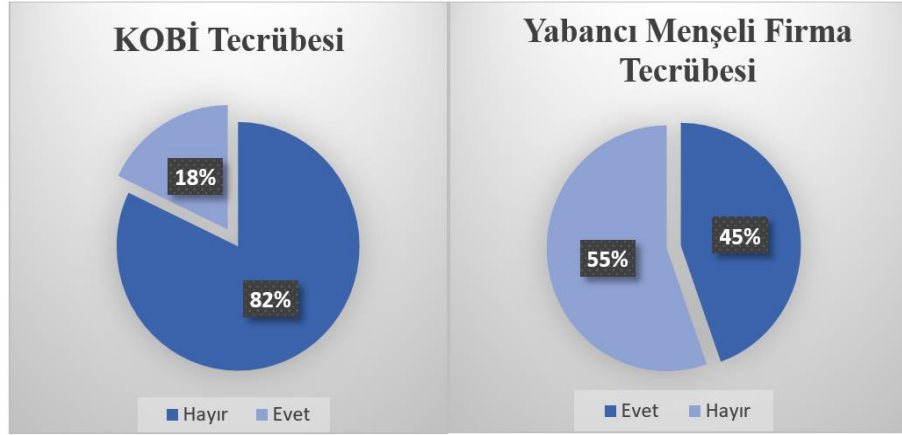
Ankete katılanların meslek grupları incelendiğinde yaklaşık %65 oranında mühendislerin olduğu görülmektedir. Bunun dışında, Şekil 6.2’de görüldüğü gibi diğer katılımcıların farklı meslek gruplarında dağıldığı görülmektedir.

Şekil 6.2: Ankete katılan kişilerin meslek dağılımları.

Katılımcılara ait özelliklerin yanı sıra ankette sorulan diğer sorularla bireylerin çalıştıkları işler ve iş yerleri ile ilgili bilgi sahibi olunmuştur. Buradaki amaç, katılımcıların farklı tecrübelerinin iş yeri seçimlerinde bir fark oluşturup oluşturmadığının incelenmesidir. Bu sorular içerisinde, çalışma için en kritik olanları seçilip Konjoint Analizi sonuçlarının bu özellikler için de incelenmesine karar verilmiştir. Bunlardan ilki katılımcıların daha önce bir KOBİ’de iş tecrübesi bulunup bulunmamasıdır. Bu durumun katılımcılarda bir önyargı oluşturup oluşturmayacağının araştırılması hedeflenmiştir. Şekil 6.3’te verilen grafikte görüldüğü üzere, katılımcıların %82’sinin herhangi bir KOBİ’de iş tecrübesi bulunmamaktadır. Ankette ayrıca, katılımcıların herhangi bir yabancı menşeli firmada iş tecrübelerinin olup olmadığı sorulmuştur. Katılan kişilerin %45’inin yabancı menşeli bir firmada iş

tecrübesi bulunmaktadır. Bu sorunun sorulmasındaki amaç, yabancı bir kurumda tecrübe edinmiş, farklı bir kurum kültürü görmüş kişilerin küçük firmalara karşı önyargılı yaklaşıp yaklaşmayacaklarını öğrenmektir.

Şekil 6.3: Ankete katılan kişilerin KOBİ - yabancı menşeli firma tecrübe dağılımı.

Ankette sorulan katılımcıların çalıştığı pozisyon, ücret ve yan hakları, çalıştıkları firmanın ünü, eğitim ve kariyer olanakları ile sağlık sigortası koşulları ile ilgili ayrıntılar Ek E’de verilmiştir. Bu bilgilerin araştırmaya yönelik olarak katılımcıların iş seçimlerini çok etkilemeyeceğine karar verilerek analizlerde tekrar kullanılmamasına karar verilmiştir.

Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde; yaş aralıkları, eğitim seviyeleri ve tecrübeleri birbirine yakın olduğu görülmektedir. Özet olarak yeni mezun veya az tecrübeye sahip, yönetici olmayan veya ilk kademe yönetici üniversite mezunu bireylerden oluştuğu söylenebilir.

6.7. Konjoint Analizi Sonuçları

Anket sonucu elde edilen veriler ilk önce herhangi bir demografik özelliğe ayırmadan genel analiz edilmiştir.

SPSS 22.0 paket programı yardımıyla Syntax komut modülüne aşağıdaki komutlar yazılarak Konjoint Analizi yapılmıştır.

```
CONJOINT    PLAN='G:\TEZ\ANKETLER\Conjoint\SPSS\Untitled2    conjoint  
2206.SAV'
```

```
/DATA='G:\TEZ\ANKETLER\Conjoint\SPSS\conjointscores.SAV'
```

```
/SCORE=SCORE1 TO SCORE16
```

```
/SUBJECT=ID
```

/FACTORS=F1 (DISCRETE)

F2 (DISCRETE)

F3 (DISCRETE)

F4 (DISCRETE)

F5 (DISCRETE)

F6 (DISCRETE)

F7 (DISCRETE)

/UTILITY='G:\TEZ\ANKETLER\Conjoint\SPSS\conjointanaliz.SAV'

/PLOT=SUMMARY

/PRINT=SUMMARYONLY

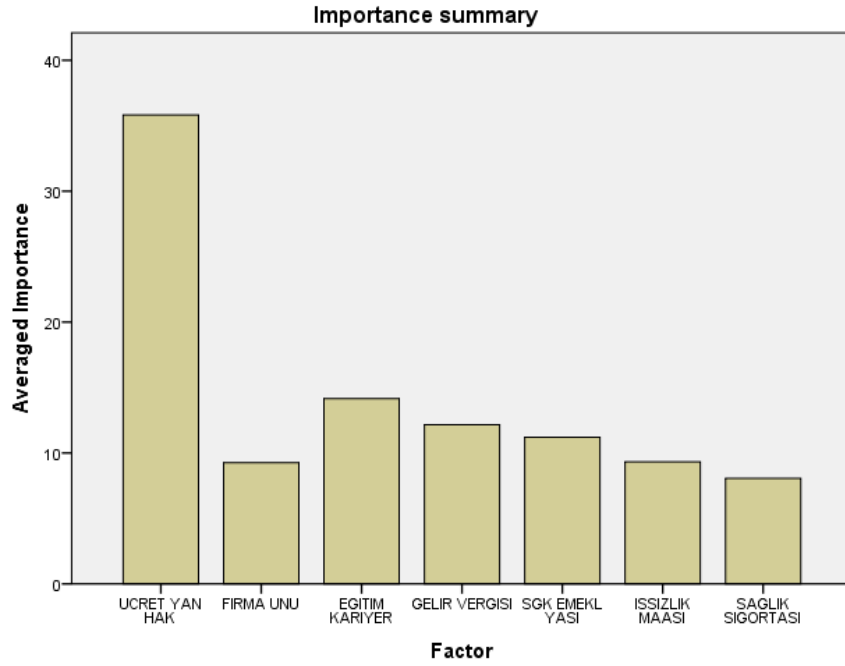
Katılımcıların iş yeri seçimlerinde istekliliğini artıracak faktörler sırasıyla; ücret ve yan haklar, eğitim ve kariyer olanakları, gelir vergisi oranı, SGK emeklilik yaşı, işsizlik maaşı süresi, firma ünü ve sağlık sigortası şeklinde sıralanmaktadır. Çizelge 6.7’de faktörlerin önem katsayıları verilmiştir. Burada ücret ve yan hakların diğer faktörlere göre çok büyük farkla birinci sırada olduğu görülmektedir. Bunu takip eden diğer faktörler birbirlerine daha yakın değerlerdir.

Çizelge 6.7: Faktörlere ait önem değerleri.

Faktörler	Önem Değerleri
Ücret ve Yan Haklar	35,8
Firma Ünü	9,3
Eğitim ve Kariyer Olanakları	14,2
Gelir Vergisi Oranı	12,2
SGK Emeklilik Yaşı	11,2
İşsizlik Maaşı Süresi	9,3
Özel Sağlık Sigortası	8,1

SPSS çıktısı sonu verilen önem değerlerine ilişkin özet Şekil 6.4’te verilmiştir. Önem değerleri incelendiğinde burada dikkat çeken bazı noktalar olduğu görülmüştür. Bunlardan ilki; ücret ve yan haklar faktörü çok yüksek bir önem katsayısına sahip olmasına karşı, ücret ile doğrudan bağlantılı olan gelir vergisi oranının aynı şekilde yüksek katsayısı bulunmamış ve hemen ikinci sırada yer almadığı görülmektedir. Eğitim ve kariyer olanaklarının gerisinde sıralanmıştır. Bir diğer dikkat çeken nokta ise; teşvik faktörlerinin belirlenmesi için yapılan küçük ön araştırmada, sağlık sigortası çok yüksek bir puanla gelir vergisinin hemen arkasında yer almıştı. Ancak yapılan asıl araştırmada özel sağlık sigortası faktörler arasında son sırada yer aldı. Diğer faktörlerle

bir araya geldiğinde oluşturulan senaryolarda, birebir sadece özel sağlık sigortasının sorulduğu gibi dikkat çekmemiş ve diğer faktörlerin gölgesinde kaldığı görülmüştür.

Şekil 6.4: Faktörlere ait önem değerleri grafiği.

Aşağıda verilen Çizelge 6.8’de faktörlerin her bir düzeyleri için fayda tahmin değerleri ve standart hata değerleri bulunmaktadır. Fayda tahmin değerleri incelendiğinde genel olarak faktörler iyileştirildikçe fayda tahminlerinin arttığı görülmektedir. Burada düzeyler iyileştikçe fayda tahmini artmayan yani genele uymayan iki faktör olduğu görülmektedir. Bunlar SGK emeklilik yaşı ve işsizlik maaşı süresidir.

SGK emeklilik yaşı için, SGK tarafından belirlenen mevcut durumun fayda değeri en düşük, mevcut durumdan 3 yıl az olan düzey ise en yüksektir. Burada mevcut durumdan 5 yıl az olan düzeyin en yüksek olması beklenirken bu düzey ikinci sırada yer almıştır. Bunun sebebi olarak, bireylerin zaten doldurmaları gereken bir çalışma gün sayısı olduğu için, 5 yıl eksik olması durumunda emeklilik koşununun diğer taraftan gün sayısı tamamlanamayacağı ve emeklilik şartının sağlanamayacağı düşünülmüş olabilir.

İşsizlik maaşının verilme süresi için, mevcut durum yani ortalama 6 ay en düşük fayda değerine sahip olmuştur. Mevcut durumdan 3 ay fazla verilmesi ise en yüksek fayda değerine sahip düzey olmuştur. En iyi düzey olarak planlanan mevcut durumdan 6 ay fazla verilme seçeneği ise diğer faktörlerde görülenin tersine ortada yer almıştır.

Bunun sebebi olarak ise, bireylerin bu kadar uzun süre işsiz kalmak istememeleri veya işsiz kalacaklarını düşünmemeleri olarak değerlendirilebilir.

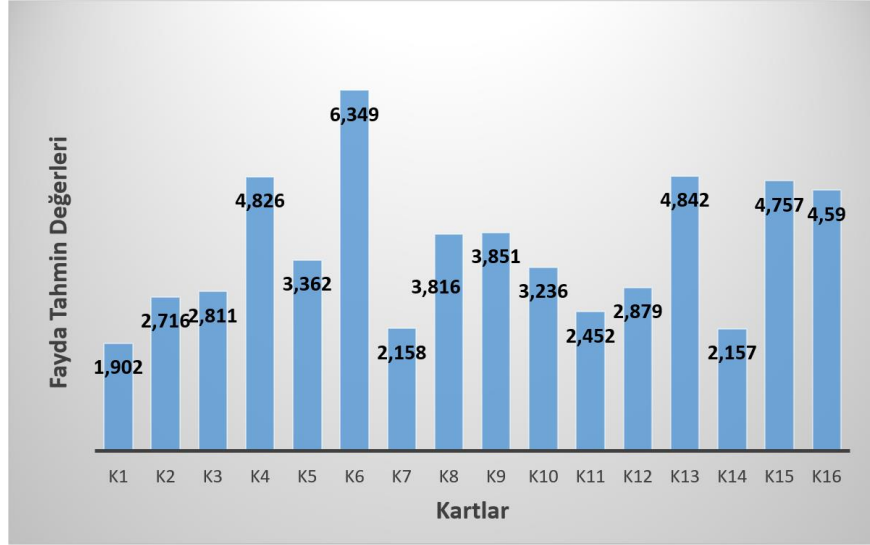
Çizelge 6.8: Düzeylere ait fayda tahmin değerleri.

		Fayda Tahmini	Std. Hata
Ücret ve Yan Haklar	Endüstri ortalamasının altı	-1,229	,107
	Endüstri ortalaması	-0,22	,125
	Endüstri ortalamasının üstü	1,251	,125
Firma Ünü	Bilinen firma	,297	,080
	Bilinmeyen firma	-,297	,080
Eğitim ve Kariyer Olanak.	İyi olan	,484	,080
	Söz konusu olmayan	-,484	,080
Gelir Vergisi Oranı	Mevcut durum (yaklaşık %27)	-,198	,107
	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	,010	,125
	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	,188	,125
SGK Emeklilik Yaşı	Mevcut durum	-,178	,107
	Mevcut durumdan 3 yıl az	,180	,125
	Mevcut durumdan 5 yıl az	-,002	,125
İşsizlik Maaşı Süresi	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	-,073	,107
	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	0,076	,125
	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	-,003	,125
Özel Sağlık Sigortası	Var	,246	,080
	Yok	-,246	,080
Sabit		4,013	,096

Kullanılan değişkenler ile Konjoint modeli aşağıdaki gibidir.

$$\begin{aligned}
 \text{Fayda} = & \text{sabit} + \text{ücret ve yan haklar} + \text{firma ünü} + \\
 & \text{eğitim ve kariyer olanakları} + \text{gelir vergisi oranı} + \text{sgk emeklilik yaşı} + \\
 & \text{işsizlik maaşı süresi} + \text{özel sağlık sigortası}
 \end{aligned} \quad (6.1)$$

Hazırlanan 16 kart için fayda tahmin değerleri hesaplanmış ve değerlere ait grafik Şekil 6.5'te verilmiştir. Burada ankette kullanılan tüm kartlara ait fayda tahmin değerleri görülmektedir. 648 adet için hesaplanan fayda tahmin değerleri ise küçüten büyüğe sıralanmış şekilde Ek F'de verilmiştir. Burada tüm kombinasyonlar arasındaki en küçük fayda değerinin 1,308; en büyük fayda değerinin ise 6,735 olduğu görülmektedir.

Şekil 6.5: Kartlar için hesaplanan fayda tahmin değerleri.

Çalışma sırasında faktörler belirlenirken, özendirici ve teşvik faktörleri olarak iki gruba ayrılmıştı. Özendirici faktörler seçilirken, KOBİ'lere de uygun olabilecek, seçilen düzeylere göre KOBİ'yi de ifade edebilecek faktörler seçilmişti. Teşvik faktörleri ise, çalışma istekliliğini artırması planlanan, özendirici faktörlerin kötü düzeylerinde bile istekliliği belli bir seviyenin üzerine çıkarması hedeflenen faktörler olarak planlanmıştı. Bu tanımlamalar düşünülerek, farklı ölçekteki firmalar için farklı senaryolara göre belli düzeyler seçilirse, Konjoint modelleri ve fayda değerleri aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

Büyük ölçekli firmalar için, özendirici faktörlerin en iyi düzeylerini alarak model hesaplanmış ve sonuçlar aşağıdaki gibi bulunmuştur. Hiçbir teşvik faktörü olmadan sadece firmanın belirlenen özendirici faktörleri bulundurması durumunda bile çalışma istekliliği 7 üzerinden 6,046 olarak hesaplanmaktadır. Teşvik faktörlerinin uygulanmadığı düzeyler ile toplam isteklilik 5,35 olarak hesaplanmıştır.

$$\begin{aligned}
 \text{Fayda} = & \text{sabit} + (\text{endüstri ortalamasının üstünde}) + (\text{bilinen firma}) + \\
 & (\text{iyi olan}) + (\text{mevcut durum}) + (\text{mevcut durum}) + (\text{mevcut durum}) + \\
 & (\text{yok})
 \end{aligned} \quad (6.2)$$

$$\begin{aligned}
 \text{Fayda} = & 4,013 + 1,251 + 0,297 + 0,484 - 0,198 - 0,178 - 0,073 - 0,246 \\
 = & 6,046 - 0,696 = 5,35
 \end{aligned}$$

Orta ölçekli firmalar için; endüstri ortalamasında bir ücret ve yan haklar, bilinmeyen firma ve eğitim ve kariyer olanaklarının iyi olduğu varsayılarak model fonksiyonu

aşağıdaki gibi hesaplanmıştır. Sadece özendirici faktörler ile 7 üzerinden 3,98 olarak bir isteklilik hesaplandığı görülmektedir. Teşvik faktörlerinin uygulanmadığı düzeyler ile 3,285 olarak hesaplanmaktadır.

$$\begin{aligned} \text{Fayda} = & \text{sabit} + (\text{endüstri ortalamasında}) + (\text{bilinmeyen firma}) + \\ & (\text{iyi olan}) + (\text{mevcut durum}) + (\text{mevcut durum}) + (\text{mevcut durum}) + \\ & (\text{yok}) \end{aligned} \quad (6.3)$$

$$\begin{aligned} \text{Fayda} = & 4,013 - 0,22 - 0,297 + 0,484 - 0,198 - 0,178 - 0,073 - 0,246 \\ & = 3,98 - 0,695 = 3,285 \end{aligned}$$

Küçük ölçekli firmalar için; özendirici faktörler KOBİ'leri tanımlayan düzeylerde, teşvik faktörleri ise en çok tercih edilen düzeylerde alınarak tercih fonksiyonu aşağıdaki gibi hesaplanmıştır. Burada hiçbir teşvik uygulanmadan KOBİ'lerde çalışma istekliliği 7 üzerinden 2,003 olarak hesaplanmıştır. Devlet tarafından uygulanabilecek stratejik teşvikler ile bu değer ancak 2,693'e kadar yükselmiştir.

$$\begin{aligned} \text{Fayda} = & \text{sabit} + (\text{endüstri ortalamasının altında}) + (\text{bilinmeyen firma}) + (\text{söz konusu} \\ & \text{olmayan}) + (\text{mevcut durumun \%10 azı}) + (\text{mevcut durumdan 3 yıl az}) + (\text{mevcut} \\ & \text{durumdan 3 ay fazla}) + (\text{var}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Fayda} = & 4,013 - 1,229 - 0,297 - 0,484 + 0,188 + 0,180 + 0,076 + \\ & 0,246 \end{aligned} \quad (6.4)$$

$$= 2,003 + 0,690 = 2,693$$

Fayda fonksiyonlarında çalışma sonucu elde edilen katsayılar yerlerine konularak küçük, orta ve büyük ölçekli üç farklı firma tipi için çalışma isteklilikleri hesaplanmıştır. Teşvik faktörleri hesaba katılmadan, sadece firmaları tanımlayıcı olan iş yeri özellikleri ile büyük firmalar ve KOBİ'ler arasında iki kattan daha büyük bir fark oluştuğu görülmektedir. Teşvik faktörleri hesaba katıldığında ise bu farkın biraz kapandığı ancak KOBİ'lerin yine de büyük firmalar ile rekabet edecek seviyeye ulaşmadığı söylenebilir. Katılımcılar için bir iş yerinde devlet tarafından sağlanacak yan faydalardan çok, iş yerinin kendilerine sağladıkları imkanlara daha çok önem verildiği görülmektedir.

Çalışma sonucunda SPSS tarafından hesaplanan korelasyonlar Çizelge 6.9'da verilmiştir. Değerler incelendiğinde Pearsons'r ve Kendall's tau değerlerinin yüksek olduğu ve modelin temsil gücünün yüksek olduğu söylenebilmektedir. Uygulama

sıralama değil de skor atama yöntemi ile veriler değerlendirildiği için Pearson's R değeri daha önem kazanmaktadır. P değerleri (Sig.) ise 0,000 olarak bulunmuştur.

Çizelge 6.9: Korelasyon değerleri.

Korelasyonlar	Value	Sig.
Pearson's R	0,991	,000
Kendall's tau	0,933	,000

Çalışma sırasında sonuçlar Konjoint Analizi SPSS programının dışında Excel kullanılarak Kukla Değişkenli Regresyon tekniği ile ayrıca hesaplanmıştır. Sonuçların SPSS'in verdiği sonuçlar ile paralel olduğu görülmüştür. Excel ile yapılan analizin detayları EK G'de verilmiştir. Buna göre yapılan hesaplarda R^2 değeri 0,484 ve düzeltilmiş R^2 ise 0,484 olarak hesaplanmıştır. P değerleri Ek G'de verilen tabloda görülmektedir. Burada p değeri büyük olan sadece işsizlik maaşı faktörünün mevcut durumdan 6 ay daha fazla süreyle verilme düzeyidir. SPSS'in daha gelişmiş bir teknik kullanması ve sonuçları karşılaştırmaya daha uygun bir şekilde vermesi sebebiyle çalışmada hesaplamalara SPSS üzerinden devam edilmiştir.

6.8. Demografik Özelliklere Göre Konjoint Analizi Sonuçları

6.8.1. Cinsiyete Göre Konjoint Analizi Sonuçları

Ankete katılanların içerisinde 104 kadın, 59 erkek olduğu demografik özelliklerin incelenmesinde belirtilmişti. Kadın ve erkekler içerisinde Konjoint analizi tekrar uygulandığında SPSS tarafından verilen korelasyon değerleri Çizelge 6.10'da verilmiştir. Pearson's R ve Kendall's tau değerleri genel model ile kıyaslandığında hem kadınlar hem de erkekler için yüksek sonuçlar elde edildiği ve modelin temsil gücünün yüksek olduğu görülmektedir.

Çizelge 6.10: Cinsiyete göre yapılan hesaplamalarda korelasyon değerleri.

	Genel Model		Kadın		Erkek	
	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.
Gözlem Sayısı	163		104		59	
Pearson's R	0,991	,000	0,987	,000	0,997	,000
Kendall's tau	0,933	,000	0,950	,000	0,962	,000

Kadın ve erkek için önem değerlerinin karşılaştırması Çizelge 6.11'de verilmiştir. SPSS programı önem değerlerini % olarak hesaplayıp verdiği için bu değerler

karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır. Önem değerleri incelendiğinde, ücret ve yan hakların erkekler için kadınlardan daha da yüksek bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Buna karşın, eğitim ve kariyer olanakları kadınlar için daha yüksek öneme sahip olarak belirlenmiştir. Ancak erkekler için de ikinci sırada yer alan faktör olmuştur. Ücret ve yan hakların öneminin artması ile erkekler diğer tüm faktörlerin %'lerinde dağılmış şekilde bir düşüş olduğu görülmektedir. Burada dikkat çeken bir nokta ise firma ünü ile işsizlik maaşı süresi faktörlerinin sıralamasıdır. Kadınlarda işsizlik maaşı süresi faktörü, firma ününden daha önemliyken; erkekler firma ünü daha üst sırada yer almıştır.

Çizelge 6.11: Cinsiyete göre önem değerleri.

	Genel Model	Kadın	Erkek
Ücret ve Yan Haklar	35,82	33,62	39,70
Firma Ünü	9,26	9,50	8,85
Eğitim Kariyer Olanakları	14,16	15,00	12,69
Gelir Vergisi	12,16	12,33	11,85
Emeklilik Yaşı	11,20	11,53	10,61
İşsizlik Maaşı Süresi	9,33	9,77	8,55
Sağlık Sigortası	8,07	8,25	7,74

Kadın ve erkeklere ait fayda tahmin değerleri Ek H'de verilmiştir. Bu değerler incelendiğinde hem kadınlar hem de erkekler için faktörlere ait tüm düzeylerin tercih edilme sıralarının genel model ile paralel olduğu görülmektedir. Faktörlerin önem derecelerinin değişmesi ile orantılı bir şekilde katsayılar da değişiklikler meydana gelmiştir. Genel modelde olduğu gibi genel olarak faktörlerin düzeyleri iyileştikçe katsayıları da o şekilde artmıştır.

6.8.2. KOBİ Tecrübesine Göre Konjoint Analizi Sonuçları

Anket sırasında katılımcılara “Daha önce KOBİ’lerde iş tecrübeniz bulunuyor mu?” sorusu sorularak, katılımcılardan 30 kişinin daha önce bir KOBİ’de çalıştığı, 133 kişinin ise bir KOBİ tecrübesi olmadığı belirtilmişti. Bireylerin KOBİ’lerde tecrübelerinin bulunup bulunmamasına göre analiz sonuçları incelenmiş ve analize ait korelasyonlar SPSS program yardımıyla hesaplanmış olup Çizelge 6.12’de görülmektedir. Değerlere incelendiğinde korelasyon değerlerinin genel model kadar yüksek olduğu görülmektedir. Her iki modelin de temsil gücünün yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Çizelge 6.12: KOBİ tecrübelerine göre korelasyon değerleri.

	Genel Model		KOBİ Tecrübesi olan		KOBİ Tecrübesi olmayan	
	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.
Gözlem Sayısı	163		30		133	
Pearson's R	0,991	,000	0,988	,000	0,991	,000
Kendall's tau	0,933	,000	0,950	,000	0,933	,000

Çizelge 6.13'te verilen önem değerleri incelendiğinde, KOBİ tecrübesi bulunan bireyler için ücret ve yan hakların daha büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Diğer taraftan KOBİ tecrübesi bulunmayan bireylerde ücret ve yan haklar faktörünün önemi oldukça düşük çıkmıştır ancak buna rağmen birinci sırada yer almaktadır. KOBİ'lerde tecrübesi olan bireyler ikinci olarak eğitim ve kariyer olanaklarına önem vermektedirler. Bu iki faktör dışındaki diğer faktörlerin değerleri oldukça düşük kalmıştır. Buna göre, KOBİ'lerde tecrübesi olan bireyler için teşvik faktörlerinin çok geri planda kaldığı ve bu özelliklere daha önyargılı yaklaştıkları söylenebilir. KOBİ Tecrübesi olmayan bireyler için eğitim ve kariyer olanakları, gelir vergisi oranı ve emeklilik yaşı art arda gelen ve önem değerleri birbirlerine yakın olan faktörlerdir. Teşvik faktörlerinin bu bireyler için daha iyi sonuçlar verdiği ve diğer grup kadar ücret odaklı olmadıkları görülebilir.

Çizelge 6.13: KOBİ tecrübelerine göre önem değerleri.

	Genel Model	KOBİ Tec. Olan	KOBİ Tec. Olmayan
Ücret Ve Yan Haklar	35,82	39,90	24,90
Firma Ünü	9,26	9,48	9,21
Eğitim Kariyer Olanakları	14,16	14,37	14,12
Gelir Vergisi	12,16	10,39	12,55
Emeklilik Yaşı	11,20	8,00	11,92
İşsizlik Maaşı Süresi	9,33	9,19	9,36
Sağlık Sigortası	8,07	8,67	7,93

Bu gruplara ait düzeyler için hesaplanan fayda değerleri Ek H'de verilmiştir. KOBİ tecrübesi bulunmayan bireyler için fayda değerleri genel model ile oldukça paralel bulunmuştur. KOBİ tecrübesi olan bireylerde ise fayda değerlerinde bazı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki, gelir vergisi oranının düzeylerindedir. Genel modelde vergi oranını düşürüldükçe düzeylerin fayda değerleri artmaktaydı. Burada ise mevcut durumun %5'i en düşük, daha sonra mevcut durum, daha sonra ise mevcut

durumun %10'u olarak sıralanmıştır. Bir diğer farklılık ise emeklilik yaşında görülmektedir. Genel modelde mevcut durumdan 5 yıl az en düşük değere sahip düzey, daha sonra mevcut durum, en yüksek değere sahip düzey ise mevcut durum olarak sıralanmıştır. Burada ise, emeklilik yıl sayısı azaltıldıkça fayda değeri artmış ve mevcut durumun 5 yıl azı en yüksek düzey olarak hesaplanmıştır.

6.8.3. Uluslararası Firma Tecrübesine Göre Konjoint Analizi Sonuçları

Anket sırasında KOBİ tecrübesinin yanında katılımcıların uluslararası bir firmada tecrübelerinin olup olmaması da sorulmuştur. Uluslararası firmaların yan haklar, çalışan memnuniyeti, farklı insan kaynakları uygulamaları gibi bazı avantajları olabildiği için, katılımcılarda böyle bir tecrübe farklı bir yaklaşım oluşturup oluşturmadığı incelenmiştir. SPSS sonucunda korelasyon değerleri Çizelge 6.14'te verilmiştir. Buna göre sayının orantılı dağılmasına ve çok düşük olmamasına rağmen korelasyonların genel modele göre düşmüş olduğu görülmektedir. Modelin temsil gücünün çok yüksek olmadığı görülmektedir.

Çizelge 6.14: Uluslararası firma tecrübelerine göre korelasyon değerleri.

	Genel Model		Uluslararası Firma Tec. Olan		Uluslararası Firma Tec. Olmayan	
	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.
Gözlem Sayısı	163		73		90	
Pearson's R	0,991	,000	0,690	,002	0,701	,001
Kendall's tau	0,933	,000	0,510	,003	0,600	,001

Analize göre önem değerleri aşağıdaki Çizelge 6.15'te karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Bu değerler incelendiğinde, ücret ve yan hakların genel modele göre her iki grupta da daha düşük bir öneme sahip çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte özellikle teşvik faktörlerinin önemlerinin arttığı ve yüzdesel olarak daha büyük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Özellikle gelir vergisi oranı, emeklilik yaşı ve işsizlik maaşı süresi genel modele göre oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Her iki grup için de aynı sonuçların çıkması ve korelasyonlar dikkate alındığında önem değerlerinin bu değişikliği için anlamlı bir açıklama olmadığı söylenebilir.

Uluslararası firma tecrübesi olan ve olmayan katılımcılar için hesaplanan fayda değerleri Ek H'de verilmiştir. Önem değerlerinde çıkan farklı sonuçlar paralel olarak fayda değerlerine de yansdığı görülmektedir.

Çizelge 6.15: Uluslararası firma tecrübelerine göre önem değerleri.

	Genel Model	Uluslararası Firma Tec. Olan	Uluslararası Firma Tec. Olmayan
Ücret Ve Yan Haklar	35,82	24,46	23,62
Firma Ünü	9,26	8,64	8,93
Eğitim Kariyer Olanakları	14,16	12,61	12,17
Gelir Vergisi	12,16	15,87	16,61
Emeklilik Yaşı	11,20	17,53	15,67
İşsizlik Maaşı Süresi	9,33	14,66	17,01
Sağlık Sigortası	8,07	6,24	6,00

6.8.4. Tecrübe Süresine Göre Konjoint Analizi Sonuçları

Katılımcıların tecrübe süreleri gruplara ayrılarak kendi içlerinde tekrar değerlendirilmiştir. SPSS analizi sonucunda hesaplanan korelasyonlar Çizelge 6.16’da verilmiştir. Korelasyonlar incelendiğinde genel model göre oldukça düşük kaldığı görülmektedir. Ayrıca bazı gruplarda katılımcı sayılarının düşük kaldığı da görülmektedir. Bu nedenle modelin temsil gücünün iyi olmadığı yorumu yapılabilir.

Çizelge 6.16: Tecrübe sürelerine göre korelasyon değerleri.

Genel Model			Tecrübe Süreleri									
			0-2 yıl		3-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 ve üzeri	
	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.	Value	Sig.
Gözlem Sayısı	163		44		70		28		10		11	
Pearson's R	0,991	,000	0,701	,001	0,691	,002	0,704	,001	0,723	,001	0,699	,001
Kendall's tau	0,933	,000	0,600	,001	0,550	,001	0,500	,003	0,471	,006	0,544	,002

Çizelge 6.17’de verilen tecrübe sürelerine göre ayrılan grupların önem değerleri incelendiğinde, ücret ve yan haklar değerlerinin düşüp, teşvik faktörlerinin yükseldiği görülmektedir. Uluslararası firma tecrübesine göre yapılan analiz ile benzer şekilde, gelir vergisi oranı, emeklilik yaşı ve işsizlik maaşı süresi faktörlerinin önemlerinin yüzdesel olarak yükseldiği görülmektedir. Özellikle 11-15 yıl arası tecrübeye sahip bireylerin eğitim ve kariyer olanakları faktöründe ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Buna karşın sağlık sigortasını tüm gruplarda daha düşük bir yüzdeye düştüğü söylenebilir. Tecrübe süresinin artması yaşla doğru orantılı sayılabileceğinden, sağlık sigortasının 16 yıl ve üzeri tecrübeye sahip bireylerde daha önemli olması beklenirken en düşük bu grupta çıktığı görülmektedir. Ancak grupların korelasyonları ve p değerleri dikkate alındığında modellerin çok anlamlı olmadığı ve bu grupların sonuçlarının çok belirleyici olmadığı belirtilebilir.

Çizelge 6.17: Tecrübe sürelerine göre önem değerleri.

	Genel Model	Tecrübe Süreleri				
		0-2	3-5	6-10	11-15	16 ve üzeri
Ücret Ve Yan Haklar	35,82	23,90	23,57	25,52	22,63	24,48
Firma Ünü	9,26	8,56	8,28	9,80	8,32	10,92
Eğitim Kariyer Olanakları	14,16	10,74	12,64	12,61	18,79	10,64
Gelir Vergisi	12,16	17,86	16,36	14,21	15,45	15,46
Emeklilik Yaşı	11,20	15,81	17,01	16,42	16,32	16,39
İşsizlik Maaşı Süresi	9,33	17,26	15,89	15,44	11,25	16,79
Sağlık Sigortası	8,07	5,87	6,26	6,01	7,25	5,32

Tecrübe sürelerine göre grupların analizler sonucunda elde edilen fayda değerleri EK H’de verilmiştir. Önem değerlerindeki farklı sonuçlara paralel olarak fayda değerlerinde de farklılıklar olduğu görülmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomide ve bölgesel gelişmişlik dengesini oluşturmada önemli katkıları olan KOBİ'ler değerli insan kaynağını çekmede büyük firmalara göre dezavantaja sahiptirler. Bu çalışmada KOBİ'lerin bu dezavantajlarını ortadan kaldırmak için ne tür stratejilerin uygulanabileceği araştırılmıştır. Yapılan literatür araştırmaları ile KOBİ'lerin özellikleri, sorunları; çalışanları etkileyen iş seçim kriterleri ile devlet tarafından KOBİ'lere uygulanan teşvikler incelenmiştir.

Çalışmada Konjoint Analizi kullanılmıştır. Uygun Konjoint Analizi yöntemini belirlemek için tüm Konjoint Analizi yöntemleri incelenmiş ve yapılacak çalışmanın özellikleri düşünülerek Geleneksel Konjoint Analizi yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir.

Konjoint Analizi için 7 faktör belirlenmiştir. Bu yedi faktörün dördü teşvikleri yansıtacak olan faktörler olarak belirlenmiştir. Teşvik faktörlerini belirlemek için ön bir çalışma yapılmıştır. Bu ön çalışmada bir çalışan grubuna uygulanabilecek devlet teşvikleri sorulmuş ve katılımcıların bu teşviklerin ne kadar çekici olduğunu belirlemeleri istenmiştir. Verilen cevaplara göre belirlenen teşvik faktörleri arasından en uygun olan 4 faktör seçilmiştir. Literatür araştırması ile adaylar tarafından en çok ilgi gören faktörler belirlenmiş ve bunlar içerisinde hem KOBİ'leri hem büyük firmaları yansıtabilecek 3 faktör seçilmiştir. Faktörlerin ve düzeylerin belirlenmesinin ardından SPSS 22.0 paket programı ile Ortogonal tasarım kullanılarak 16 adet kart oluşturulup online anket tasarlanmıştır. Bu anket sosyal medya ortamında dağıtılmıştır. Anketi 163 kişi cevaplamıştır. Yine SPSS paket programı ile Konjoint Analizi sonuçları hesaplanmıştır. Sonuçlar hem genel için hem belirlenen demografik özellikler için ayrı ayrı hesaplanmış olup karşılaştırılmalı olarak yorumlanmıştır.

Konjoint Analizi sonuçları incelendiğinde ücret ve yan haklar faktörünün diğer 6 faktöre oranla çok yüksek önem değerine sahip olduğu görülmüştür. Bunun dışında teşvik faktörlerinden özellikle gelir vergisi oranı ve emeklilik yaşı için hesaplanan önem değerlerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Demografik özelliklere göre yapılan

analizlerde de, genel model ile benzer sonuçlar elde edilmiş ve faktörler benzer şekilde sıralanmıştır.

Çalışma sonucunda fayda fonksiyonu oluşturulmuş ve büyük, orta ve küçük olmak üzere üç ölçekteki firma için de fayda değerleri hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda, uygulanan teşvikler ile KOBİ'ler için fayda değerlerinin arttığı ancak büyük firmaların fayda değerlerine yaklaşmadığı görülmüştür. Buradaki en temel sebep özendirici faktörlerden olan ücret ve yan haklar ile eğitim ve kariyer olanakları faktörlerinin diğer teşvik faktörlerine oranla adayları daha çok etkilemesi ve yüksek katsayılara sahip olmasıdır. Hiçbir teşvik faktörünün uygulanmadığı koşullarda bile, bu faktörlerin iyi düzeylerine sahip büyük firmalar daha cezbedici bir konumda olmaktadır. Bu nedenle, adayların iş seçimlerinde KOBİ'lerde çalışma istekliliği, devlet tarafından sağlanabilecek teşvikler ile artırılabilir ancak istenilen seviyeye kadar çıkarılamayacağı öngörülmektedir. Adayların çalışacakları iş yerinin ve işin niteliklerinin uygulanacak teşviklerin önüne geçtiği görülmektedir.

Anketi sırasında kolayda örnekleme yapıldığı bu nedenle cevaplayan kişilerin yaş, eğitim seviyesi gibi demografik özelliklerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu nedenle çalışma sonuçlarını tam anlamıyla genellemek doğru bir yaklaşım değildir.

Çalışma içerisinde özendirici faktörler üç ile sınırlandırılıp toplamda yedi adet faktör ile model kurulmuştur. Bunun sebebi faktör sayısı arttıkça kart sayısının da artması ve anketin cevaplanmasının giderek zorlaşmasıdır. Faktör sayısındaki kısıtın ortadan kaldırılması için Uyarlamalı Konjoint Analizi gibi faktör sayısının atırılabileceği bir yöntem kullanılabilir veya farklı bir model seçilebilir.

KOBİ'lerde çalışma istekliliğinin istenilen oranda artırılabilmesi için, KOBİ'lerin de özendirici faktörler olarak sınıflandırılan gruptan işin nitelikleri ile ilgili iyileştirme yapımları gerektiği söylenebilir. Devlet tarafından uygulanacak teşviklerin olumlu etkisinin olacağı ancak bu teşviklerin tek başına yeterli olmayacağı görülmüştür. İşin niteliklerinin adaylar üzerinde daha doğrudan bir etki bıraktığı söylenebilir. Yapılacak sonraki çalışmalarda devlet teşvikleri ile işin niteliğinde doğrudan etki ile iyileştirme planlararak, aynı şekilde adayların istekliliği araştırılabilir. Örneğin adaylar ücret faktöründen büyük ölçüde etkilenmesine rağmen, ücreti artıracak olan gelir vergisi indirimi faktöründen aynı oranda etkilenmemiştir. Gelir vergisi indirimini faktör olarak belirtmek yerine, ücret faktörü içerisinde artış olarak göstermenin adayarda

daha olumlu bir etki bırakabileceği düşünölmektedir. Bu sebeple, teşviklerin faktörler olarak adaylara sunulması yerine, daha farklı bir model kurgusu ile, KOBİ'lerin faydalanabileceği teşvikleri işin niteliklerini belirten diğerk faktörlere yerleştirip işin niteliklerinde yapılacak doğrudan bir iyileştirmeyele isteklilik üzerindeki etkileri incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Arachchige, B. J. H. & Robertson, A.** (2011). Business Student Perceptions of a Preferred Employer: A Study Identifying Determinants of Employer Branding, *IUP Journal of Brand Management*, 8 (3), 25–46.
- Arıkan, E.** (2017). *Kosgeb desteklerinin kobiler üzerindeki etkisinin araştırılması: Batman ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Aslan, M.** (2001). *KOBİ yatırımlarının desteklenmesinde vergi teşvik unsurlarının etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Audretsch, D., Horst, R. V. D., Kwaak, T. & Thurik, R.** (2009). Annual report on EU small and medium sized enterprises. Brussels: European Comissions.
- Baum, M. & Kabst, R.** (2013). Conjoint implications on job preferences: The moderating role of involvement, *The International Journal of Human Resource Management*, 24 (7), 1393–1417.
- Bayülken, Y. & Kütükoğlu, C.** (2012). Küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri. Ankara: tmmob makine mühendisleri odası.
- Berisha, G. & Pula, J. S.** (2015). Defining Small and Medium Enterprises : a critical review, *Academic Journal of Business, Administration, Law and Social Sciences IIPCCL Publishing*, 1 (1), 17–28.
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.** (2015). *2015-2018 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı*. Ankara: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Boswell, W. R., Roehling, M. V, Lepine, M. A. & Moynihan, L. M.** (2003). Individual job-choice decisions and the impact of job attributes and recruitment practices : a longitudinal field study, *Human Resources Management*, 42 (1), 23–37.
- Boswell, W. R., Zimmerman, R. D. & Swider, B. W.** (2012). Employee Job Search: Toward an Understanding of Search Context and Search Objectives, *Journal of Management*, 38 (1), 129–163.
- Bridges, J. F. P., Hauber, A. B., Marshall, D., Lloyd, A., Prosser, L. A., Mauskopf, J.** (2011). Conjoint Analysis Applications in Health a Checklist: A Report of the ISPOR Good Research Practices for Conjoint Analysis Task Force, *Value in Health*, 14 (4), 403–413.
- Kineş, M. B.** (2017). Girişimcilik ve KOBİ ' ler, *Maliye Finans Yazıları*, 2017 (Öze Sayı), 195–214.
- Chaiprasit, K. & Santidhiraku, O.** (2011). Happiness at Work of Employees in Small and Medium-sized Enterprises, Thailand, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 25, 189–200.

- Ching-fang, W. & Hsin, C.** (2005). A Comparative Analysis between SMEs and Large Companies in Relation to Integration Technologies Adoption, *Proceedings of the Fifth International Conference on Electronic Business*, Hong Kong: December 5-9
- Çakır, A.** (2011). *Küçük ve orta boy işletmelerin kullanımına sunulan küçük ve orta ölçekli sanayi geliştirme başkanlığı destek ve teşvik türleri ile kurumsallaşma düzeyleri arasındaki ilişki.* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dinç, Y.** (2010). *Konjoint analizi ve otomobil seçim kriterleri üzerine bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Froelich, K. A.** (2005). attracting today ' s educated workforce : opportunities and challe, *Journal of Small Business Strategy*, 15 (2), 1.
- Gelir İdaresi Başkanlığı.** (2017). Gelir Vergisi Tarifesi. Retrieved March 18, 2017 from <http://www.gib.gov.tr/node/117450>
- Green, P. E. & Krieger, A. M.** (1991). Segmenting Markets with Conjoint Analysis, *Journal of Marketing*, 55 (4), 20.
- Green, P. E. & Srinivasan, V.** (1978). Conjoint Analysis in Consumer Research : Issues and Outlook, *Journal of Consumer Research*, 5 (September), 103–123.
- Green, P. E. & Srinivasan, V.** (1990). Conjoint analysis in marketing: new developments with implications for research and practice, *The Journal of Marketing*, 54 (4), 3–19.
- Gustafsson, A., Herrmann, A. and Huber, F.** (2000). Conjoint Analysis as an Instrument of Market Research Practice. In Gustafsson, Anders; Herrmann, Andreas & Huber, Frank (Eds.). *Conjoint measurement: methods and applications* (2000, 5-46). Berlin: Springer.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E.** (2009). *Multivariate Data Analysis(7th ed)*. Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Halme, M. and Kallio, M.** (2011). Estimation methods for choice-based conjoint analysis of consumer preferences, *European Journal of Operational Research*, 214 (1), 160–167.
- Haşit, G.** (2016). KOBİ'ler İnsan Kaynakları Yönetiminin Neresinde? Eskişehir KOBİ ' lerinde Bir Uygulama, *İnsan ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1777–1791.
- İŞKUR.** (t.y.) İşsizlik Sigortasının Kapsamı. Retrieved April, 2, 2017 from <http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/isarayan/issizliksigortasi.aspx>
- Jans, N., Frazer-Jans, J. & Louviere, J.** (2001). Employee choice modelling: Predicting employee behaviour under varied employment conditions, *Asia Pacific Journal of Human Resources*, 39 (3), 59–81.
- Judge, T. A. & Bretz Jr., R. D.** (1991). *The Effects of Work Values on Job Choice Decisions The Effects of Work Values on Job Choice Decisions*, Cornell University, New York.
- Kalane, L.** (2015). *Reasons for failure of SMEs in the free state.* (Yüksek Lisans Tezi).

University of the Free State, UFS Business School, Bloemfontein.

- Kambwale, J. N., Chisoro, C. and Karodia, A. M.** (2015). Investigation into the causes of small and medium enterprise failures in windhoek, *Arabian Journal of Business and Management Review*, 4 (7), 80–109.
- Kim, J. & Yang, Y. C.** (2013). *What can we do to Attract and Retain Young People to our Company as we Find it Difficult to Attract Employees at all Levels*, Cornell University, New York.
- Kok, J. M. P., Uhlaner, L. M. & Thurik, A. R.** (2002). Human resources management within small and medium-sized firms (Rapor No. B200103). EIM Business & Policy Research.
- KOSGEB.** (t.y.). Destekler. Retrieved December 12, 2017, from <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler>.
- KOSGEB.** (2016). *2016 yılı KOSGEB faaliyet raporu*. Ankara: KOSGEB.
- Krishnan, T. N. & Scullion, H.** (2017). Talent management and dynamic view of talent in small and medium enterprises, *Human Resource Management Review*, 27 (3), 431–441.
- Larkin, J. E., Laport, K. A. & Pines, H. A.** (2007). Choice and career relevance for today's college students, *Journal of employment counseling*, 44 (June), 86–94.
- Love, L. F. & Singh, P.** (2011). Workplace branding: leveraging human resources management practices for competitive advantage through “best employer” surveys, *Journal of Business and Psychology*, 26 (2), 175–181.
- Muller, P., Julius, J., Herr, D., Koch, L., Peycheva, V. & Mckiemann, S.** (2017). Annual Report on European SMEs. Brussels: European Comissions.
- Ng, E. S. W., Schweitzer, L. & Lyons, S. T.** (2010). New generation, great expectations: A field study of the millennial generation, *Journal of Business and Psychology*, 25 (2), 281–292.
- Nolan, C. T. & Garavan, T. N.** (2016). Human Resource Development in SMEs : A Systematic Review of the Literature, *International Journal of Management Reviews*, 18, 85–107.
- Orme, B. K.** (2005). *Getting Started with Conjoint Analysis: Strategies for Product Design and Pricing Research*. Research Publishers, LLC, USA.
- Orme, B. K.** (2009). *Which Conjoint Method Should I Use?*. Retrieved from <https://www.sawtoothsoftware.com/download/techpap/whichmth.pdf>
- Özdemir, S., Ersöz, H. Y. & Sarioğlu, İ.** (2006). İşsizlik Sorununun Çözümünde KOBİ'lerin Desteklenmesi, *İstanbul Ticaret Odası*, 2006-45.
- Poortinga, W., Steg, L., Vlek, C. & Wiersma, G.** (2003). Household preferences for energy-saving measures: A conjoint analysis, *Journal of Economic Psychology*, 24 (1), 49–64.
- Popovic, M., Kuzmanovic, M. & Martic, M.** (2012). Using conjoint analysis to elicit employers' preferences toward key competencies for a business manager position, *Management - Journal for theory and practice of management*, 17 (63), 17–26.

- Ryan, M. & Hughes, J.** (1997). Using conjoint analysis to assess women's preferences for miscarriage management, *Health Economics*, 6 (3), 261–273.
- Sawtooth Software.** (2002). *Conjoint Value Analysis (CVA)*. Retrieved from <https://www.sawtoothsoftware.com/download/techpap/cva3tech.pdf>
- Sawtooth Software.** (2017). *The CBC System for Choice-Based Conjoint Analysis*. Retrieved from <https://www.sawtoothsoftware.com/download/techpap/cbctech.pdf>
- Sönmez, H.** (2001). *Konjoint Analizi Tekniğinin Pazarlama Araştırmalarında Kullanım Olanakları Ve Bir Uygulama*. (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Sönmez, H.** (2006). Müşteri Tercihleri İçin Konjoint Analizi Uygulaması: Ev Bilgisayarı Nasıl Seçilir, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 185–196.
- Tsang, S., Wang, W. & Ku, H.** (2015). The Intention of job seekers to apply for jobs in small and medium-size coastal enterprises based on the theory of planned behavior, *Journal of Coastal Research*, 73, 665–675.
- Tumasjan, A., Strobel, M. & Welpe, I. M.** (2011). Employer brand building for start-ups : which job attributes do employees value most ?, *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*, 81 (6), 111–136.
- Turan, E.** (2006). *The Conjoint Analysis in determination of the consumers preference*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, İzmir.
- Turanlı, M., Taşpınar Cenzgiz, D. & Işık, M.** (2013). Konjoint analizi ile gazete tercihlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, 9, 1–26.
- Turban, D. B.** (2001). Organizational Attractiveness as an Employer on College Campuses : An Examination of the Applicant Population, *Journal of Vocational Behaviour*, 58, 293–312.
- Turban, D. B., Campion, J. E. & Eyring, A. R.** (1995). Factors Related to Job Acceptance Decisions of College Recruits, *Journal of Vocational Behaviour*, 47, 193–213.
- TÜBİTAK.** (t.y.). Ulusal Destek Programları. Retrieved December 23, 2017, from https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari#destekler_sanayi_ana_sayfa_akordiyon-block_1-0
- Türkiye İstatistik Kurumu.** (2016). *Küçük ve orta büyüklükteki girişim istatistikleri, 2016*. (Rapor No: 21540). Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- Türkoğlu, M.** (2003). Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (kobi'lerin) büyük işletmelerle rekabetinde stratejik işbirlikleri yaklaşımı: göller bölgesi uygulaması, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 273–290.
- U.S. Small Business Administration.** (2017). *Frequently asked questions about small business*. Retrieved September 17, 2017, from <https://www.sba.gov/sites/default/files/advocacy/SB-FAQ-2017-WEB.pdf>

- Ünal, A. N.** (2010) *İşveren Markası Kavramı Bağlamında Fonksiyonel ve Duygusal Tercih Özelliklerinin Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Hava Harp Okulu Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı, Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü, İstanbul.
- World Trade Organization.** (2016). *World Trade Report 2016: Levelling the trading field for SMEs*. Geneve: Wrold Trade Organization.
- Yavuz, S. and Çemrek, F.** (2013). Konjoint Analizi ile sağlık çalışanlarının konut tercihlerinin belirlenmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2), 379–396.

EKLER

EK A: Teşvik araştırması anket formu

EK B: SPSS 22.0 programında Ortogonal Tasarım oluşturma syntax modülü

EK C: SPSS 22.0 programında Ortogonal Tasarım ile oluşturulan kartlar

EK D: Anket formu

EK E: Ankete katılanların demografik özelliklere göre dağılımı

EK F: Tüm kart kombinasyonları için hesaplanan fayda tahmin değerleri

EK G: Excel ile hesaplanan Konjoint Analizi sonuçları

EK H: Demografik özelliklere göre fayda tahmin değerleri

EK A

İTÜ - Yüksek Lisans Anket Çalışması

Bu anket ile, devlet tarafından sağlanacak istihdama yönelik teşviklerin, çalışanların işletmeleri tercih etmelerindeki etkileri araştırılması amaçlanmıştır.

Anket sorularına verdiğiniz yanıtlar veri gizliliği ilkesi doğrultusunda kesinlikle üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır.

Yaşınız: _____

Eğitim Durumunuz: *

İlkokul () Lise () Meslek Yüksek Okulu () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

Mesleğiniz: _____

Kaç yıllık iş tecrübeniz bulunuyor? _____

KOBİ'de iş tecrübeniz bulunuyor mu? *

Evet () Hayır ()

Uluslararası bir firmada iş tecrübeniz bulunuyor mu? *

Evet () Hayır ()

DEVLET TARAFINDAN AŞAĞIDAKİ TEŞVİKLERİN SAĞLANMASI, BİR İŞ YERİNDE ÇALIŞMA İSTEKLİLİĞİNİZİ NE KADAR ETKİLER?

Hiç Etkilemez → Ne Etkiler Ne Etkilemez → Tamamen Etkiler
(1) (4) (7)

1. Devletin çalışanlardan kestiği gelir vergisi oranının daha düşük olması *

1 2 3 4 5 6 7
Hiç Etkilemez ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Tamamen Etkiler

EK A - Devam

2. SGK tarafından belirlenen emeklilik yaşının daha öne çekilmesi *

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

3. SGK'nın belirlediği, emekli olabilmek için gerekli çalışma süresinin daha kısa olması

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

4. İşten çıkarılma durumunda devlet tarafından verilen işsizlik maaşının daha yüksek olması *

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

5. İşten çıkarılma durumunda devlet tarafından verilen işsizlik maaşının daha uzun süre verilmesi *

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

6. Devlet tarafından, özel sağlık kuruluşlarında ücretsiz sağlık hizmeti almaya yönelik sağlık sigortası yapılması *

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

7. Çalışanların eğitim seviyesi (Lisans/Yüksek Lisans/Doktora) arttıkça, çalışandan kesilen gelir vergisi oranının düşürülmesi *

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç Etkilemez	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen Etkiler

EK B

ORTHOPLAN

/FACTORS=F1 'UCRET YAN HAK' (1 'End ort altı' 2 'End ort' 3 'End ort ustı') F2 'FIRMA UNU' (1

'Bilinen firma' 2 'Bilinmeyen firma') F3 'EGITIM KARIYER' (1 'iyi olan' 2 'soz konusu olmayan')

F4 'GELIR VERGISI' (1 'Mevcut durum' 2 '%5 azı' 3 '%10 azı') F5 'SGK EMEKL YASI' (1 'Mevcut durum'

2 '3 yıl az' 3 '5 yıl az') F6 'ISSIZLIK MAASI' (1 'Mevcut durum' 2 '3 ay daha fazla' 3 '6 ay '+'

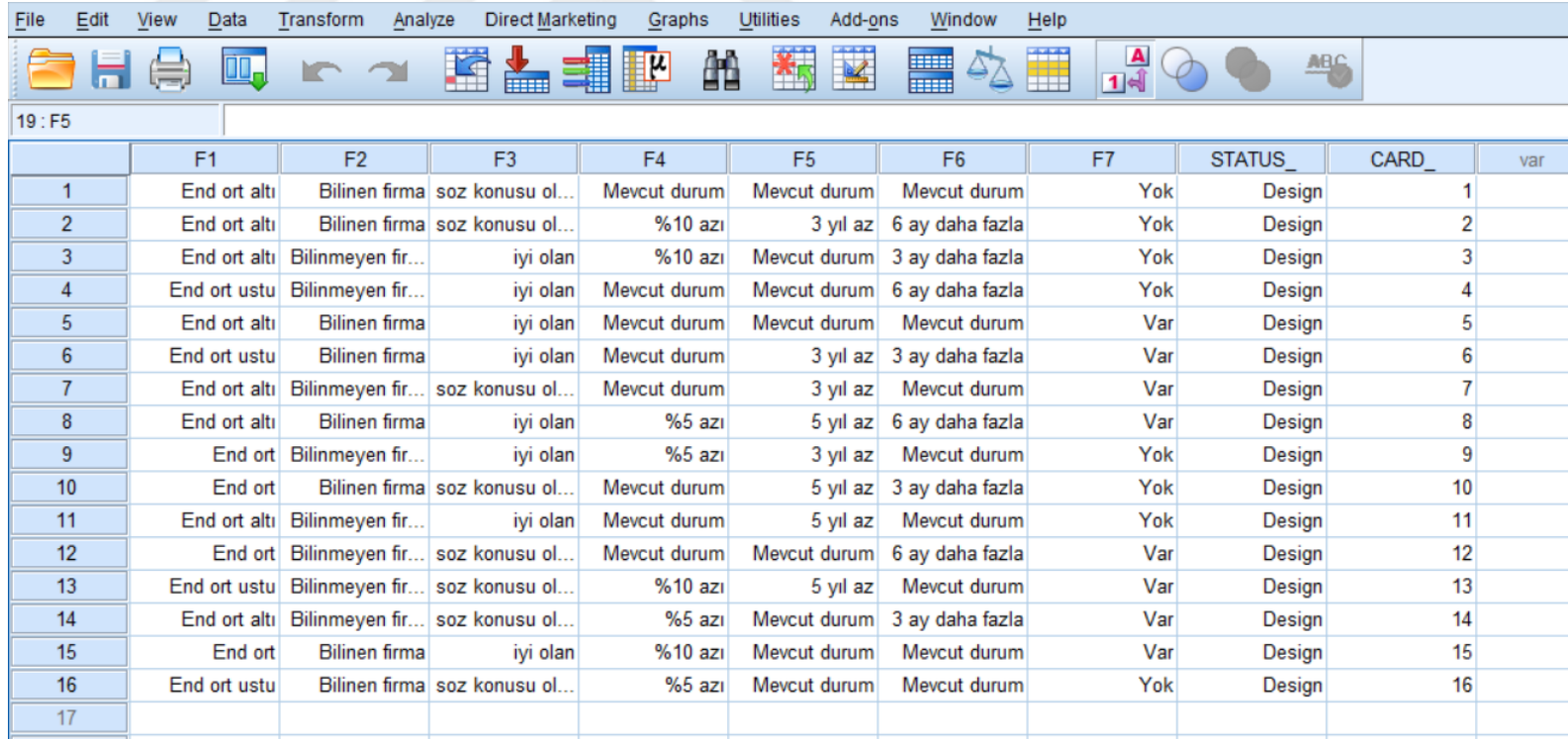
'daha fazla') F7 'SAGLIK SIGORTASI' (1 'Var' 2 'Yok')

/REPLACE.

_DATASET NAME Conjoint_cards_2206.

EK C

	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	STATUS_	CARD_	var
1	End ort altı	Bilinen firma	soz konusu ol...	Mevcut durum	Mevcut durum	Mevcut durum	Yok	Design	1	
2	End ort altı	Bilinen firma	soz konusu ol...	%10 azı	3 yıl az	6 ay daha fazla	Yok	Design	2	
3	End ort altı	Bilinmeyen fir...	iyi olan	%10 azı	Mevcut durum	3 ay daha fazla	Yok	Design	3	
4	End ort ustı	Bilinmeyen fir...	iyi olan	Mevcut durum	Mevcut durum	6 ay daha fazla	Yok	Design	4	
5	End ort altı	Bilinen firma	iyi olan	Mevcut durum	Mevcut durum	Mevcut durum	Var	Design	5	
6	End ort ustı	Bilinen firma	iyi olan	Mevcut durum	3 yıl az	3 ay daha fazla	Var	Design	6	
7	End ort altı	Bilinmeyen fir...	soz konusu ol...	Mevcut durum	3 yıl az	Mevcut durum	Var	Design	7	
8	End ort altı	Bilinen firma	iyi olan	%5 azı	5 yıl az	6 ay daha fazla	Var	Design	8	
9	End ort	Bilinmeyen fir...	iyi olan	%5 azı	3 yıl az	Mevcut durum	Yok	Design	9	
10	End ort	Bilinen firma	soz konusu ol...	Mevcut durum	5 yıl az	3 ay daha fazla	Yok	Design	10	
11	End ort altı	Bilinmeyen fir...	iyi olan	Mevcut durum	5 yıl az	Mevcut durum	Yok	Design	11	
12	End ort	Bilinmeyen fir...	soz konusu ol...	Mevcut durum	Mevcut durum	6 ay daha fazla	Var	Design	12	
13	End ort ustı	Bilinmeyen fir...	soz konusu ol...	%10 azı	5 yıl az	Mevcut durum	Var	Design	13	
14	End ort altı	Bilinmeyen fir...	soz konusu ol...	%5 azı	Mevcut durum	3 ay daha fazla	Var	Design	14	
15	End ort	Bilinen firma	iyi olan	%10 azı	Mevcut durum	Mevcut durum	Var	Design	15	
16	End ort ustı	Bilinen firma	soz konusu ol...	%5 azı	Mevcut durum	Mevcut durum	Yok	Design	16	
17										

Şekil C.1: Ortogonal tasarım ile oluşturulan kartların SPSS görüntüsü.

EK D

İş Yeri Nitelikleri Tercih Araştırması

Bu çalışma ile, bireylerin iş ararken göz önünde bulundurdıkları bazı kriterlerin iş yeri tercihleri üzerindeki etkileri araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırma sorularına verdiğiniz yanıtlar veri gizliliği ilkesi doğrultusunda kesinlikle üçüncü şahıslarla paylaşılmayacaktır.

* Gerekli

Yaşınız: *

Yanıtınız

Cinsiyetiniz: *

☐ Kadın

☐ Erkek

Eğitim Durumunuz: *

☐ Lise Mezunu

☐ Meslek Yüksek Okulu Mezunu

☐ Üniversite Öğrencisi

☐ Üniversite Mezunu

☐ Yüksek Lisans Öğrencisi

☐ Yüksek Lisans Mezunu

☐ Doktora Öğrencisi

☐ Doktora Mezunu

Mesleğiniz: *

Seçin

Kaç yıllık iş tecrübeniz bulunuyor? *

Yanıtınız

EK D - Devam

İş yerinde çalıştığınız pozisyon nedir? *

- ☐ Yönetici olmayan
- ☐ İlk kademe yönetici
- ☐ Orta kademe yönetici
- ☐ Üst kademe yönetici
- ☐ Şu anda çalışmıyorum.

KOBİ'de iş tecrübeniz bulunuyor mu? *

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

Yabancı menşeli bir firmada iş tecrübeniz bulunuyor mu? *

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

Mevcut iş yerinizden aldığınız ücret ve yan hakları nasıl buluyorsunuz? *

- ☐ Endüstri ortalamasının altında
- ☐ Endüstri ortalamasında
- ☐ Endüstri ortalamasının üstünde
- ☐ Şu anda çalışmıyorum.

Mevcut iş yeriniz nasıl bir firma ününe sahiptir? *

- ☐ Çoğunluk tarafından bilinen
- ☐ Çoğunluk tarafından bilinmeyen
- ☐ Şu anda çalışmıyorum.

EK D - Devam

Mevcut iş yerinizde eğitim ve kariyer olanakları nasıl buluyorsunuz? *

- ☐ İyi, tatmin edici
- ☐ İyi değil, çok sınırlı
- ☐ Şu anda çalışmıyorum.

Mevcut iş yeriniz tarafından yapılan özel sağlık sigortanız bulunuyor mu? *

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Şu anda çalışmıyorum.

SONRAKI

İş Yeri Nitelikleri Tercih Araştırması

1. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

2. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>üstünde</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 6 ay daha fazla (Yaklaşık 12 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

3. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %10 daha az (Yaklaşık %17)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 3 ay daha fazla (Yaklaşık 9 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

4. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri <u>ortalamasında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %10 daha az (Yaklaşık %17)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

5. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %10 daha az (Yaklaşık %17)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 3 yıl daha erken (Kadın:55 Erkek:57)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 6 ay daha fazla (Yaklaşık 12 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

6. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

7. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>üstünde</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 3 yıl daha erken (Kadın:55 Erkek:57)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 3 ay daha fazla (Yaklaşık 9 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

8. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %5 daha az (Yaklaşık %22)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 5 yıl daha erken (Kadın:53 Erkek:55)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 6 ay daha fazla (Yaklaşık 12 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

9. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 3 yıl daha erken (Kadın:55 Erkek:57)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

10. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri <u>ortalamasında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaştan 5 yıl daha erken (Kadın:53 Erkek:55)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 3 ay daha fazla (Yaklaşık 9 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

11. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri <u>ortalamasında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %5 daha az (Yaklaşık %22)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 3 yıl daha erken (Kadın:55 Erkek:57)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

12. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi</u> olan
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 5 yıl daha erken (Kadın:53 Erkek:55)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

13. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri <u>ortalamasında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut oranda (Yaklaşık %27)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 6 ay daha fazla (Yaklaşık 12 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

14. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>üstünde</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %10 daha az (Yaklaşık %17)
Emeklilik Yaşı	• SGK'nın belirlediği yaştan 5 yıl daha erken (Kadın:53 Erkek:55)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK D - Devam

15. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>altında</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinmeyen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %5 daha az (Yaklaşık %22)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süreden 3 ay daha fazla (Yaklaşık 9 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Var

İstek dereceniz:

	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

16. Aşağıdaki özelliklere sahip bir iş yerinde çalışmak için ne derece istekli olursunuz? *

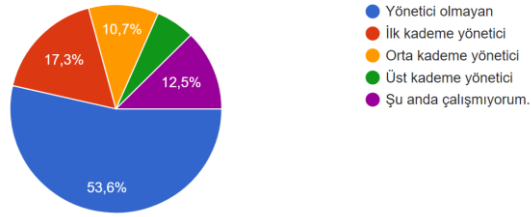
Ücret ve Yan Haklar	• Endüstri ortalamasının <u>üstünde</u>
Firma Ünü	• Çoğunluk tarafından <u>bilinen</u>
Eğitim ve Kariyer Olanakları	• <u>İyi olmayan</u>
Maaştan Kesilen Gelir Vergisi Oranı	• Devletin belirlediği mevcut orandan %5 daha az (Yaklaşık %22)
Emeklilik Yaşı	• <u>SGK'nın</u> belirlediği yaş (Kadın:58 Erkek:60)
İşsizlik Maaşı Verilme Süresi	• İŞKUR'un belirlediği süre (Yaklaşık 6 ay)
Devletin Finanse Edeceği Özel Sağlık Sigortası	• Yok

İstek dereceniz:

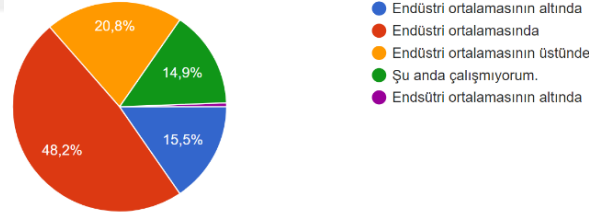
	1	2	3	4	5	6	7	
Hiç istekli olmam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Tamamen istekli olurum

EK E

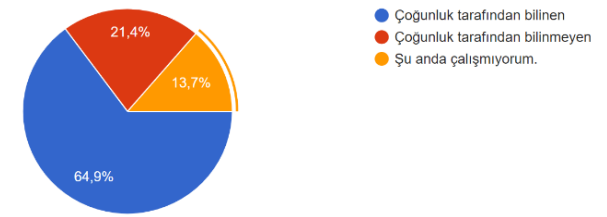
Pozisyon

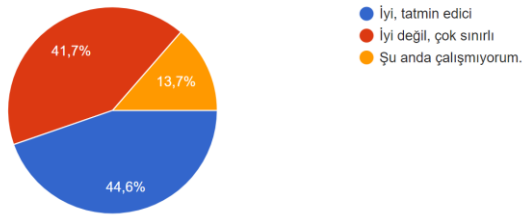
Ücret ve Yan haklar

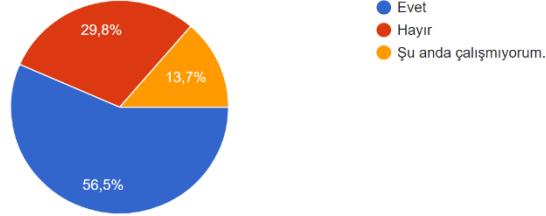
Firma Ünü

Eğitim ve Kariyer Olanakları

Sağlık Sigortası

Şekil E.1: Ankete katılan kişilerin demografik özelliklere göre dağılımı.

EK F

Çizelge F.1: Tüm kombinasyonlar için hesaplanan fayda tahmin değerleri.

Kart No	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	Fayda Tah. Değeri
164	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,308
168	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,378
166	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,457
176	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,484
182	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,496
180	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,554
186	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,566
178	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,633
184	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,645
170	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,666
194	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,672
200	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,694
174	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,736
198	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,742
204	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,764

163	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	1,8
172	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,815
196	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,821
202	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	1,843
188	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,854
167	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	1,87
212	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,87
56	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	1,902
192	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,924
216	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,94
165	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	1,949
60	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	1,972
175	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	1,976
181	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	1,988
190	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,003
214	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,019
179	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,046

58	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,051
206	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,052
185	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,058
68	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,078
74	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,09
210	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,122
177	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,125
183	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,137
72	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,148
169	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,158
78	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,16
193	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,164
199	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,186
208	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,201
70	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,227
173	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,228
197	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,234

76	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,239
203	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,256
62	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,26
86	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,266
110	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,276
92	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,288
171	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,307
195	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,313
380	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,317
66	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,33
201	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,335
90	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,336
114	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,346
187	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,346
96	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,358
211	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,362
384	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,387

55	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,394
64	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,409
88	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,415
191	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,416
112	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,425
215	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,432
94	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,437
80	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,448
122	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,452
59	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,464
128	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,464
104	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,464
382	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,466
392	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,493
189	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,495
398	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,505
213	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,511

84	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,518
126	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,522
132	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,534
108	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,534
57	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,543
205	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,544
396	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,563
67	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,57
402	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,575
73	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,582
82	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,597
124	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,601
130	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,613
106	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,613
209	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,614
116	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,634
71	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,64

140	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,64
394	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,642
98	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,646
77	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,652
400	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,654
146	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,662
386	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,675
410	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,681
207	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,693
416	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,703
120	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,704
144	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,71
102	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,716
69	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,719
75	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,731
150	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,732
390	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,745

414	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,751
61	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,752
85	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,758
109	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,768
420	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,773
91	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,78
118	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,783
142	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,789
100	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,795
379	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,809
148	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,811
65	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,822
134	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,822
388	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,824
89	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,828
412	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,83
113	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,838

158	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,838
95	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,85
418	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,852
404	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,863
2	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,87
383	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	2,879
428	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,879
138	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,892
63	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,901
87	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,907
162	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,908
272	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	2,911
111	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,917
93	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,929
408	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,933
6	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,94
79	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,94

121	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,944
432	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,949
127	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,956
103	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,956
381	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	2,958
136	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,971
276	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	2,981
391	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,985
160	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	2,987
397	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	2,997
83	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,01
406	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,012
125	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,014
4	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,019
152	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,02
131	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,026
107	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,026

430	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,028
14	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,046
395	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,055
20	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,058
274	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,06
422	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,061
401	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,067
284	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,087
81	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,089
156	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,09
123	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,093
290	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,099
129	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,105
105	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,105
18	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,116
115	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,126
24	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,128

426	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,131
139	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,132
393	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,134
97	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,138
399	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,146
145	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,154
288	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,157
385	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,167
154	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,169
294	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,169
409	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,173
415	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,195
16	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,195
119	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,196
143	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,202
22	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,207
101	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,208

424	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,21
149	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,224
8	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,228
32	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,234
286	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,236
389	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,237
413	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,243
292	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,248
38	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,256
419	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,265
278	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,269
117	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,275
302	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,275
141	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,281
326	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,285
99	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,287
308	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,297

12	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,298
147	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,303
36	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,304
133	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,314
387	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,316
411	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,322
42	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,326
157	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,33
282	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,339
417	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,344
306	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,345
330	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,355
403	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,355
1	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,362
312	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,367
427	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,371
10	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,377

34	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,383
137	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,384
161	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,4
271	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,403
40	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,405
26	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,416
280	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,418
304	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,424
407	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,425
5	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,432
50	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,432
328	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,434
431	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,441
310	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,446
296	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,457
338	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,461
135	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,463

275	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,473
344	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,473
320	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,473
159	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,479
30	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,486
54	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,502
405	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,504
3	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,511
151	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,512
429	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,52
300	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,527
342	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,531
13	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,538
348	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,543
324	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,543
19	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,55
273	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,552

421	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,553
28	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,565
283	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,579
52	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,581
155	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,582
289	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,591
298	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,606
17	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,608
340	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,61
44	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,614
23	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,62
346	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,622
322	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,622
425	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,623
332	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,643
287	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,649
356	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,649

314	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,655
153	Endüstri ortalamasının altı	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,661
293	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,661
362	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,671
48	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,684
15	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,687
21	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,699
423	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,702
336	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,713
360	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,719
7	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,72
318	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,725
31	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,726
285	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,728
291	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,74
366	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,741
37	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,748

277	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,761
46	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,763
301	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,767
325	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,777
596	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,788
307	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,789
11	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,79
334	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,792
35	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,796
358	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,798
316	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,804
41	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,818
364	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,82
350	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,831
281	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,831
305	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,837
374	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,847

329	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,847
600	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,858
311	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,859
9	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,869
33	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,875
218	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,879
39	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,897
354	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,901
25	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,908
279	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,91
303	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,916
378	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,917
49	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,924
327	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,926
598	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,937
309	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	3,938
222	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	3,949

295	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,949
337	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,953
608	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,964
343	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,965
319	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	3,965
614	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	3,976
29	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,978
352	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,98
53	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	3,994
376	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	3,996
299	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,019
341	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,023
220	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,028
368	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,029
612	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,034
323	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,035
347	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,035

618	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,046
230	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,055
27	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,057
236	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,067
51	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,073
297	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,098
372	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,099
339	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,102
43	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,106
610	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,113
345	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,114
321	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,114
234	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,125
616	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,125
331	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,135
240	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,137
355	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,141

602	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,146
313	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,147
626	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,152
361	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,163
632	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,174
47	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,176
370	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,178
232	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,204
335	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,205
359	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,211
238	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,216
606	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,216
317	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,217
630	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,222
365	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,233
224	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,237
248	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,243

636	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,244
45	Endüstri ortalamasının altı	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,255
254	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,265
595	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,28
333	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,284
357	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,29
604	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,295
315	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,296
628	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,301
228	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,307
363	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,312
252	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,313
349	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,323
634	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,323
620	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,334
258	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,335
373	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,339

599	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,35
644	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,35
217	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,371
488	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,382
226	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,386
250	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,392
353	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,393
624	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,404
377	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,409
256	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,414
648	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,42
242	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,425
597	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,429
221	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,441
266	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,441
492	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,452
607	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,456

613	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,468
351	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,472
622	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,483
375	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,488
246	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,495
646	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,499
270	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,511
219	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,52
367	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,521
611	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,526
490	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,531
638	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,532
617	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,538
229	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,547
500	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,558
235	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,559
506	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,57

244	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,574
268	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,59
371	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,591
642	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,602
609	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,605
233	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,617
615	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,617
260	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,623
504	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,628
239	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,629
601	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,638
510	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,64
625	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,644
631	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,666
369	Endüstri ortalaması	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,67
640	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,681
264	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,693

231	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,696
502	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,707
605	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,708
237	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,708
629	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,714
508	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,719
223	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,729
247	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,735
635	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,736
494	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,74
518	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,746
542	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,756
253	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,757
524	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,768
262	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,772
603	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,787
627	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,793

227	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,799
251	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,805
498	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,81
633	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,815
522	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,816
546	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,826
619	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,826
257	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,827
528	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,838
643	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,842
487	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,874
225	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,878
249	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,884
496	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,889
520	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,895
623	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,896
544	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,905

255	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,906
647	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,912
526	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	4,917
241	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,917
512	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,928
554	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,932
265	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	4,933
491	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,944
536	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,944
560	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	4,944
621	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,975
245	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	4,987
645	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	4,991
516	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	4,998
558	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,002
269	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,003
540	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,014

564	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,014
489	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,023
637	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,024
499	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,05
505	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,062
243	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,066
514	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,077
556	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,081
267	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,082
538	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,093
562	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,093
641	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,094
548	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,114
259	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,115
503	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,12
572	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,12
530	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,126

509	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,132
578	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,142
639	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,173
552	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,184
263	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,185
576	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,19
534	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,196
501	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,199
507	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,211
582	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,212
493	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,232
517	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,238
541	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,248
523	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,26
550	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,263
261	Endüstri ortalaması	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,264
574	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,269

532	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,275
580	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,291
497	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,302
566	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,302
521	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,308
545	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,318
590	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,318
527	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,33
434	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,35
570	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,372
495	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,381
519	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,387
594	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,388
543	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,397
525	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,409
438	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,42
511	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,42

553	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,424
535	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,436
559	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,436
568	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,451
592	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,467
515	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,49
557	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,494
436	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,499
584	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,5
539	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,506
563	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,506
446	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,526
452	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,538
513	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,569
588	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,57
555	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,573
537	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,585

561	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,585
450	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,596
547	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,606
456	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,608
571	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,612
529	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,618
577	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,634
586	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,649
448	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,675
551	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,676
575	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,682
454	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,687
533	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,688
581	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,704
440	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,708
464	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,714
470	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,736

549	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,755
573	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,761
531	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	Söz konusu olmayan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,767
444	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,778
579	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,783
468	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,784
565	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,794
474	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,806
589	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,81
433	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,842
442	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,857
466	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,863
569	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,864
593	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,88
472	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	5,885
458	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,896
437	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	5,912

482	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	5,912
567	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,943
591	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,959
462	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,966
486	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	5,982
435	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	5,991
583	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	5,992
445	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,018
451	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,03
460	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	6,045
484	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	6,061
587	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,062
449	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,088
476	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Yok	6,094
455	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,1
585	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinmeyen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,141
480	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Yok	6,164

447	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,167
453	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,179
439	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,2
463	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,206
469	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,228
478	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Yok	6,243
443	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,27
467	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,276
473	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,298
441	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durum (yaklaşık %27)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,349
465	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,355
471	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durum	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,377
457	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,388
481	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,404
461	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,458
485	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,474
459	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %5 azı (yaklaşık %22)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,537

483	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 5 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,553
475	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durum (yaklaşık 6 ay)	Var	6,586
479	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 6 ay daha fazla (yaklaşık 12 ay)	Var	6,656
477	Endüstri ortalamasının üstü	Bilinen firma	İyi olan	Mevcut durumun %10 azı (yaklaşık %17)	Mevcut durumdan 3 yıl az	Mevcut durumdan 3 ay daha fazla (yaklaşık 9 ay)	Var	6,735

EK G

Çizelge G.1: Excel ile hesaplanan Konjoint Analizi sonuçları.

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6956
R Square	0,4839
Adjusted R Square	0,4817
Standard Error	1,2622
Observations	2608

<i>ANOVA</i>					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	11	3877,126	352,466	221,236	0
Residual	2596	4135,858	1,593		
Total	2607	8012,984			

		<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
	Intercept	1,30828	0,06991	18,71457	0,00000	1,17120	1,44536	1,17120	1,44536
ÜCRET VE YAN HAKLAR	End ort	1,20629	0,06054	19,92502	0,00000	1,08757	1,32500	1,08757	1,32500
ÜCRET VE YAN HAKLAR	End ort ustü	2,47929	0,06054	40,95207	0,00000	2,36058	2,59801	2,36058	2,59801
FİRMA ÜNÜ	Bilinen firma	0,59433	0,04943	12,02313	0,00000	0,49740	0,69125	0,49740	0,69125
EĞİTİM KARIYER	iyi olan	0,96856	0,04943	19,59382	0,00000	0,87163	1,06549	0,87163	1,06549
GELİR VERGİSİ	%10 azı	0,38574	0,06054	6,37145	0,00000	0,26702	0,50445	0,26702	0,50445
GELİR VERGİSİ	%5 azı	0,20782	0,06054	3,43273	0,00061	0,08911	0,32654	0,08911	0,32654
EMEKLİLİK YAŞI	3 yıl az	0,35890	0,06054	5,92811	0,00000	0,24018	0,47761	0,24018	0,47761
EMEKLİLİK YAŞI	5 yıl az	0,17638	0,06054	2,91339	0,00361	0,05767	0,29509	0,05767	0,29509
İŞSİZLİK MAAŞI SÜRE	6 ay daha fazla	0,06979	0,06054	1,15269	0,24914	-0,04893	0,18850	-0,04893	0,18850
İŞSİZLİK MAAŞI SÜRE	3 ay daha fazla	0,14954	0,06054	2,47004	0,01357	0,03083	0,26825	0,03083	0,26825
SAĞLIK SİGORTASI	Var	0,49156	0,04943	9,94429	0,00000	0,39463	0,58849	0,39463	0,58849

EK H

Çizelge H.1: Kadınlar için fayda tahmin değerleri.

Utilities			
		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	-1,212	,133
	End ort	,052	,156
	End ort ustü	1,160	,156
F2	Bilinen firma	,315	,100
	Bilinmeyen firma	-,315	,100
F3	iyi olan	,532	,100
	soz konusu olmayan	-,532	,100
F4	Mevcut durum	-,197	,133
	%5 azı	,007	,156
	%10 azı	,190	,156
F5	Mevcut durum	-,184	,133
	3 yıl az	,210	,156
	5 yıl az	-,026	,156
F6	Mevcut durum	-,093	,133
	3 ay daha fazla	,084	,156
	6 ay daha fazla	,009	,156
F7	Var	,255	,100
	Yok	-,255	,100
(Constant)		3,971	,120

Çizelge H.2: Erkekler için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	-1,258	,068
	End ort	-,153	,080
	End ort ustü	1,411	,080
F2	Bilinen firma	,266	,051
	Bilinmeyen firma	-,266	,051
F3	iyi olan	,399	,051
	soz konusu olmayan	-,399	,051
F4	Mevcut durum	-,199	,068
	%5 azı	,015	,080
	%10 azı	,184	,080
F5	Mevcut durum	-,168	,068
	3 yıl az	,129	,080
	5 yıl az	,040	,080
F6	Mevcut durum	-,038	,068
	3 ay daha fazla	,064	,080
	6 ay daha fazla	-,025	,080
F7	Var	,230	,051
	Yok	-,230	,051
(Constant)		4,089	,062

Çizelge H.3: KOBİ tecrübesi olanlar için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	-1,400	,146
	End ort	-,162	,171
	End ort ustü	1,563	,171
F2	Bilinen firma	,308	,109
	Bilinmeyen firma	-,308	,109
F3	iyi olan	,488	,109
	soz konusu olmayan	-,488	,109
F4	Mevcut durum	-,072	,146
	%5 azı	-,106	,171
	%10 azı	,178	,171
F5	Mevcut durum	-,106	,146
	3 yıl az	,028	,171
	5 yıl az	,078	,171
F6	Mevcut durum	-,144	,146
	3 ay daha fazla	,176	,171
	6 ay daha fazla	-,032	,171
F7	Var	,292	,109
	Yok	-,292	,109
(Constant)		3,851	,131

Çizelge H.4: KOBİ Tecrübesi olmayanlar için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	-1,190	,104
	End ort	,009	,122
	End ort ustü	1,180	,122
F2	Bilinen firma	,295	,078
	Bilinmeyen firma	-,295	,078
F3	iyi olan	,484	,078
	soz konusu olmayan	-,484	,078
F4	Mevcut durum	-,226	,104
	%5 azı	,036	,122
	%10 azı	,190	,122
F5	Mevcut durum	-,195	,104
	3 yıl az	,215	,122
	5 yıl az	-,020	,122
F6	Mevcut durum	-,057	,104
	3 ay daha fazla	,054	,122
	6 ay daha fazla	,003	,122
F7	Var	,235	,078
	Yok	-,235	,078
(Constant)		4,050	,094

Çizelge H.5: Uluslararası Firma Tecrübesi olanlar için fayda tahmin değerleri.

	Utility Estimate	Std. Error
F1 End ort altı	,412	,601
End ort	-,857	,704
End ort ustü	,445	,704
F2 Bilinen firma	-,218	,451
Bilinmeyen firma	,218	,451
F3 iyi olan	-,347	,451
soz konusu olmayan	,347	,451
F4 Mevcut durum	,145	,601
%5 azı	,166	,704
%10 azı	-,311	,704
F5 Mevcut durum	-,339	,601
3 yıl az	,558	,704
5 yıl az	-,219	,704
F6 Mevcut durum	-,261	,601
3 ay daha fazla	-,166	,704
6 ay daha fazla	,427	,704
F7 Var	,020	,451
Yok	-,020	,451
(Constant)	3,508	,542

Çizelge H.6: Uluslararası Firma Tecrübesi olmayanlar için fayda tahmin değerleri.

	Utility Estimate	Std. Error
F1 End ort altı	,380	,581
End ort	-,813	,682
End ort ustü	,434	,682
F2 Bilinen firma	-,229	,436
Bilinmeyen firma	,229	,436
F3 iyi olan	-,335	,436
soz konusu olmayan	,335	,436
F4 Mevcut durum	,085	,581
%5 azı	,294	,682
%10 azı	-,379	,682
F5 Mevcut durum	-,322	,581
3 yıl az	,450	,682
5 yıl az	-,128	,682
F6 Mevcut durum	-,317	,581
3 ay daha fazla	-,232	,682
6 ay daha fazla	,549	,682
F7 Var	-,044	,436
Yok	,044	,436
(Constant)	3,716	,524

Çizelge H.7: Tecrübe Süresi 0-2 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	,360	,583
	End ort	-,848	,683
	End ort ustü	,488	,683
F2	Bilinen firma	-,199	,437
	Bilinmeyen firma	,199	,437
F3	iyi olan	-,278	,437
	soz konusu olmayan	,278	,437
F4	Mevcut durum	,133	,583
	%5 azı	,277	,683
	%10 azı	-,410	,683
F5	Mevcut durum	-,311	,583
	3 yıl az	,525	,683
	5 yıl az	-,214	,683
F6	Mevcut durum	-,280	,583
	3 ay daha fazla	-,286	,683
	6 ay daha fazla	,566	,683
F7	Var	-,006	,437
	Yok	,006	,437
(Constant)		3,570	,525

Çizelge H.8: Tecrübe Süresi 3-5 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	,374	,562
	End ort	-,762	,659
	End ort ustü	,388	,659
F2	Bilinen firma	-,211	,421
	Bilinmeyen firma	,211	,421
F3	iyi olan	-,336	,421
	soz konusu olmayan	,336	,421
F4	Mevcut durum	,083	,562
	%5 azı	,258	,659
	%10 azı	-,342	,659
F5	Mevcut durum	-,348	,562
	3 yıl az	,436	,659
	5 yıl az	-,089	,659
F6	Mevcut durum	-,288	,562
	3 ay daha fazla	-,167	,659
	6 ay daha fazla	,455	,659
F7	Var	,002	,421
	Yok	-,002	,421
(Constant)		3,750	,506

Çizelge H.9: Tecrübe Süresi 6-10 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.

	Utility Estimate	Std. Error
F1 End ort altı	,512	,641
End ort	-,975	,751
End ort ustü	,463	,751
F2 Bilinen firma	-,254	,480
Bilinmeyen firma	,254	,480
F3 iyi olan	-,313	,480
soz konusu olmayan	,313	,480
F4 Mevcut durum	,196	,641
%5 azı	,107	,751
%10 azı	-,304	,751
F5 Mevcut durum	-,357	,641
3 yıl az	,612	,751
5 yıl az	-,254	,751
F6 Mevcut durum	-,286	,641
3 ay daha fazla	-,210	,751
6 ay daha fazla	,496	,751
F7 Var	-,143	,480
Yok	,143	,480
(Constant)	3,435	,577

Çizelge H.10: Tecrübe Süresi 11-15 yıl olanlar için fayda tahmin değerleri.

	Utility Estimate	Std. Error
F1 End ort altı	,450	,678
End ort	-,938	,796
End ort ustü	,488	,796
F2 Bilinen firma	-,300	,509
Bilinmeyen firma	,300	,509
F3 iyi olan	-,688	,509
soz konusu olmayan	,688	,509
F4 Mevcut durum	-,133	,678
%5 azı	,292	,796
%10 azı	-,158	,796
F5 Mevcut durum	-,317	,678
3 yıl az	,471	,796
5 yıl az	-,154	,796
F6 Mevcut durum	-,250	,678
3 ay daha fazla	-,113	,796
6 ay daha fazla	,362	,796
F7 Var	,037	,509
Yok	-,037	,509
(Constant)	3,613	,612

Çizelge H.11: Tecrübe Süresi 16 yıl ve üzeri olanlar için fayda tahmin değerleri.

		Utility Estimate	Std. Error
F1	End ort altı	,311	,616
	End ort	-,769	,722
	End ort ustü	,458	,722
F2	Bilinen firma	-,267	,462
	Bilinmeyen firma	,267	,462
F3	iyi olan	-,369	,462
	soz konusu olmayan	,369	,462
F4	Mevcut durum	,220	,616
	%5 azı	,208	,722
	%10 azı	-,428	,722
F5	Mevcut durum	-,235	,616
	3 yıl az	,527	,722
	5 yıl az	-,292	,722
F6	Mevcut durum	-,417	,616
	3 ay daha fazla	-,155	,722
	6 ay daha fazla	,572	,722
F7	Var	,108	,462
	Yok	-,108	,462
(Constant)		3,513	,555

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Ümran Eriş Uçurum
Doğum Tarihi ve Yeri : 04.01.1990, İstanbul
E-posta : umraneris@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2013, İstanbul Teknik Üniversitesi, Kimya-Metalürji Fakültesi, Kimya Mühendisliği